

ДАВАР

ГОДИНА 1998

БРОЈ 9

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

ЦРКВА

Као што тело и глава сачињавају једног човека, тако су једно Црква и Христос... Као што је наше тело једно, мада се састоји из многих делова, тако и у Цркви сви ми сачињавамо једно тело; мада се она састоји из многих делова, но сви ти многи једно су тело, а глава је Христос.

* *
*

Не удаљавај се од Цркве, зато што нема ничег јачег од Цркве. Твоја нада је - Црква, твоје спасење је - Црква, твоје уточиште је - Црква. Она је виша од неба, шири од земље. Она никад не стари, него увек цвета...

(Златоуст)

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

ЈАНУАР

3. У Сарајеву примио представнике средстава информисања и упутио честитке за предстојеће празнике Рођења Христовог- Божића и Нове 1998. године.
4. Присуствовао Светој литургији у храму Светог пророка Илије у Сокоцу.
5. Примио представнике средстава информисања Републике Српске и честитао празник Рођења Христовог и нову 1998. годину.
6. Служио вечерње богослужење у храму Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду и благословио и осветио баљваке.
7. Служио Св. Архиепископску литургију у храму Св. Пророка Илије у Сокоцу први дан Божића.
8. У Старој православној цркви у Сарајеву служио Св. Литургију други дан Божића и примио у дому Св. Текле многобројне госте и званике поводом најрадоснијег Празника.
-Учествовао у Палама Свечаном пријему поводом деветог Јануара дана државности Републике Српске.
9. Трећи дан Божића служио Св. Литургију у цркви Успења Пресвете Богородице у Палама.
11. Присуствовао Св. Литургији и проповиједао присутним вјерницима и дјечи.
12. Службено боравио у Београду.
13. Састао се у Сарајеву са амбасадором Бугарске Његовом Екселенцијом Г. Марком Марковим и узвратио му службену посету.
-Истог дана састао се и разговарао са кардиналом Винком Пуљићем.
-У Високом посетио Грчке војнике у саставу СФОР-а и прегледао радове на цркви Св. Великомученика Проклија у Високом.
14. Служио Св. Архиепископску литургију у цркви у Мокром.
-Послије подне примио у Владичанском двору у Сокоцу пуковника П. Кајла из Француског војног састава СФОР-а.
15. Примио министра финансија у Влади Републике Српске Г. Драга Симића и разговарао са њим у Владичанском Двору у Сокоцу.
16. Организовао пријем и разговор поводом изградње храма у кругу Духовне Академије Св. Василија Острошког и Богословије Св. Три Јерарха у Србињу.
-Истог дана обишао са првтом археолошка ископавања на манастиршћу у Миљевини.
-У 19.00 часова примио у Владичанском Двору у Сокоцу потпредседника Владе Р.С. Велибора Остојића, г. Радомира Лукића и пуковника Француске војске г. П. Клајна.
17. Примио у Владичанском двору у Сокоцу представнике Ц.О. Високо.
18. Служио Св. Архиепископску Литургију у манастиру Добруну и извршио канонске посјете Штрпцима и Горажду.
19. Служио Св. Литургију у Храму Св. пророка Илије у Сокоцу и извршио велико освешћење Богољазненске водиче.
21. Боровио у Србињу ради почетка другог полугодишта и наставе ученицима Богословије Св. Три Јерарха и до-

- говора око прославе Св. Саве првог српског архиепископа.
23. На позив Његове Светости Патријарха Српског Г. Павла учествовао на састанку архиепископа у Српској Патријаршији у Београду.
-Одржао сједницу Епархијског Управног Одбора Митрополије дабробосанске у Сокоцу.
24. Председавао сједницом Епархијског савета Митрополије дабробосанске у Сокоцу.
25. У дому Св.Текле у Сарајеву одржан светосавски пријем.
26. Присуствовао светосавској академији у сали економског факултета на Палама.
27. Служио Св. Литургију у цркви Св. Николе у Србињу и одржао предавање на светосавској академији у Србињу.
28. Посетио Епископа захумско-херцеговачког Г. Атанасија у манастиру Тврдошу.
29. Чинодејствовао на опјелу преминулом свештенику Станимиру Јањићу у Чајничу.
-Увече присуствовао пријему поводом бајрамских празника у Сарајеву.
31. Примио Генерала Француске војске Кристијана Деланжеа на његов захтев.
-У 18.00 часова пресекао славски колач о крсној слави Финансијске Полиције Р.С. и примио златну плакету у знак захвалности према СПЦ.

ФЕБРУАР

1. Присуствовао литургији у цркви на Сокоцу.
2. Председавао сједници Епископског савета у Бијељини.
3. Службено боравио у Патријаршији у Београду.
4. Састао се са отправником послова Руске Федерације у Сарајеву Г. Јаковом Герасимовим.
-У Сарајеву примио Његову Екселенцију Г. Кристијана Хасврита и разговарали о поправци богомоља и повратку прогнаних.
-У 16.00 часова предао захвалницу Н. Светости Патријарха Павла председнику јеврејског културно-просвјетног и хуманитарног друштва „Дабнеболенција“ Г. Јакову Финицу, за пружену помоћ српском народу.
-У 17.00 часова примио амбасадора Европске посматрачке мисије Г. Доната Керинија и разговарали о посети Бриселу.
5. Присуствовао литургији на Сокоцу.
- 8-11 Боровио у Бриселу са члановима међурелигијског вјећа и састао се са Европским парламентарцима, генералним секретаром НАТО Г. Хавијером Соланом и Г. Хансом ван де Бруком.
12. Служио Св. Литургију у Богословији Св. Три Јерарха у Србињу и пресекао славски колач поводом крсне славе.
13. Састао се са архитектом Г. Недељком Росићем и разговарали о плановима реставрације зграде митрополије.
14. Примио амбасадора ОЕСЦ-а Г. Роберта Бернија у куртозну посету.
-Примио војне свештенике и разговарао са њима.
15. Присуствовао литургији на Сокоцу.

16. Посетио службено Београд.
19. У Сарајевком хотелу Холидеј ин учествовао на састанку међурелигијског вјећа на тему помоћ црквама и вјерских заједница на успостављању мира у БиХ.
20. Састао се са председником СО Горажде Славком Топаловићем и разговарао о локацији за цркву у Устипрачу.
21. Присуствовао литургији у цркви на Сокоцу и служио парастос (задушнице).
22. Био на Литургији у Сокоцу.
23. У народној библиотеци у Београду одржан састанак поводом договора о штампању прве књиге издате у Горажду и монографије о 800 годишњици Епархије.
-Разговарао са Г. Димитријем Стефановићем о плану и програму за музичку академију у Сарајеву.
26. Мађарски амбасадор Др. Золт Габор Сзалај посетио Г. Митрополију у двору на Сокоцу.
28. Присуствовао бденију у Богословији у Србињу.

МАРТ

1. Служио Св. Литургију на покладе у Богословији у Србињу.
- 3-10 Боровио у седмодневној посети Јапану и 8. служио Св. Литургију са митрополитом Токијским Г. Теодосијем.
13. Присуствовао пријему Мађарског амбасадора у Сарајеву поводом 150-годишњице мађарске револуције.
15. Служио Св. Литургију у цркви Св. Саве у Завидовићима и састао се са градоначелником општине Завидовићи Г. Хусеином Зилкићем.
16. Примио Епископе нишког Г. Иринеја и Браничевског Г. Игнатија и заједно посетили школе у Србињу као и саборну цркву у Сарајеву и зграду митрополије.
17. Заједно са члановима Епископског савета Р.С. састао се у Тузли са Бискупима римо католичке цркве у БиХ.
19. На позив Јапанског амбасадора Г. Јушу Такашима присуствовао пријему у хотелу Холидеј Ин у Сарајеву.
21. Примио у општакну посјету папског нунција Монте-ризја.
-Примио представнике Српске културне заједнице у БиХ.
- Примио амбасадора Малезије у општакну посјету.
22. Служио свету Литургију у Травнику.
-У Сарајеву примио Г. Нориса Сакаи, директора будистичке хуманитарне организације.
24. У Србињу примио министра вера и просвете РС.
25. У Високом присуствовао св. Литургији Грчког батаљона и прослави дана независности Грчке.
-У Сарајеву примио амбасадорку Холандије Гју Валири Слаттер.
-Присуствовао пријему код кардинала Пуљића приликом посјете надбискупа загребачког Божића.
- Присуствовао пријему Грчке амбасадуре Холидеј Ину.
27. У Бијељини присуствовао годишњој скупштини Академије Наука РС.
29. Служио свету Литургију у Какву.
30. Примио проф. др. Милошу Ба Јефтића и присуствовао предавањима у Богословији у Србињу.

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатiji. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, живог Присуства Божјег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

СВЕТОСАВСКА ПОРУКА Г. НИКОЛАЈА

Николај

ѿо милости Божјој српски православни митрополић Ејархије дабробосанске, свему свештениству, монашћу, ѿпредставницима властци, ѿпросветним радницима, студенима, ученицима и свој духовној деци свештосавске српске православне цркве у ејархији дабробосанској, благодаћ вам, милости и мир, уз свештосавски благослов и ѿздрав: срећна крсна слава Свети Сава.

ДРАГА МИ ДУХОВНА ДЕЦО

Ако кога данас треба поменути, као изузетну личност у роду Српском, онда на првом месту треба поменути Светог Саву. Док су велики проповедници, и на Истоку и на Западу више теоретисали, а мање практично радили, Свети Сава је своје идеје остварио примерним радом у својем народу и шире. Он је могао урадити, јер је поникао у народу чије је особине и потребе добро упознао, још у раној младости. Оставивши земаљске чариједног принца, нуђене на очевом двору, посветио је себе првенствено Богу, нарочито свога ради и од тога се није одвајао целог свог живота.

КО ЈЕ СВЕТИ САВА?

Рођен је пре осам векова (око 1175 г.), у времену кад се родила и учвршћивала Српска држава. То је било у почетку рађања династије Немањића, у којој је Растко имао врло значајно место. Имао је више склоности ка књизи, размишљању и молитви, него управљању зетском облашћу. То га је повукло да напусти очев дом, у својој 17-ој години и посвети се монашком животу. Отишао је у Свету Гору, где се одао подвижничтву и сталној молитвеној бризи, за свој мили му српски народ и себе. Ту се припремао за рад у својој отачаству, на ширењу вере православне и просвете; на организовању Српске цркве и школе. Овоје до данас остало основним начелом и темељом српске духовности и државности. У Светој гори са оцем, Преподобним Симеоном - Немањом, подиже манастир Хиландар, чију ће 800-годишњицу од оснивања, српски народ обележити ове године. Из те српске светиње потичу први школовани људи, припремљени за проповеднике вере и ствараоце српске просвете. Овај први српски универзитет, дао је српској цркви и народу врло истакнуте црквене и државне великодостојнике и књижевнике.

Света Гора је тада представљала велику духовну ризницу културе и културног стваралаштва. Било је то обиталиште какво је Растко желео, са пуно књига, непрестаном молитвом, побожним говорима и медитацијом. Отуда, по-

кушај родитеља да се врати кући није успео. Ту, у Светој Гори, у руском манастиру, св. Пантелејмона, замонашио се и добио име Сава. Са великом смирености врши манастирска послушања, не мислећи више на живот у очевом дому. Родитељи су одржавали везу с њим. Пише Симеон биограф: „Пишу му са страхом и бојазношћу. Стиде се сином га назвати, а називају га оцем и учитељом, молитвеником, представником код Бога и моле га да се моли за њих. ...јер твоје врлине задовољавају и родитеље.“.

ОДЛУКА РОДИТЕЉА

Нема сумње, доласком најмлађег сина Растка у Свету Гору, на Немањин двор надало је ново поглавље у њиховом животу. Отац, 1196 године одступа са престола и предаје га у Расу другом сину по рођењу Стафану, касније крунисаном и названом Провенчани. Замонаши се у својој задужбини ман. Студеници и отиђе у Свету Гору. Исто је учинила и Савина мајка, названа у монаштву Анастасија. Остатак свог смиреног живљења, провела је у манастиру Пресвете Богородице у Топлици код Куршумлије.

Занемела је Света Гора, када је равно пре 800 године у ман. Ватопед дошао преподобни Симеон. Сада смирани монах, а некада моћни српски владар и пријатељ Византијског цара. Овај смирани монах Симеон, учини велики прекрет у свом животу. Тадашњи културни свет то прокоментариша на најбољи и најпохвалнији начин. Настањен у царском манастиру Ватопеду, као и син му Сава, уживао је огроман углед светогорских монаха, а он беше послушан и покоран свима. Свог љубљеног сина Саву слушао је свему и давао му савете из свог животног искуства. За српски културни свет и остале народе хришћанске културе, то није ништа изненађујуће, јер је увек Немањин дом био, дом молитве и живота по речи Христовој. Ту је увек свака државна одлука доношена са страхом Божијим и по вољи народа Српског и његове Цркве.

Како се преподобни Симеон приближавао дану смрти своје, све је био смирености, молитвеној и радоснији, што подигао је у Светој Гори дом Божији, посветивши га Пресветој Богородици, - манастир Хиландар. Византијски цар Алексје у повељи наводи: да ће тај манастир служити „за примање људи из српског народа“ и да ће бити „самосталан, својевластан и самоуправан“. Тако су називи: „српске земље“ и „српски народ“, били познати јавности већ у 12. -ом веку. Када осети да је пришла кончина његовог живота овај некада висок, снажан и одважан човек, зачетник династије Немањића рече Сави: „Вазљубљено чедо моје, ево дође кончина живота мога. Пренеси ме у цркву и постави ме на рогозину на поду. Под главу ми стави камен, а предаме икону Пресвете Богородице, да пред њом предам Богу моју грешну душу“ (цитат по сећању). Сава учини како му вазљубљени отац

нареди и умре те ноћи, за време светог богослужења у хиландарској цркви, а то 1200-те године, дана 13. фебруара по старом календару.

РАД СВЕТОГ САВЕ

Савин отац је својом повељом, нови манастир богато обдарио и намени га српској земљи, а владара Стефана, свога сина, одреди за заштитника манастира. Поред тога, Сава и Симеон су знали да српска земља нема довољно учених људи и свештеника. Нема оних који би на народном језику писали књиге, проповедали, богослужили и друге корисне и Богу угодне потребе чинили. Требало је Српску цркву осамосталити и подарити јој још више манастира.

Тако је Сва после очеве смрти, још о многим плановима договореним са оцем Симеоном, размишљао како их спроводити у живот. Ту, у Светој Гори, посматрао је манастире осталих православних народа и молитвено желео да се у српској земљи умноже цркве, манастири, свештенство и понајвише да његов народ својим животом буде Божији народ. У том правцу преводио је и писао књиге, и тиме утемељио српску књижевност. Одржавао везе са византијским двором и цариградским патријархом. Гајио је добре односе са свим манастирима у Светој Гори. Све му је то доносило духовну радост, а Богу му је из земље Србије слао људе жељне знања и духовног живота. Они су долазили са жељама за будућу добротитност Српског народа, његове државе и цркве. У свему томе, Свети Сава је показивао снажну вољу. Издржавао је и савладао све препреке, које му на путу стајаше. На плану личних подвига, тражио је благослов од ватопедског игумана да почне са строгим испосничким и пустињским животом, али овај му рече: „Ни по годинама ни по узрасту твоме није лепо да то сада иштеш. Све ваља чинити у своје време“. Са Божијом помоћи он је Богоугодно издржавао на разним плановима монашког, организационог, државничког, дипломатског и других послова.

Била му је стална брига да што више допринесе учвршћивању српске државе. Он спрема више монаха и свештеника, много црквених књига и потребну опрему за манастире у Србији. Узима очеве св. мошти 1207. године и иде у Србију. У манастиру Студеници поново сахрањује оца, удостојеног лика светих и мироточивог, те над његовим светим и нетрулежним телом, мири завањену браћу Вукана и Стефана.

Да поменемо само још једну важну чињеницу из Савине делатности, а има их много и нисмо у могућности све их помињати. Колико год му је био на срцу Српски народ и Српска држава, толико му је и још више била Српска црква. Краљ Стефан га позива да се поново врати у своју земљу, коју је незадовољан напустио 1217. године. Пише Савин савременик: „Раздори домаћи уграбише те из чврстог града Свете Гора“

О ЦРКВИ

Име Цркве је име не поделе него уједињења и слоге. Црква, подвојене сабира у једно, пошто име Цркве јесте име слоге и једнодушности... Црква је установљена не зато да се они који се сабирају у њој деле међусобно, већ да се подвојени сједине. Црква не зна за разлику између господара и роба; она разликује и једног и другог по врлини.

Христос је глава Цркве а ми тело. Између главе и тела може ли бити икаквог растојања? Он је темељ, ми грађевина; Он је чокот, ми лозе; Он је женик, ми невеста; Он је пастир, ми овце, Он је пут, ми путници; ми смо храм, Он обитавалац; Он је првенац, ми браћа; Он је наследник, ми сунаследници; Он је живот, ми они који живе; Он је васкрсење, ми они који васкрсавају; Он је светлост, ми они који се просветљују. Све то означава јединство, и не допушта никакву поделу, чак ни најмању поделу, јер ко се мало одвоји, тај ће се потом одвајати и много. Тако тело, задобије ли и малу рану од мача, квари се; грађевина, распукне ли се макар малко, сруши се; лоза, одломивши се макар мало од чокота, постаје неродна. На тај начин; то мало већ је не мало него скоро све. Зато, када погрешимо ма у чему мало, или осетимо лењост, немојмо превиђати то мало, јер не обратимо ли пажњу на њега, оно ће убрзо постати велико. Тако и хаљина, почне ли се цепати, а ми је не закрпимо, она ће се сва подерати; исто и кров, падне ли са неџа неколико црепова, и тако буде остављен, разрушиће се цела кућа. Стога, имајући то пред очима, будимо увек буд-

ни према малим гресима, да не би смо упали у велике.

Као што тело и глава сачињавају једног човека, тако су једно Црква и Христос. Као што наше тело јесте нешто једно, и ако се састоји из много делова, тако и у Цркви сви ми сачињавамо нешто једно. Иако се Црква састоји из много чланова, но ти многи су једно тело. Један Дух саставио је из нас једно тело и препородио нас, јер није једном Духу крштен један а другом други. И није само дух који нас је крстио један, него и оно ушта нас је крстио, то јест ради чега нас је крстио, јесте једно, пошто смо се ми крстили не зато да сачињавамо разна тела, него да ми тачно сачињавамо једно тело један према другоме, то јест крстили смо се ради тога, да сви будемо једно тело.

До оваплоћења Бога Логоса, вели свети Златоуст, небеско и земаљско били су одвојени једно од другог и нису имали једну главу. Али оваплоћењем Господа Христа Бог постави једну главу за све, за анђеле и људе, то јест даде једно врховно начело и анђелима и људима: једнима Христа по телу, а другима - Бога Логоса. Као кад би неко рекао за кућу да је у њој нешто труло а нешто јако, па би обновио кућу, то јест учврстио је појачавши јој темељ: тако и овде све је подвео под једну главу. Тада је једино и могуће сједињавање, тада ће и једино бити савршен савез, када све, имајући неку неопходну свезу горе, буде подведено под једну главу.

Ава Јусџин Појовић

ХРИСТОС ЈЕ ГЛАВА, А МИ СМО ТЕЛО

Што су глава и тело међу собом, то су Христос и хришћани. Тело је с главом сједињено, тако су хришћани са Христом духовно сједињени. Глава управља телом, тако Христос управља својим духовним телом или својом светом Црквом. Глава промишља о користи и здрављу целог тела, тако Христос промишља о користи и спасењу Цркве своје или верних. Што глава замисли и хоће, то удови телесни и чине: руке чине што глава хоће, ноге иду куда глава хоће; без воље главе никада уд не чини ништа. Тако хришћани треба све да чине по вољи Христовој, то јест што Он хоће. Сви телесни удови повинују се глави, тако хришћани треба да се повинују Христу. Кад глава страда, њој и сви телесни удови саосећају. Тако и хришћани у овом свету треба да пострадају са Христом, да са Њим буду исмејани и вређани; једном рећу, да са Христом носе крст свој и за Њим иду. Кад се глава прославља онда се и телесни удови истој слави придружују. Тако ће се са прослављеним Христом и Његови духовни удови - хришћани прославити у царству Његовом.

Телесни удови су оруђа главе, јер глава све чини, али кроз своје удове; тако су хришћани оруђа главе - Христа, који кроз њих добра дела чини. Што удови добра чине, то се глави приписује; тако треба све Христу приписивати, што хришћани добро чине. Кад главу кобије, онда је руке заштићују и бране, да не би била повређена, тако кад Христа хуле и срамоте, дужни су хришћани да устану у заштиту Његовог имена и славе, ма и сами за то пострадали. Од главе све телесно блаженство зависи; тако све блаженство хришћана од Христа зависи.

Кад тело или неки уд његов страда, онда саосећа и глава; тако кад хришћани страдају, са њима страда и Христос.

Што се каквом телесном уду чини, то и глава себи урачунава; тако што се чини хришћанима, то и Христос Себи урачунава. Увреде или неко зло чини ли се хришћанину? Све се ово самом Христу чини. Гони ли се хришћанин, исмева, вређа, укорава? Све се ово самог Христа тиче. Чини ли се какво доброчинство хришћанину? То Христос Себи урачунава... „Кад учинисте једном од ове моје најмање браће, мени учинисте... Кад не учинисте једном од ове моје мале браће, ни мени не учинисте“ (Мат. 25,40,45)...

(Тихон Задонски).

СПОМЕН СВЕТОГ ВАРВАРА бившег разбојника

Овај блажени Варвар беше најпре опаки разбојник у крајевима Луканским. Он много крви људске проли, и нико га не могаше ухватити нити му се одупрети, пошто беше веома снажан телом. Но преблаги и човекољубиви Бог, не хотећи смрт грешника и желећи спасење свима, дивним промислом својим улови и овог разбојника, као некада апостола Павла. Јер једном приликом када овај разбојник сеђаше у пећини и посматраше много опљачканог злата, косну се срца његовог благодат Божја која грешника води покајању. И гле, умилење се разли душом разбојниковом, и он, сетивши се Страшног суда Божјег, стаде плакати, говорећи у себи: Тешко мени грешноме, шта све починих! Много крви људске пролих, многе жене оскрнавих, туђа имања поотимах, и многа зла учиних! Међутим, данас или сутра ја морам умрети; а што сам стекао, коме ће остати? И потом опет рече: Знам да Христос по милосрђу свом прими древног разбојника; Он ће и мене примити, ако се покајем. Ево, сада се кајем, и жалим своја недела, и иштем Његово милосрђе.

Рекавши то у себи, Варвар устаде, и ништа не рече друговима својим већ само узе мач под своју одећу, и остављајући све, оде ноћу у најближе село у коме беше црква. Дошавши у цркву за време јутрења он, по завршетку богослужења, паде презвитеру пред ноге са сузама, говорећи: Оче свети, не одбаци мене, кукавног грешника, дошавшег к светости твојој, јер хоћу да се покајем за зла која починих. Подигавши га са земље, свештеник га одведе к светом олтару и рече: Чедо, исповеди пред Богом грехе које си починио, а ја смирили бићу сведок твоје исповести и покајања.

И покајник стаде казивати: Оче, ја сам разбојник Варвар, о коме си и ти, мислим, слушао. Ја сам препун грехова, телесне нечистоте, грабежи и убистава.

Убио сам око триста људи; међу њима посекох мачем и два свештеника, који ме не хтедоше припустити тајни покајања. А сада ти, оче, ако знаш да ће Бог примити мене кајућег се, онда ране моје превржи

заповестима Божјим; ако ли пак неће, онда узми овај мач мој и нареди да ме њиме убију. А свештеник на то рече: Чедо, нема греха који побеђује Божје милосрђе; само не очајавај. Хајдемо мојој кући, и што ти будем наредио, то ћеш ти и урадити.

Изишавши из цркве, свештеник се обрну и угледа Варвара где излази за њим на лактовима и коленима, и упита га: Шта то радиш, чедо? Варвар му одговори: Оче, откако вргох себе на земљу пред Богом мојим са гресима мојим, ја нећу устати са земље све дотле док ми не буду опроштена сва дела моја. Свештеник му на то рече: Чедо, ти добровољно дајеш овај завет Богу. Одржи га дакле, па ће ти све бити опроштено.

А када дођоше свештениковој кући, свештеник му онда рече: Ево су, чедо, деца моја, и слуге, и стока, и пси; с којима од њих желиш да си раван, да би заједно с њима добијао храну? Варвар одговори: Ја, оче, не сматрам себе равним ни са псима; али пошто је телу неопходна храна, онда ме смести с њима, да једем с њима и да без крова над главом проводим све дане и ноћи. На то му свештеник рече: Онда поступи тако, чедо, као што говориш пред Богом, и уздај се у велико милосрђе Његово.

И Варвар проведе на такав начин три године код свештеника, пузећи као животиња четвороношке на рукама и ногама и не подижући се са земље, јер сматраше да је недостојан да буде са људима већ само са четвороножним животињама; и јеђаше са псима, и са њима борављаше ван куће и дању и ноћу. Пошто минуше три године, свештеник му рече: Већ је време, чедо, престани да се храниш са псима, јер Господ показује своје милосрђе према теби. А Варвар му одговори: Не, оче, ја још желим да пасем заједно са стоком. Свештеник му онда рече: Чедо, Бог види и овај завет твој, који Му ти из смирења свог полагеш, желећи да на такав начин испашташ за своје грехе.

И изађе Варвар заједно са стоком изван села, ходећи четвороношке и хранећи се сировом травом. Дошавши у дубраву, он проведе у њој дванаест година наг, без икакве одеће на себи. И кожа на телу

његовом постаде као палмина кора; паљена сунчаном жегом, и пуцајући од мраза, она поцрне као угаљ. И постаде блажени Варвар добровољним мучеником.

Када се наврши дванаест година таког страдања његовог у пустињи, он би Божјим откровењем обавештен да су му греси опроштени, и да ће подвиг покајања свог завршити мученички, крвљу својом. Тако једном приликом, идући по дубрави, блажени Варвар се приближи путу, на коме се беху зауставили неки трговци. Мислећи да се то нека звер приближи (јер не видеше добро, пошто трава беше густа), трговци наперише стреле, и устрелише га са три стреле; но пришавши му, они видеше да су човека устрелили, и ужас их спопаде. А Варвар им рече да се не боје и да не тугују, и исприча им све о себи, и замоли их да о његовој кончини извести свештеника тога села. Рекавши то, он предаде душу своју у руке Божје.

Обавештен о томе од трговаца, гореспоменути свештеник дође тамо и виде тело блаженога Варвара где сија као светлост. Пошто изврши над мртвцем прописано опело, свештеник га сахрани на истом месту на коме беше убијен. Затим од гроба блаженога Варвара стадоше бивати исцељења од разноврсних недуга. И после извесног времена сабраше се људи са свештеником, отворише гроб, и обретоше да је тело светитељево не само нетрулежно него да и миро целебно точи. Задивљени, они прославише Бога, па веома свечано пренеше у своје село чесне мошти светога Варвара и положише их у цркви, дивећи се дивном човекољубљу и милосрђу Христа Бога нашег, коме са Оцем и Светим Духом част и слава вавек, амин.

*Житије Светих
за мај*

РАЗМИСЛИ

Колико човек изговори узалудних - празних ријечи (за које ће се исто дати одговор), колико страшних и грешних, - а колико тек мало говори о Богу?

Колико људи учине корака у бесплодној, колико у штетној шетњи, - а ипак ријетко или никако не иду у цркву или на гробље?

Колико дуго свијет сједи по крчмама и кафанама, - а како многи изиђу из цркве прије свршетка Свете литургије?

Како народ мирно и свечано стоји на разним парадама и пријемима, - а многи је немирно и непристојан у цркви?

Колико људи попију и пролију алкохола - пића из обијести, - а како мало пролију суза ради својих грјехова? Како многи људи лако попуше много дувана, а како ти исти људи врло тешко и ријетко дијеле сиротињи.

Колико се свијет више свађа и куне, неголи мири и благосиља?

Колико има омладинаца, а нарочито школаца, који знају десетине биографија страних писаца, а не знају ни једног пророка или житија православно - српског угодника и слуге Божијега?

Колико је потребно времена да човек руча и напуни стомак, а колико тек треба времена да се нахрани душа?

Колико људи изгубе времена читајући новине, да се обавијесте о дневним догађајима свијета пролазног, - а колико би тек требало времена и напора да се обавијестимо о догађајима свијета вјечног?

Колико нам треба напора да зарадимо дневну исхрану тијелу пролазном, а колико би више требало жртве и суза да би зарадили исхрану душе вјечне?

Четири године шаљемо дјецу у школу да науче читати и писати азбуку, а колико би требало више вјежбати се и учити вјери и читању Божјих Књига - творити вољу Божју?

Колико пута дневно скинемо капу да поздравимо један другог, а колико се пута сјетимо Бога?

Колико пута на дан многи човек пољуби руку каквој жени, а колико ли пута цјелива часни Крст или икону?

Размисли поштено и искрено, у своју мисао унеси љубави, па ћеш доћи до рјешења свих питања живота: душе и тијела. Поштом човјеку и чистом срцу Бог помаже:

*Пише
Соко херцеџовачки*

ЈЕЗЕРО СУЗА

Код рајских врата налази се језеро.

То је језеро суза.

И њега сипају анђели сузе, које скупљају на земљи.

И као што се суше људске сузе, да би се појавиле друге кад опет настане плач, тако пресушује и језеро, док опет не прими нове потоке проливених суза.

Анђелима тај посао није лак. Тако се многа плаче на земљи! На обалама тога језера расте дивно цвеће: ружа и крин. Цвеће је нежно и чисто као очице невиних деце. Па и ако то цвеће туге и бола има пријатнији мирис од нашега на земљи, птице не слећу на ту обалу. Јер, ако би сркнуле из чашица тих цветова престале би да цркнућу и певају...

Једном, тако, по повратку са земље, скупе се анђели око језера. Сваки је у рукама држао суд, пун суза. Језеро је било препуно; они нису имали где да изпразне своје судове суза; бојали су се да се језеро не разлије. А судови њихови били су пунији но икада, јер су на земљи мајке пролиле многе сузе због своје непослушне деце. А мајчине сузе никад се не суше...

Ђутећи, у недоумици, стајали су анђели око језера. Шта ће сад с толиким сузама?

Један анђео беше преморен; није више могао да држи свој суд. И суд му полако исклизну из руку, и сузе потекоше у језеро.

И гле чуда!... Површина језера, уместо да се подиже, поче нагло да се снижава и да се губи.

Зачудише се веома анђели. Желели су да сазнају, какве су сузе биле у суду анђелка и откуд им та сила?

Анђелак рашири крила. Тад је и на његовим трепавицама заблистала суза.

И он исприча:

„Била је мрачна ноћ кад уђох у једну усамљену, у пола разваљену кућицу. У собичку на слами спавала је нека сирота жена. По њеном избораном, бледом лицу сливала се полако суза, а у мршавим рукама држала је писмо. У писму је стајало, да се њен син јединац, за кога је мислила да је изгубљен и пропао заувек у рђавом друштву, сада каје и долази кући. Пажљиво покуних ту сузу, - то је била суза радости мајчине, што јој се враћа дете...”

Анђели опет слетеше на земљу.

Да ли ће опет наћи сузу од које пресушују хиљаде других суза?...

М.Н.

КАЖЊЕНА ГОРДОСТ

По благодати Божјој јесам шио јесам (I Коринћ. 15. 10)

Давно, врло давно, живео је силан цар по имену Јовинијан. Он беше срећан и богат, многи су народи били под влашћи његовом и непријатељи његови бојали су га се и нису смели ударити на њега. У његовом царству све је било по његовој вољи, нико није смео ни да му се противи, нити пак да не изврши његове заповести.

И једнога јутра пробуди се силни цар и место да се помоли Богу, у његовој глави јави се луда мисао и рече:

- Ко још може бити силнији и већи од мене?

И заповеди да се сазове његова свита, рекавши: данас ћемо ићи у лов.

Брзо се скупи царева свита и сви пођоше у најближу шуму. Лов је био веома богат, све до подне одјекиваху по шуми ловачки рогови и лавез паси.

У подне беше необично жарко. Цар хтеде да се напије хладне изворске воде и ако је могуће да се окупа.

И гле, баш као поручено чу он жубор поточића. И пође на ту страну где испод високе, маховином обрасле стене извираще бистар као кристал извор и, противући по малој удолици, чињаше један спруд...

- Баш као што треба, узвикну цар. Останите овде и чекајте ме док се не окупам, рече он својој свити.

Он одјаха с коња и даде га слуги, па изабра једно заклонитије место на обали спруда, свуче се и са уживањем загнури се у бистру и свежу воду.

Искупавши се, најзад, колико је желео, цар изађе из воде, и гле, за дивно чудо, он не виде ни свог одела, ни свог коња, ни своје свите.

Он поче да виче, да дозива, да се љути, али узаман, нигде никога. Само тичице весело цвркутаху над главом његовом, прелетајући са гране на грану.

Шта да чиним? у страху мишљаше цар; без одел у град не могу.

Он се сети да се у близини налази замак једнога из свите његове и склањајући се међу жбуње, пође томе замку и дошавши до њега неопажан закуца на врата истог.

Изађе врата и с чуђењем погледа цара, па упита: шта овде тражи он?

- Отвори, рече му заповеднички цар, зар ти не видиш ко стоји пред тобом?

- А ко си ти? - с подсмехом упита вратар.

- Јеси ли ти луд? Зар не познајеш цара Јовинијана? Иди и дозови овамо свога господара...

Али га вратар одгурну силно...

- Ах, лопов, скитница! Торњај се одавде... Мој господар је у лову с царем, вуци се, кад ти кажем.

И заклопи врата.

Као смушен цар пође даље. Уђе у шуму и дуго је лутао по њој, док не наступи сумрак.

Тада поново приђе замку свога вазала. И понова изађе вратар и с чуђењем га упита.

- Ко си ти и због чега наг?

- Кажи твоме господару да сам ја цар и хоћу да га видим. Изгубио сам своје одело и дошао сам твоме господару, да би ми дао што од свога одела.

- Вратар јави вазалу и овај рече: Хајде да видимо, каква је то будала.

- Ко си ти? упита он чуднога дошљака.

- Шта, зар ме и ти не познајеш, узвикну Јовинијан. Та ја сам твој цар ти си мој саветник који си од мене добио и херцештво твоје!

- Терај га одавде! викну херцег вратару. Овај или је лудак или је рђав човек кад он сме да се издаје за цара мога. Отерај га одмах одавде.

Јовинијан хтеде још нешто да каже, али херцег оде и вратар ге силно ошине бичем...

Страшна је била за цара ова ноћ...: Гладан, изнурен, озебао, лутао је он по шуми, не смејући нигде да се покаже. О тешко мени, тешко! Са сузама говорио је он; - не знам шта се ово догодило са мном... Нико ме не познаје, сви ми се смеју! Но, поћи ћу у мој двор, тамо се нико неће усудити да се смеје господару своме!

Али га и у његовом сопственом двору, не само не познадое, него с њиме поступише горе, него игде на ком другом месту. Бацише га овде у тамницу у којој је одседео три пуна дана, док му четврти дан објавише да му цар Јовинијан прашта под условом, да одмах оде и никад се више не поврати, иначе ће бити кажњен смрћу.

И цар, изгнан из свог сопственог двора, пође поново у шуму... Он није више знао куда да иде, шта да чини, јер није могао да схвати шта се ово догодило с њим.

И сети се цар, да је у тој шуми живео неки побожан пустињак, који је некада био његов духовни отац...

- Ићи ћи к њему, рече цар. И нађе колебу старца, приђе и закуца на вратима његовим.

Старац отвори оканце и упита: ко је то? Шта ти је потребно, синко?

- Отвори. Ја сам цар Јовинијан, свети оче.

Али се уплашени пустињак и брзо затвори прозорче.

- Искушење! Иди сотоно од мене, чујаше цар, да говори старац.

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ

Изгубивши своју последњу наду, сав очајан, баца се Јовинијан на земљу и заплака горко. Чупао је своју косу и викао: „О тешко мени, тешко мени!... Шта се учини од мене и шта се све сручи на моју главу!“...

И сети се цар последњег јутра у своме царском дворцу... Сети се, како се огрешио о свемоћ Божју, кад је гордо рекао: Ко може бити већи и силнији од мене! и поново се врати колиби старца пустињака.

- Свети оче! Са сузама молио је он. Кумим те именом Божјим, отвори и чуј моју исповест.

- Добро, сине мој, рече му отац; уђи и говори слободно све, што си згрешио и што ти на души лежи.

И поче се исповедати цар и рече све шта је згрешио и најмањи грех свој не скри од старца. Нарочито рече, како је крив и грешан пред Богом за гордост своју.

И кад цар заврши своју исповест, као да нешто спаде са очију старца пустињака, који рече: Слава Богу, сад те познајем, царе. Хајде обуци одело моје и слободно иди двору своме, сад ће те познати сви...

И обуче цар грубу одећу старчеву и на ноге узне дрвене сандале његове и пође двору своме, где га одмах познадоше сви, чудећи се само необичном оделу његовом.

И следеће ноћи јави му се чудно виђење у коме виде анђела чувара свога, који му рече: Стугом сам чуо онога јутра речи твоје, али сад си видео да си по себи сам нико и ништа. Све што имаш добио си од Бога... Твоја гордост одузела ти је била милост Божју, али си кајањем исту опет добио. Не греш више, да се не би растајали понова.

Цар паде на колена и кроз сузе узвикну: „Никад се више гордити нећу; признајем: да по благодати Божјој јесам што јесам“.

И анђео му рече: Не заборави на ове свете речи „Господ се противи гордима, смернима даје благодат“.

И анђео постаде невидљив.

Б. Бл.

Колико већ вијекова њрође од оног времена када анђел њрви њиш дошавшим на њроб женама - мироносицама рече о Христју: „Успјаде, није овдје“!

И вијест да је Христос васкрсао свугдје и свагда је била мила, радостна и спаситељна. По свим крајевима свијета, сви народи и сви људи, који вјерују у Христа данас се радују, веселе, празнују, светкују и узајамно поздрављају. И не само на земљи него и на небу, не само људи него и ангели и све душе умрлих са осјећајем обилне радости, наде, утјехе и љубави данас радосно кличу: Христос васкрсе!

Глас наше свете вјере и наука Христова научава нас да је вољом Бога, човјек позван да живи и поступа морално, првенствено зато, што он носи у себи, у души својој црте образа и подобија Божијег.

Имајући овај дар Божији, који човјека одликује и узвишује над свим осталим бићима на земљи, он је био дужан да се разумом управља и да правилно употребљава своју слободу. Но у оно доба, када човјек поче поступати по дарованој му од Бога слободи, он скрену са правог пута, злоупотреби своју слободу и преступивши заповијест Божију паде са висине блаженства, помрачи грјехом и преступљењем црте образа и подобија Божијег у себи, помрачи али не искоријени него и од тада па кроз све вијекове памтећи своје високо опредељење, очекиваше свог Избавитеља. Блиједа свјетлост, која се понекад јављала усред општега мрака у коме се налазило човјечанство, кријепила је наду и вјеру и чувала човјека од очајања, који је мада је био у ланцима грјеха, заблуда и сујевјерија, није никада престао тежити Богу своме Творцу, очекујући да га Он као Свемоћан ослободи тих окова, да га просвети и спасе.

И свештена историја доказује да није толико човјек тражио Бога, колико је Бог тражио своје заблудјело створење, тражио га да му поврати што је изгубио, да га себи опет приближи и вјечно усређи. И по томе преблаги Бог наш није исто што су и непомичне силе и закони природе, које је Он створио и којима Он управља; није Бог само замишљена слика наших мисли, без живота и сазнања; него је Бог наш живо и пресвето суштество и личност. На престолу вечне славе седи слободна и пресвета љубав - свемогући и преблаги отац наш, творца целог света.

По љубави својој је Бог створио човека и украсио га својим ликом. Ова је љубав божија лебдела изнад човека, тражила га кад се удаљио од Ње и најзад ова љубав у лику Богочовека доноси човеку спасење и избављење и на Крсту крвном жртвом припрема за њега вечну правду и крунише дијело неизмерне љубави. Сва историја рода људског, којом божији промисао мудро управља, изгледа верном оку, као једно божије велико дијело искупљења и избављења рода људског.

Да ће Избавитељ доћи и искупити и просветити људе, није се никад губила нада међу људима, и ово надање налазимо у мањој или већој свјетлости и јасности у свим добрима и свим крајевима и народима. Под звуцима одушевљене харфе сионских тајновидаца, ова се општа нада јавља као пророчанска химна, као жива песма, којом пророци поздрављају Искупитеља, и као да очима гледајући описују све догађаје који ће пратити рођење, живот, смрт и Васкрсење Његово.

И кад дође Богом одређено време, тада се јавља Спаситељ Господ Исус Христос, кога је у почетку обећао Отац небесни, о коме говоре и проричу пророци, кога описује и показује цела историја рода човечијег; јавља се онај кога је очекивао и предосећао исток и у оно време када су по њему били раширени тешки окови митолошке фантазије; јавља се онај коме је тежио и кога је очекивао запад, мада га још није разумео и познавао. Долази, дакле, обећани, опште и свуда очекивани Искупитељ наш Господ Исус Христос, долази да просвети род људски, да принесе за њега величанствену Крвну жртву, да откупи пали род наш, да претрпи све што жовек трпи и да сиђе и у сами гроб смртника. Но извршивши дијело искупљења и победивши мрачно царство смрти, Христос васкрсава, устаје из мртвих, отвара врата вјечног живота човечанству, које просвећено и избављено, са пророком Давидом узвикује: Да Воскреснет Бог и расточатсја врази јего!

Христос Воскресе - и ми смо избављени, ми смо бесмртни, јер Он поново својом љубављу утврди савез неба и земље. Христос Воскресе - и вјера је наша истинита, жива и спасоносна. Христос Воскресе - и нада је наша јака, љубав је небесна посвећена, јер на поздрав наше земне Цркве - Христос Воскресе - одговара цела Црква небесна - Воистину Воскресе. Амин.

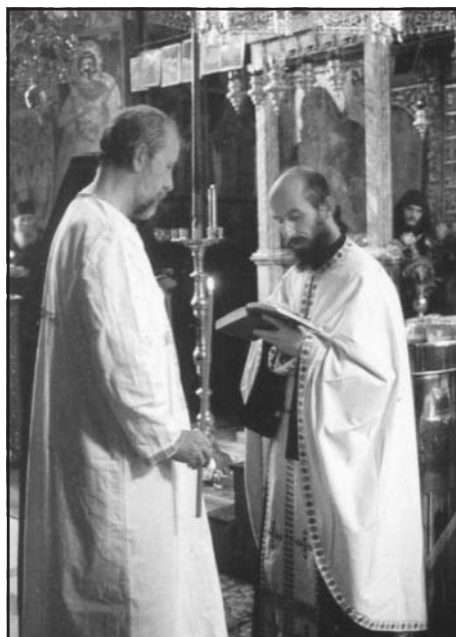
ПРВИ ХРИШЋАНИ

Неки људи говоре: „сада се почело тако живети да се ретко од кога може човек научити добродетељном животу, врлини“. Шта да кажемо на ово? Рећи ћемо да ако је сада мало људи од којих се човек може научити добродетељном животу, може се научити од оних који су живели пре нас. Божја реч нам вели да се учимо не само од живих бића већ и од умрлих јер каже: „Опомињите се својих учитеља, који вам казиваше реч Божју; гледајте на свршетак њихова живљења и угледајте се на веру њихову“ (Јевр, 13, 7.). Зато се поучавајмо животу по врлини не само од живих већ и од умрлих, и то не само зато што то наређује Свето Писмо, него и зато што стари хришћани пружају често врло леп пример побожног и честитог живота. То се види из следећег.

Филон Јудејац говори о неким испосницима у Мисиру из свог времена, које је покрестио св. Јеванђелист Марко, да „светска богатства и своја имања остављају и ништа што је земаљско не називају својим. Где год живе имају нарочита места где се моле Богу, као и цркве у којима врше своје тајне, читају пророчке књиге и славе Бога песмама. неки од њих остављају сваку животну бригу, одлазе из градова у пустиње, да би у тишини и без икаквих саблазни свој живот проводили. Веома су уздржљиви у храни и своје тело умарају, јер мисле тиме да угоде Богу. До мрака ништа не једу, а неки и по три дана не једу. Други се занимају читањем и тумачењем Светог Писма, заборављајући на храну. Нико од њих не пије вина, не једе месо, а хлеб с водом је за њих посланица. Многи су од њих девственици. Рано устају да славе Бога и да му се моле, да певају песме и слушају тумачење Речи Божје, а у храму посебно стоје мушкарци и жене. Понекад њихови постови трају до седам недеља, а сваки седми дан у недељи нарочито поштују. Свештеници им са ђаконима врше службу Божје, а епископ им је старешина.

Из овога је примера јасно да се не само од побожних људи живи, него и од светих, који су Господу отишли, може се човек поучити да

побожно живи. Ето сада смо видели како су живели први хришћани и како је поучан њихов живот. Не само да нам служи за углед у вери, нади и љубави, него и у марљивом читању и слушању Речи Божје, сталној молитви, чистоти душе и тела, смерности, трпљењу, исповшчавању, узајамној љубави и узвишеношћу изнад свега светског, једном речју углед су за све оно што је добро и лепо. Од таквих људи

учимо се побожности, од људи који су пред престолом Небеског Цара, јер нас на такво учење позивају, не само Свето Писмо, већ и Свети Оци. „Јосифов живот је поука за честит, моралан живот, а повест о Самсону побуђује на храброст“, вели св. Василије Велики, а св. Јован Дамаскин каже: „Гледајући на светитељске иконе угледајмо се на њихову веру, љубав, наду, старање, живљење, чврстину у страдањима и трпљењу до крвопролића“. Ако тако будемо радили, стећи ћемо својој души спасење и живот у Небеском Царству.

Д. М.

ОТКИНУТА РУЖА

Један старац имао је дивну кћер, коју је нежно волео. Но, она изненада умре. Отац, иако није роптао на Бога, ипак је врло тешко подносио тај неповратни и тешки губитак.

Старац се потпуно од тада осами у своме дому на крају села. Једино му је задовољство било, што је често ишао у оближњи велики и врло леп врт, који је био својина неког богаташа. Ту је он свакодневно проводио по неколико сати. Није виђао никога осим вртара, јер је домаћин са својима већим делом живео у граду.

Неутешни отац с нарочитим задовољством волео је да седи поред једног ружиног жбуна, на коме је била само једна ружа, - али је то био цвет необично леп.

Вртар, неки добар човек, кад је видео шта овај цвет значи за тужнога родитеља, обећа му да ће цвет нарочито да надгледа и неће га ником дати, да би старац уживао у ружиној лепоти и мирису. Старац је од тада тај цвет сматрао као нешто своје. Али, авај!. Једнога јутра, на његово запрепашћење руже не беше више. Неко је откинуо.

-Шта си учинио? - рече он прекорно вртару. Зар ми ниси обећао да ћеш чувати цвет?...

- Тако је, одговори овај тужно, - али шта сам могао?...Господар ми је наредио, да му баш ту ружу уберем.

Вратареve речи: „Господар ми је наредио, да баш ту ружу уберем“ звучила су као музика откривења у старчевој свести, и као блага утеха, пале су му на јадно и тужно срце.

„И моја је кћи била - мислио је он, - тако леп цвет, а ја сам сматрао да је била само моја. Зашто роптати? Али, гле, она је била Божија, и Бог је зажелело да је к Себи узме.“

Господ дао, Господ и узео.

Нека је благословено име Његово, од сада и до века.

П.Х.

ОПХОЋЕЊЕ СА ГРЕШНИКОМ

Једно од дела милости душевне је саветовањем обратити грешника с његовог кривог пута (Јак. 5, 20.). То је тешко урадити, јер се ту мора ићи узбрдо а не низбрдо, али можда постоји средство да се то олакша? Да, постоји, и то једно најстрашније средство, а то је кротост - незлобност, помешана с трпљењем. Онај ко жели да обрати грешника с његовог кривог пута треба добро да упамти да као што лекар кад нађе за потребано да одсече болесников заражен део тела, прво умирује и храбри истог па тек онда прилази послу, тако и он треба, ако жели успеха у обраћању, с таквим човеком да се кротко, незлобно и стрпљиво понаша, па ће моћи да очекује сигуран успех. То се на делу може показати.

Када је св. Стефан, Периски епископ, почео у том крају, међу незнабошцима, проповедати Реч Божју, то у почетку није било никаквог успеха. Не узимајући у обзир мали број обраћених у хришћанство, остали незнабошци не само што га нису слушали, већ су му стално досађивали погрдним речима и неколико пута се решавали да га убију. Стефан се пак, стално молио Богу и незнабошцима, вели се, „није ништа насупрот говорио“ Чиме се то све завршило? Прво су се почели неки састављати и овако заједно разговарати: „Какав је ово човек? Кад би нам казао само једну дрску реч одмах би га смрвили, али он, без обзира на све зло што му чинимо, никад нам љутито не одговара, никога од нас не прекоравља, нити икоме досађује, већ све кротко подноси. Шта да радимо с њим? Шта да радимо с њим? Тако су разговарали и опет се разилазили, пошто нису могли да донесу никакву одлуку против Стефана, а он је наставио да води борбу с њима кротошћу (незлобношћу) и напослетку је победио, и то не само неке од њих, већ готово сав народ из периског краја. Они су се, наиме, после неког времена сакупили у великом мноштву, стари и млади и велики и мали, па почели између себе говорити: „О, браћо, видите ли овог човека, који је дошао из Русије? Чусте ли његове речи? Јесте ли видели његову стрпљивост? Да ли сте појмили колику љубав има према нама? Шта све није поднео, па ипак није отишао одавде. Ето и грдили смо га и понижавали и вређали, а он се за то ништа не љути, није икоме од нас рекао увредљиву реч, ни са ким се није посвађао, никог није ударио, према икоме није имао мржњу, него

је све кротко подносио, па се још и радовао кад смо му наносили увреде, а никако није престао да се брине о спасењу наших душа. Заиста, он је слуга Оног Великог и живог Бога, кога проповеда. Хајдемо сада Стефану и замолимо га да нас потпуно научи својој вери и учини нас хришћанима“. Све мноштво људи, жене и деца отишли су светитељу, а св. Стефан, када је видео толики народ да иде на крштење, заплакао је од радости, захвалио се Богу и све их је крстио у име Оца и Сина и Светог Духа.. „И тако, пише у житију, беше просвећена Периска земља Божјом благодаћу и молитвама преподобног Стефана“.

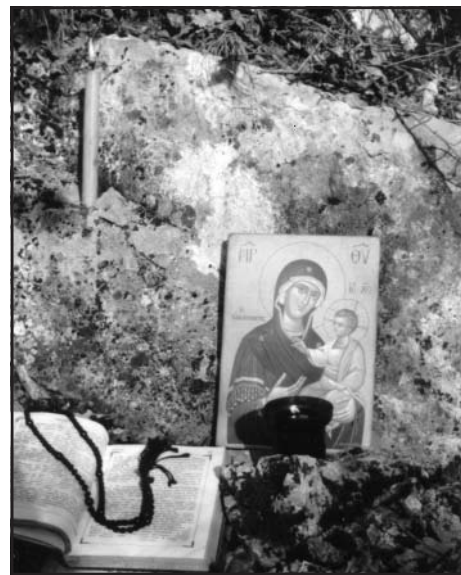
Видите ли шта је учинила незлобна кротост помешана са трпљењем! Није само једног човека победила и повратила на прави пут, већ цео народ. Овај пример није једини. Чиме је Господ враћао заблуделе с њиховог кривог пута? Такође кротошћу, јер шта је рекао грешној жени, која је плакала код Његових ногу? Рекао је: „опраштају ти се греси!“ (Лк. 7, 48). А исто је рекао другој грешници, коју су му довели фарисеји? Рекао је: Жено, ни један те не осуди? Ни ја те не осуђујем, иди, и одсеље више не греш!“ (Јн. 8, 11). Шта је рекао разбојнику који се покајао? Рекао је: „да нас ћеш бити са Мног у рају!“ А шта говори уопште свим грешницима? „Ходите к Мени... и Ја ћу вам дати одмор. Узмите јарам Мој на себе и научите се од Мене, јер сам кротак и смирен срцем и наћи ћете одмор својим душама“. (Мт. 11, 28-29). А чиме су св. Апостоли читаве народе из царства обратили од заблудних учења Христу и Њему их покорили? Опет кротошћу. „Кад нас грде, благосиљамо; кад нас гоне, трпимо; кад хуле на нас, Богу се молимо“ (1 Кор. 4, 12), писао је св. апостол Павле коринтским хришћанима. Дакле, кротост је стварно врло добро средство за обраћање грешника с његовог кривог пута и тешко да има бољег средства од њега. Али зашто смо тако рекли! Постоји једно још боље средство да се заблудели на прави пут поврати и то је љубав. Када се она сједини с кротошћу, онда је победа добра над грешником осигурана, јер Свето Писмо вели: „сврха је заповести љубав од чиста срца“ (1 Тим. 1, 5). Амин.

САСУШЕНО ДРВО

Неки виноградар из свога винограда откине сасушену лозу и баца. Туда прође светитељ Тихон Амафунски, узме болесно, мртво дрво, почне да га поново негује; - оно оживи и донесе плод.

Познато је, да бесплодно дрво „секу и у огањ бацају“.

То је природно и тако треба да буде, али врло често сече се и кида, које би још могло

цветати и рађати. Истогимени други светитељ Тихон (Задонски) врло често упоређивао је болесно дрво са слабом вољом код човека, а васпитање са виноградарством.

Родитељи, који хоће да у њиховом винограду лоза буде родна, треба да се сећају наука ових двају светитеља.

Све треба чинити да лоза не буде потпуно изгубљена.

Па и онда, када се мисли да је дрво већ засушено, не треба губити наде.

Молитва и љубав могу да оживотворе клицу добра и у оној души, за коју се мисли да је потпуно изгубљена.

Зар човечанство није било као сасушено дрвце? Али га је крв Господња подигла и спасла.

Исто тако може родитељска љубав да распали хладни лед у души деце њихове, ако само та љубав није егониична, него она какву Христос има и какву и од нас тражи.

О ХРИШЋАНИМА И НЕХРИШЋАНИМА

Браћо моја! Спаситељ наш Господ Исус Христос, извршивши наше спасење, и одлазећи ка Своме Оцу небеском, рекао је апостолима: „идите и научите све народе“ (Јев. по Матеју 28,19). Апостоли су испунили реч Господњу; прошли су сву васељену и сведочили су спасење Божије свим народима. После апостола, проповедници и учитељи народа били су св. Оци и Пастири Цркве, и реч Божија из уста Пастира Цркве све до сада се проповеда народима и проповедаће се до краја света. Пастири Цркве су дужни да уче народ, а народ је обавезан да их слуша. Испуњавајући са своје стране овај пастирски дуг, ја, мали и недостојни пастир, хоћу од сада постојано да вам беседим сваке недеље, током целе године, хоћу једноставно и кратко да вам кажем вољу Божију и покажем вам пут спасења. Говорићу једноставно, да бисте могли што боље разумети, и кратко, да бисте што више тога задржали у памћењу. Испуните и ви своју дужност - примајте и слушајте реч пастирску са отвореном душом, у простоти срца, са усрдном пажњом и искреном жељом за спасењем. И као што свако добро дело хришћани почињу са благословом Божијим и са знамењем крста, тако и ми, приступајући овом спасоносном делу, прекрстимо се, и у име Оца и Сина и Светога Духа започнимо наш духовни разговор.

Чиме ћемо започети беседу? Разуме се нашим именом и звањем, јер име и јесте почетак свега. А како је наше име и како нас називају? Називају нас хришћанима. Шта то значи и ко се зове хришћанин? Хришћанин је онај ко верује у Христа и следи Његово учење и закон. Тако, ми верујемо у Христа и следимо Његово учење и закон, па се називамо хришћанима. Но, постоје и они који нису хришћани. У свету је много неверника, нехришћана. На пример, људи које називамо незнабошцима. Какви су то људи - незнабошци? То су такви људи, који не знају ни Христа, ни Бога, а сматрају боговима

сунце и друга небеска светила, или идоле, обичне кипове, који представљају неке људе или чак животиње, које они сами праве од неког метала, камена или дрвета, верују им и клањају им се. Неверници су, даље, Јевреји. Ко су они? То је народ, некада Божији, изабрани и вољен, а сада одбачен. Происходећи од оца верујућих, Авраама, они су једини знали истинитога Бога; онда, када су сви остали народи били погружени у идолопоклонство, налазили су се у завету или савезу са Богом, имали су Цркву Божију и свештенство; имали су пророке и друге богоносне људе, какви су нпр. Мојсије и цар Давид; од њих је произашао последњи пророк, Претеча и Крститељ Господњи Јован, а такође и Пресвета Дјева Марија, па тиме и Сам Христос, Спаситељ рода човечијег, исто као и сви Свети апостоли. Но они су, ослепивши, одбацили Господа и Спаситеља Исуса Христа и распели Га и због тога су, као богоубице, лишени благодати Божије, и по разорењу Јерусалима, расејани су по целој земљи. Неверници су и Мухамеданци. Какви су то људи? То су они који исповедају једнога Бога, али не признају Христа, већ Мухамеда, који је себе лажно представио за пророка и посланика Божијег, и они следе његовом измишљеном и телесном учењу...

Много је у свету неверника, туђих Христовој благодати и лишених вечног спасења. А ми благодаримо Богу! Верни Господу, ми смо хришћани, чеда благодатне Цркве Христове. Да ли просто хришћани? Не. Ми смо, по благодати Божијој, хришћани православни или правоверни. А постоје и не-православни и неправоверни хришћани. Ко су православни, а ко не-православни хришћани? Оно су православни хришћани, који верују онако како је веровала и верује Васељенска Црква, неокрњено држи то учење, које је предао Сам Господ Исус Христос и Његови апостоли и које је утврђено на Васељенским Саборима, и

чувају неизмењеним све што је установљено у Цркви од апостолских времена. А не-православни? Не-православни хришћани су они који су, по свом мудровању и својевољношћу, одступили од Васељенске Цркве и који држе хришћанско учење, несагласно са учењем Васељенске Цркве и са примесом својих сопствених заблуда и много тога што је Црква установила изменили су или одбацили. Таква је већина Европљана: Французи, Немци, Енглези и други, који или припадају Римској Цркви и признају папу, одступника од Васељенске Цркве - познати под именом римокатолици, или су се одделили и од Римске Цркве и саставили посебна, једна с другим несагласна, друштва и носе назив протестанти, лутеранци, калвинисти и многи други. Такви су и наши расколници, који су, по свом незнању и самовољи, од времена патријарха Никона, због урађених исправки у црквеним књигама, отпали од Руске Православне Цркве и огрезли у безбројним заблудама.

Ето, браћо моја, колико је и међу хришћанима не-православних, неправовernih, не истинских хришћана, оних који, налазећи се ван истините Цркве Божије, лишавају себе благодати Божије и остају без наде на спасење. О, како смо ми дужни да благодаримо Богу и Спаситељу нашем Исусу Христу, што смо се родили у Православној Христовој Цркви, од православних хришћанских родитеља и сада се налазимо у Православној Христовој Цркви и називамо се православним хришћанима! Како смо дужни да благодаримо Богу и Спаситељу нашем Исусу Христу, што смо поново рођени светим Крштењем и што као чеда Божија, имамо истинито обећање од Бога за живот вечни и Царство Небеско! Прекрстимо се опет, и рецимо из све душе и срца: Слава Теби, Господе, слава Теби! Амин.

Р.Б.

О ПОТРЕБИ ЈАВНОГ ИСПОВЕДАЊА ВЕРЕ

„Који год призна мене пред људима, при- знаћу и ја њега пред оцем Својим који је на небесима; а ко се одрекне мене пред људима, одрећи ћу се и ја њега пред Оцем својим који је на небесима“, каже Спаситељ (Мат. 10, 32 и 33). Ко исповеди своју веру у Христа као Бога, има Њега за сведока своје вере пред Оцем небеским; а ко се у овом свету одрекне Христа, из ма којих разлога, и уплаши се страдања и мучења због њега, доживеће највеће муке и најстрашнија страдања у огњу вечном.

У вери не сме бити дволичности, половичности и кукавичлука. Права и истинска вера у Бога и љубав према њему огледа се у јавном исповедању. Није довољно имати веру само у срцу него је треба и спољашње манифестовати речима и делом, „јер се срцем верује за правду, а устима признаје (исповеда) за спасење“, каже св. ап. Павле (Римљ. 10, 10). Када би сви видљиво испољавали своју веру, онда би се огледала њена снага према којој би и противник имао обзира, јер је увек више верујућих него неверујућих. Тада вера не би била предмет исмејавања, нити би мањина могла да намеће своје мишљење већини.

Христос не дозвољава компромис са злом. Он је мач оштар са обе стране који раздваја добро од зла. Сам каже: „Не мислите да сам дошао да донесем мир на земљу; нисам дошао да донесем мир него мач“ (Мат. 10, 24). „Донео је добар рат да поквари рђав мир“, како каже Блажени Јероним. Тек након победе добра над злим моћи ће доћи прави мир. (Проповед одржана у Саборној цркви у Београду на Молебњу.)

Св. ап. Павле каже: „Сви који побожно хоће да живе у Христу Исусу, биће гоњени“ и „да нам кроз многе невоље ваља ући у царство Божије“ (2. Тим. 3, 12; Дела ап. 14, 22). Не треба губити из вида ни јеванђелску истину: Сваки који чини зло, мрзи на добро и истину (Јн. 3, 20). Зато зли људи, подстицани грехом, устају на праведнике, гоне их, муче па чак и убијају. Овога се не треба плашити. Спаситељ када каже: „У свету ће те имати невоље“, додаје: „али се не бојте, јер ја надвладах свет“, и „Ја сам с вама у све дане до свршетка века“; „Ја сам васкрсење и живот, који верује у мене ако

и умре живеће“ (Јн. 16, 33; 11, 25; Мат. 28, 20). Зато: „Благо вама ако вас узасрамоте и успрогоне и кажу на вас свакојаке рђаве речи лажући мене ради. Радујте се и веселите се, јер је велика плата ваша на небесима“ (Мат. 5, 11 и 12).

Цркви су потребни чврсти чланови као гранитна стена и постојани као столетни храстови, који лако одолевају свакој антирелигиозној пропаганди, а не слабићи који личе на трску коју њиха сваки поветарац безверја. Ово су први хришћани знали. Иако гоњени, мучени, распињани и живи печени - ипак се нису своје вере одрицали, већ су је јавно исповедали и наш народ иако мучен, убијан и жив на колац набијан - ипак се одржао и своју веру очувао. Кроз своју мученичку, али славну историју и пред зидање и пред рушење, и пред славу и пред пропаст - приволевао се небеском царству, јер „земаљско је за малена царство, а небеско увек и довека“. Ево пред нама примера: нејаки, али блажени цар Урош, данашњи слављеник, на врхунцу славе; велико-мученик честити Лазо на заласку, а праведни Стефан у пропасти. Из љубави према Богу жртвују положај, светску славу и земаљско богатство, па чак и живот. Зар то није непобитан доказ да је Србин Христов и кад ликује, и кад страда, и кад гради, и кад пропада.

Да ли је и данас тако? Не би се са сигурношћу могло тврдити. Изгледа „племе моје сном мртвијем спава“. Данас је снага вере и морала опала. Нема више оног верског одушевљења. Вера је често површна и формална; по наслеђу у традицији и навици. Постала је тако микроскопски мала да се једва примећује. Празни храмови доказују да смо хришћани по имену, а православни на језику. Истина, ми верујемо у Бога и знамо Његов закон, али га не извршујемо; вичемо: Гоподе, Господе, а не испуњавамо вољу Његову, већ „држимо истину у неправди“ (Римљ. 1, 18).

Док се једни одричу вере, дотле други иако је имају - стиде се, страхују и избегавају да је јавно исповеде и видљиво пројаве. Кад у храм улазе труде се да буду непримећени. Ако се у цркви венчавају или децу крштавају - крију. Место да славе објављују преко дневне штам-

пе да тога дана не примају посете. Ако пак и славе изговарају се да прослављају неки други догађај из живота.

У верском погледу многи желе да буду ни врући ни хладни. Радо се поступа по оној: „повиј се како ветар дува“. Дволичност је одлика савременог човека, а то је баш најгоре. Не могу се два господара служити. Не може се угађати Богу и мамону (Мат. 6, 24). Осим тога: дволичност, површност и незаинтересованост води маловерју, а ово безверју.

С друге стране неки претерани страх захватио је наш верски живот. Страхујемо да се јавно хришћанима назовемо. Запитајмо се: Откуд толики страх само код нас православних? Зашто су други оданији својој вери и зашто су њихове богомоље пуније верника, а живе у истој средини и под истим околностима као и ми? Зар то није јасан доказ да је у питању недостатак добре воље, храбрости, чврстине и одлучности. По среди је земаљска брига и лични интерес, а често и нехат. Други изговор нема оправдања. Да су наши стари тако слаби у вери били као ми данас не би било ни српства и светосавља. Зашто да будемо горди од својих предака? Онда су главе слетале, па се ипак нису своје вере одрицали, већ носећи колац на коме ће због вере живи бити набијени певали су: „Нема лепше вере од хришћанске; Срб је Христов радује се смрти“. Од нас се не тражи да у лудо губимо своје животе, већ по јеванђелској, да будемо мудри као змије и безазлени као голубови (Мат. 10, 16), или по народној: „Иди мудро, не погини лудо“. Од нас се тражи само то: да са малим жртвама одржимо оно што нам је предато.

На нама је да се угледамо на наше Божије угоднике и за веру и за народ страдалнике. Идимо чврсто и непоколебљиво Христовим путем као и они. Чувајмо своју земљу и своју веру прадедовску, јер „од ове ко ће наћи бољу“. Не изазивајући никог, исповедајмо јавно, увек и на сваком месту име Христово да би нам могао на судном часу рећи: Добри и верни слуго, добар си рат ратовао, трку свршио, веру одржао - ући у радост Оца мога (2. Тим. 4, 7).

*Њројћакон
Војин С. Ракић*

НЕ УКРАДИ

Ово значи:

Не ожалости брата свога непоштовањем његове имовине. Не чини оно што чине лисице и мишеви, ако сматраш себе бољим од лисица и мишева. Лисица краде не знајући за законе о крађи, и миш подгриза амбар не знајући да је то некоме штета. И лисица и миш знају само за своју корист, но не и за туђу штету. Њима није дато да то знају, а теби је дато. За то се теби не опрашта оно, што је лисици и мишу опроштено. Твоја корист мора увек стајати ниже закона и твоја корист не сме бити штета брату твојем.

Браћо, само незналице иду у крађу; на име оних, који не знају две крупне ствари о овоме животу:

- једна је ствар да човек не може украсти;

- друга је ствар да се човек не може користити крађом

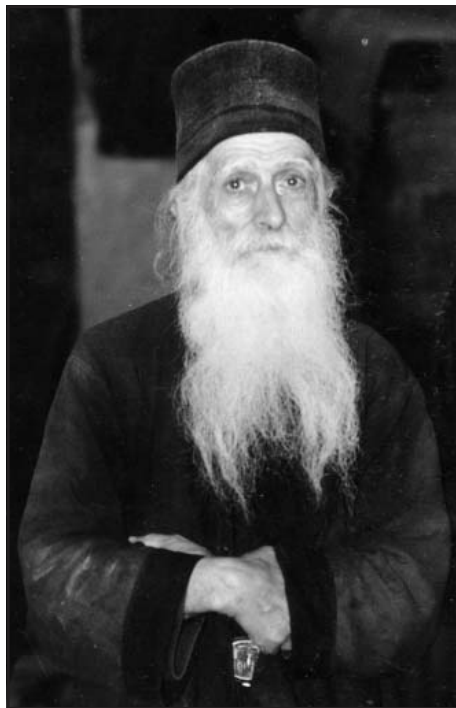
Како то? упитаће многи језици и зачудиће се многе незналице.

Ево како:

Ова васиона је много очита васиона. Она је управо сва начичкана очима као шљива у пролеће белим цвећем. Извесан број тих очију људи виде и осећају, но многи већи број они нити виде нити осећају. Као што мрав у прабини не осећа очи оваца, које пасу над њим, ни очи људи, који га гледају, тако исто ни људи не осећају неизбојно много очију виших бића, која га посматрају на сваком кораку његовог живота. Сунце је пре свега једно окато биће, и звезде су оката бића. Но, осим сунца и звезде постоје још милиони и милиони многоочитих духова, које не тремце гледају шта се дешава на сваком сантиметру земље. Како онда може лопов украсти а да се не види? Како - а да се не прокаже? Ти не можеш завући руку у свој џеп, а да милиони сведока то не виде. Још мање можеш завући руку у туђи џеп, а да се милиони виших сила не узбуне. Онај, дакле, ко то зна, тај тврди, да човек не може украсти, а да не буде виђен и проказан.

То је једна ствар.

А друга је ствар, да се човек не може користити крађом, јер како ће се користити кад је виђен од толико очију, и кад ће бити проказан? А кад буде проказан, биће застиђен и остаће му име Лопов до смрти међу суседима његовим. Има хиљаде начина, како силе небесне проказују лопова.

Па онда, браћо, украдена ствар непрестано подсећа човека, да је она украдена и да није његова.

Неки младић украде сат, и носаше га на себи месец дана. После месец дана, он врати сат сопственику, признаде своје недело, и рече:

- Кад год сам извадио сат из џепа и погледао у њега, чуо сам, где ми вели: ја нисам твој - ти си лопов.

Господ Бог је знао, да ће крађа учинити двојицу несрећних: и оног који украде и онога који је покраден. И да не би људи,

синови његови били несрећни, Премудри Господ је и дао ову заповест:

- Не укради.

Благодаримо ти Госпоре Боже, на овој заповести, која нам је у истини потребна ради мира и среће наше. Нареди Госпоре, огњу твојем, нека сажеже руке наше, кад се пруже за крађу. Нареди змијама твојим, да се савију око ногу наших, када ноге пођу у крађу. А пре свега молимо Ти се, Свемоћни очисти срца наша од крадљивих жеља и дух наш од крадљивих мисли. Амин.

Н. Е. О.

У једном арајском граду штрговаше нејраведни штрговац Исмаил. Кад год мераше муштеријама робу, увек им закидаше по неколико грама. И богајство његово умножи се веома. Но његова деца беху болесна. И он штрговаше многу новаца на докшоре и лекове. И што год више издаваше за лечење деце, све више закидаше својим муштеријама. Но што год више он закидаше својим муштеријама, све болеснија биваху његова деца. Једнога дана кад Исмаил беше сам у дућану, њун брижа за своју децу, учини му се да се наједанпут ошвори небо. Он усхреми своје очи да види шта се тамо ради и гле, анђели стајаху крај једног великог канџара, на коме мераху сва блага, што Бог дељаше људима. И као дођена ред Исмаилова фамилија. И Исмаил погледа и виде, кад анђели дељашу здравље његовој деци, меинуше у шас здравља мање него што беше шећ на канџару. Рагневи се Исмаил и штеде викнувши на анђеле, но у шом један од њих окреше селицем њему и рече:

- Мера је права. Што се љутиш? Ми закидамо твојој деци шаман онолико колико ти закидаш својим муштеријама. И тако шворимо правду Божију.

Исмаил се штрже као убојен ножем. И поче се горко кајати за свој шеки грех. И поче Исмаил од тога часа не само право мерити, него увек додавати и преко мере. А деци његовој поврати се здравље.

ДРУЖЕЊЕ СА ДОБРИМ И РЉАВИМ ЉУДИМА

После Бога више воли од свега побожну душу.

Наше везе, дружење са оваквим или онаквим људима по моралности, имају одвећ велики значај, - одвећ много утичу и на наше морално стање. „Реци ми, говорио је један паметан човек, са киме се дружиш, и ја ћу ти казати какав си ти сам“.

Ко тражи друштва и дружења са злим људима довољно показује своју сопствену злоћу (Блажени Августин).

„С ким си онаки си“, вели наш српски народ.

Ништа тако не утиче на наше срце и вољу као пример других људи, добар или рђав. (Ј. Толм).

Посадите и добру биљку посред трња и боце, она се угуши и нема рода; тако и у банчењу и раскалашлуку бујних и покварених људи заглаши се свако добро религиозно осећање; а, напротив, дружење са паметним и ваљаним може поправити и добру упутити чак и покварено срце.

Дружење са мудрима - најбоља је школа за срце.

Општењем са светима човек ће се и сам просветити.

Човек кад уђе у дућан продавца миришљавих предмета, осећа пријатне мирисе: и дружење с побожним људима, неосетно привикава да им подржава у врлинама њиховим. (Св. Антон. Вел.).

Зашто добри страдају од рђавих људи у изгнању и сиромаштву? Због тога да би се други научили од њих страдању. Добри су створени ради тога, да буду за углед другима.

Добар пример је модел, са кога се пресликавају други. (Блажени Јероним).

Пример људи, испуњених ватреном љубављу према Богу, храни и наше срце том хришћанском врлином. Жишка која се налази одвојена од жара, иако садржи у себи топлоте, но мало по мало гаси се.

Зближавај се са праведницима и уз њих приближићеш се Богу. (Св. Исак Сириј).

Опходи се са онима који имају смирености, и научићеш се њиховим врлинама. (Исти).

Сада неваљалац не тражи дружења са побожним људима: но доћи ће време, када ће он то ватрено пожелети, али ће већ доцкан бити (Прем. Сол. 5, 3).

Зли и подмукли човек сличан је угљену, који ако и не опече; он огари - упрља.

Бегај од нечиста срца као од угљена: када је жив опече; а ако је угашен, прља нам руке.

Дим и смрдљиво испарење не пецка толико очи, колико друговање са неваљалцима орањава душу (Св. Златоуст).

Зли човек, када је сам себи непријатељ, шта може другоме учинити, ако не зло?

Боље је са зверовима живети, него ли са злим људима. (Св. Златоуст).

Зли људи више шкоде, него ли отровне змије с тога што оне отворено, јавно носе свој отров, док они тајно и неосетно заражавају. (Исти).

Као што општење са добрима јесте таква школа у којој се човек и без књига обучава хришћанској философији, тј. блачастивоме животу, тако и дружење са злим (обратно) бива узрок крајње покварености. (Св. Тихон Задонски).

Општењем са рђавима, и сам ћеш рђавим постати.

Као што мува, летећи око гореће свеће, лако се опали, или што се огледало када у њ дунеш озноји, тако и они који се друже са рђавим људима себи шкоде и оскрнављују се. (Св. Димитрије Ростовски).

Врабац врапца одмамљује у клопку: и грешник сличнога себи вуче у дубину зла. (Св. Јефрем Сириј).

Као што се сунђер када се стави у воду рашири и усише у себе влагу, тако и човек који је колебљив у мислима, несталан, ако се здружи или подуже разговара са оним који расуђује по телесноме, светскоме, усава у себе људску штетну мудрост. (Исти).

Као што нечиста вода поквари најбоља вина тако и опаке беседе скрнавље добре по животу и нарави, људе. (Св. Антоније Велики).

Као што прокажени заражава чистогам, тако и општење са злима квари и развраћа (деморалише) добре људе. (Св. Златоуст).

Нема ништа лакше него ли подносити што рђаво. Дешава се да ми нисмо у стању да слеђујемо ма чијим високим врлинама: но зато врло лако можемо усвојити његове недостатке. (Блажени Јероним).

Као што један мали делић или капља квасца може ускиснути пуно корито теста, тако и смртни грех боравећи у једном човеку, заражава многе, због чега се догађа, да један неваљалац или безбожник лако одвраћа од пута истине многе добродетељне, док међутим многи добродетељни не могу понекад да одвоје од зла и једнога безбожника неваљала.

Немоћ човечија је таква, да добар човек ступивши у друштво злих, и сам постаје злим; међутим они ретко постају добрима. (Св. Златоуст).

Лакше је позајмити порок, него ли предати врлину, као што се пре можеш заразити болешћу, него да предаш своје здравље другоме. (Св. Григорије Богослов).

Болест се свагда лакше предаје, него здравље; тако и у моралном погледу. Болести често бивају епидемичне, шире се а здравље никада.

Прой. Ј. Талмачев

О ПОМИСЛИМА

Господ ће нам судити не само за учињене грехове, него и за грешне помисли, које је човек пожелело да оствари, како је речено у светом Еванђељу: **Сваки који погледа на жену са жељом, већ је учинио прелјубу у срцу своме** (Матеј 5,28).

Исто тако, ако ко има злобу у срцу против некога, ма ту злобу и не остварио, биће осуђен за злу намеру; и не само за сваку злу мисао него и за сваку празну реч даће човек одговор у дан суда Божјег, како је речено у светом Еванђељу (Матеј 12,36).

Као што ће за злу мисао бити осуђен, тако ће за добру бити награђен. Ако неко види другог у несрећи, или у оскудици, и пожали га, а нема чиме да му помогне, у том случају његову добру жељу Бог ће урачунати у добра дела. Или ако би неко пожелело да оде у храм на богослужење, али не може услед болести или домаћих околности, његову жељу Господ ће урачунати у добра дела. Из овога треба схватити и разумети да ће за сваку добру жељу, ма и неиспуњену, човек бити награђен, а за злу кажњен. Још треба знати да зле грешне помисли улива човеку непријатељ његов ђаво, али ако их човек не прими, биће зато награђен од Бога, о чему сведоче многи примери. Света Марија Египћанка у току 17 година свога покајања борила се са грешним помислима и као награду достигла анђелску чистоту, - и многи други, слични њој, који су се борили против грешних помисли, били су награђени од Господа Исуса Христа. Прича се у Прологу (у коме су описани животи светих Божјих угодника) како ученик неког светог старца испосника једно вече није успео да од старца узме благослов пред одлазак на спавање, зато што је старца био заспао. Ученику је седам пута узастопце долазила на ум помисао искушења да оде од старца без благослова, али је он одбијао такву помисао и остао код старца све док се он није пробудио. А старцу је у сну јављено да је ученику с неба послато седам венаца као награда за његово седмokratно одбијање кушачке помисли. Ето како је пред очима Божјим драгоцену одупирање грешним помислима.

М.Н.

МОРАЛНИ ПРОБЛЕМИ

Морални проблеми код савремених људи истоветни су са онима који су побројани у Јеванђељу, побројани и решени. Такви су проблеми на пример:

однос човека према Богу,
однос човека према човеку,
однос једне народности према другој,
однос родитеља према деци, и деце према родитељима,
брак,
богатство и сиромаштина,
вредност и потреба рада,
однос старешина према поданицима, и газда према слугама,
однос човека према пријатељима и непријатељима,
однос људи једне расе према људима друге расе,
начин васпитања,
вредност учења и знања.

Ја питам и наилазим на ћутање место одговора: постоји ли један једини морални проблем у наше време, који није помешан у Јеванђељу, поменут и решен, потпуно и дефинитивно. Ако би се нашао један једини морални проблем у наше дане, који није решен у Јеванђељу, или који се не може решити Јеванђељем, онда би требао један додатак Јеванђељу. Ако би Јеванђеље потребовало ма какав и ма колики додатак, оно не би било Јеванђеље, то јест крма и крманоса живота до краја времена, онда би се лађа нашега живота окретала беспомоћно, без крме и крманоса, по тамној пучини времена и пространства.

Људи треба да знају, да само они људи говоре о новим моралним проблемима, који или не познају Јеванђеље или се боје његових оштрица да не падне на лиснато и бесплодно дрво њиховог сопственог живота те зато траже неко решење лакше и површније од јеванђељског.

М.Н.

ЉУТЊА И МРЖЊА

Због чега нам се понекад деси несрећан случај, и ако смо се претходно добро чували да нам се не деси. Тешко је на то одговорити тачно, јер постоји много узрока, али покушаћемо да изнесемо један од њих. То је љутња и мржња према ближњем. Одакле се то види? То се види из примера који нам показују, да кад год су се људи хтели неком осветити, стизале су их несреће, а када су се мирили са ближњима опет им се враћао мир и срећа.

Једаред је се руски Боровски кнез Василије Јерославић почео љутити на преп. Панфуту и тражио је начин да му се освети, па је неколико пута слао своје људе да му запале манастир, али ти покушаји нису имали успеха, иако су се неколико пута поновили. Тада је разјарени кнез послао неког свог слугу Јермолаја, покрштеног турчина, који је такође мрзео преп. Панфуту, да изврши паљевину. Али тек што је овај почео то да чини одмах је ослепео и пипајући почео је обилазити манастир. Приметили су га и довели преподобном. Овај га љубазно прими, назва га по имену и упита зашто је дошао, а Јермолај, пренеражен добротом и кротосћу светог, све му призна, покаја се и поново прогледа. Татари су ускоро напали руску земљу и кнез Василије Јерославић оде као и други кнежеви у рат, али претрпе пораз и заробише га. У ропству се сеети свога греха, што је се неправично љутио на преподобног, поче се молити Богу да му опрости и обећа да ће се ако се ослободи ропства, помирити са преподобним. Добра намера је родила добар плод. Кнез је преко очекивања био ослобођен ропства, одмах је отишао преподобном и замолио га да му опрости, што је било, и од тада се разви велико пријатељство између њих.

Ево, браћо, видите да осетљивост и мржња према ближњима јесте један од узрока несреће, јер када је Јермолај хтео да се освети ослепео је, а када је кнез био омрзнуто преподобног заробили су га. Када су оставили своју мржњу један се одмах а други ускоро спасао од беде. зато искорењујте злобност из свога срца макар због страха од несреће па вас неће стићи. А и правично је страдати због злобе, јер како се може излити Божја милост и љубав на оног човека, који у срцу гаји мржњу на ближњег и како му може доћи помоћ и благослов од Вишњег? Никако не може, јер је суд без милости, вели Апостол, онемо ко не чини милости (Јак. 2, 13), а без Божје помоћи шта смо? Ништа смо и пашћемо у море јада и нећемо се моћи избавити, јер је речено: кад одвратиш своје лице постају сметени (Пс. 103, 21). Због тога избегавајмо мржњу и заваду и будимо са сваким у миру и љубави, па ће нас то спасти од свакојакх несрећа и донеће нам срећу и милост од Бога. Амин.

М.Н.

ДРУГИ КОЊАНИК

Доживљај хришћанског мисионара у Индији.

Далеко тамо у Индији у једном месту живео је један доктор хришћанин са својом женом и децом. Он је био и свештеник и лекар, а био је и добар човек, јер је време проводио помажући добровољно онима којима је потребна његова помоћ. Он је давао лекове болеснима и стално је путовао од села до села по брдима у свако доба ноћи и дана да утеша жалосне и помогне онима који су на самрти. Својим постојаним примером задобио је многе своје пацијенте да приме његову веру и у брдима је било много малих група хришћана.

Било је прошло дванаест једне ноћи кад је доктора пробудило куцање. Он је устао и отворио врата. На степеницама је стајао један човек са писмом у руци, које је пружио доктору молећи за опроштај што га тако позно узнемирава. Доста изненађен доктор је узео писмо и отворио. На њему није било никаква потписа него је само писало да је један љубљени од Христа, Азиз Масих, озбиљно болестан и моли свештеника доктора да дође одмах и да га причести јер му остаје да живи још свега неколико сати.

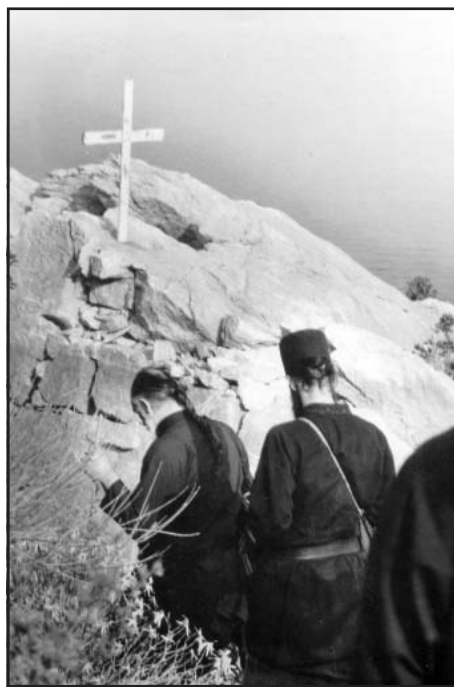
Доктора је мало изненадило што је писмо било без потписа. Но он је у сваком случају знао овога човека добро. Он је постао један од најбољих хришћана после дугог гоњења хришћана. Ако је у тако тешкој ситуацији онда му мора одмах поћи. Он се врати у своју собу, обуче се и спреми што треба за причешће, па онда изађе, опреми свога коњића и упути се у правцу Азизовог села. Село где је Азиз живео било је удаљено 10 миља од докторове куће и пут је водио кроз густу мрачну и пуну шуму. Нигде није било никакве светлости по којој би се управљало и ноћ је била одвећ тамна да би далеко испред себе могао видети, али је знао пут врло добро. Па ипак је морао дуго и полако јахати и кад је стигао Азизовој кући, зора је била већ на помолу.

Скочио је с коња надајући се брижно да ће његова молитва уз пут помоћи Азизу да буде боље. Закуцао је полако да не пробуди болесника. На његово куцање одговорио је јадан весео глас питајући: „Ко је то?“

Без сумње глас му је био познат. Да, то је сигурно био Азизов глас. Није звучао болеснички. Докторове молитве мора да су чудо направиле.

„Овде је отац - доктор који је дошао, брате, да те обиђе.“

У моменту се врата широм отворише и Азиз је љубио докторову руку, поздрављао долазак у његов скромни дом, звао

жену да спреми чај за доктора, јер му мора бити хладно после дугог јахања по ноћи.

„Чему имам да захвалим за ову част, господине, што вас овде видим у ово доба? Шта вас је довело у наш скромни стан?“ питао је изненађен Азиз.

„Ја сам, брате, дошао на твоју молбу. Ја сам се молио за твој живот, јер је у писму стајало да си опасно болестан и да желиш да се причестиш пре него ли што дође крај“.

„Болестан!“ узвикну Азиз. „Ја нисам био болестан. Мора бити неки неспоразум. Ја нисам послао никакво писмо.“

„Писмо је без потписа и рукопис непознат, али никад нисам сумњао да је истина“, одговори доктор.

Они су се гледали збуњени. Ко је послао писмо? Успут се ништа није десило. Изгледало је све чудновато и мистериозно.

Ускоро су поставили чај и онда су се заједнички помолили Богу, пре него што је доктор пошао кући.

Није му било потребно дуго времена да се по сунцу врати и рано пре ручка он је већ био код своје куће. Целим путем мислио је како да разуме целу ову ствар.

На улазу у кућу видео је некога како седи чекајући га.

„Ко си ти, пријатељу?“ упита.

Човек скочи на ноге и потрча к њему тако изненада да доктор устукну изненађен.

„Споредно је ко сам. Чекао сам од раног јутра да те видим. Реци ми, докторе, ко је то путовао с тобом прошле ноћи док си ишао кроз шуму?“

„Зашто, шта ти знаш о моме путу кроз шуму?“

„Ти си добио писмо у коме те моле да идеш и обиђеш Азиза Масиха, који је на самрти у своме селу. Ја сам послао то писмо. То је била замка. Ја сам те чекао у заседи иза жбуња у шуми. Хтео сам да те нападем, убијем, покрадем сребрне судове и твој златан сат и ланац. Док сам тако лежао одјекнуо је бат копита твога коња у ноћној тишини и моја рука дохвати нож. Што си прилазио ближе ја сам нож стезао чвршће. Кроз неколико секунда ти би био мртав. У том тренутку обилазио си брег који није био удаљен ни педесет метара. Ја сам вирио иза жбуња.

ПОСТ И МОЛИТВА

Докторе ти ниси био сам. Неко је јахао поред тебе. Ко је то био докторе?“

Човек застаде у својој исповести али доктор не одговори. За моменат му сину у глави шта значи ова загонетност и ово необично ослобођење. Човек онда настави.

„Докторе, он је имао диван лик. Његове су очи изгледале пуне љубави и сажалења и кроз таму гледао је право у мене! Очи ни једнога смртнога не би ме могле наћи у оном густом жбуну. Ти си јахао поред мене као да те се ништа не тиче, не знајући да те је смрт вребала, али он је и даље гледао у мене. Док си пролазио он је гледао у мене, а кад си прошао он се окренуо и гледао натраг. Поглед није скидао с мене док вас обоје нисам изгубио из вида. Докторе, ко је то био? Реци ми, јер ме оне очи прате, онај израз љубави и сажалења заплашио ме је. Докторе, ја желим да опет сретнем тога човека. Не могу рећи из које је земље и народа. Али је његово лице светло као пламени стуб и његове очи су говориле мојој души. Докторе, ко је то био?“

Доктор га погледа благо. Какво ли се чудо десило у души овога човека те се усуђује да отворено исповеда свој припремани злочин?

„Пријатељу, ја нисам никога приметио да јаше са мном прошле ноћи. Мислио сам да сам сам јахао.“

„Докторе, тако сам и мислио. То мора да је био анђеоло и ти си свети човек ако Бог шаље свога анђела да те брани. Реци ми какве си ти вере. Ја ћу примити твоју веру да би и мене чувао Божји анђеоло.“

„Да, пријатељу, Бог је послао свога анђела, или је то са мном био мој Господ кога служим. Он је спасао мене твога ножа и тебе греха. Ако хоћеш ја ћу ти говорити о њему јер Он воли тебе као што и мене воли.“

Доктор је неколико месеци давао овом човеку поуке из хришћанске вере. Он је научио да разуме чудо љубави Божје те најзад човек који је био убица и разбојник постаде хришћанин.

III. Синџа.

Кад се Господ Исус Христос крстио на реци Јордану, није отишао у Јерусалим или који други град, већ је отишао у пустињу. Отишао је у самоћу, у пустињу - на пост и молитву. Отишао је да одмах започне борбу противу најљубљенијег непријатеља рода људскога - началника греха - злог духа. Спаситељ је знао сигурно оружје и сигуран метод борбе, због тога је тако почео, да би и нама показао како да се боримо против греха и искушења. Род овај не изговори се и не побеђује до постом и молитвом. Пост и молитва су, дакле, сигурно оружје, противу напада злог духа, противу искушења и греха. Пост је лек не само за душу, него и за тело. Снађе ли човека болест, лекар му пре свега ускраћује свакодневну храну и наређује пост или како се ми радије изражавамо - дијету. Шта је дијета ако не пост - и то пост ради здравља телесног? Но, пост који Христос тражи и који црква наређује јесте много виша дијета - то је дијета која лечи и душу и тело. Ситост је мати блуда и многих других порока, а пост и уздржавање - мати чистоте и врлине. Ум човека који пости моли се трезвено, а ум неуздржаног и прождрљивог препун је нечистих мисли и маштарија. Ум онога који пости трезвенији је но онога што свој желудац товари храном. Кад човек победи прождрљивост и жељу за јелом, срце се његово чисти и узноси к Богу. Ако не можеш да се одржиш у молитвеним мислима, знај да ниси довољно очистио ум и срце своје постом. Пост је, дакле, први ступањ на који се мораш успети ако хоћеш ближе Спаситељу Христу, ако хоћеш да твоја молитва допре до Њега. Пост је очишћење ума, а одмах за њим долази молитва, просвећење ума. Пост је припрема за молитву. Молитва је освештање поста, давање духовне вредности посту. Молитва је други ступањ на који треба да се успењеш те да се можеш приближити Господу. Шта је молитва по својој природи? Јединство, сједињење човјека с Богом. Шта је молитва до дејству своје, ако не примирење с Богом, утврђивање савеза с Богом, извор добродетељи, уништење туге, доносилац радости.

Ако те нападне очајање, једино га молитва може у корену пресећи, јер је она једино оштро сечиво које сече корен очајања.

Ако те опхрва туга и жалост, не можеш их ничим тако сигурно одагнати као молитвом, јер молитва уништава тугу и доноси радост духовну, једину праву и трајну радост.

Ако те море искушења и муче страсти, не можеш их отерати и надвладати до једино постом и молитвом, јер је молитва савез с Богом и победа страсти и искушења. Молитва је мост да се преко њих пређе. Молитва смекшава отврдело срце и чини га милостивим и да-режљивим. Молитва је извор добродетељи. Молитва уздиже човека од малог и незнатног створења до високог гороста уздиже га до неба и доводи га у присуство Божје.

К.Т.Л.

Крај једне реке живљаху два рибара са својим фамилијама. Један имађаше много деце, а други беше бездетан. Обојица мећаху у вече кошеве у реке и иђаху сјави. Но од неког времена догоди се, да у кошу онога са фамилијом не беше никакво више од две - три рибице, док у кошу онога бездетнога беше рибе изобилно. И овај бездетни се јављаше милостив, исе одвајаше неколико рибица из свој јуног коша и даваше своје суседу. Тако се још јављаше у извесном размаку времена кроз целу годину. Један од њих се разбогаћаше, штрџујући с рибом, док други не могаше ни хлеба довољно набавиши за своју кућу.

- Шта још може бићи? вајкаше се сиромашни рибар, али се деси да једне ноћи кад он сјаваше ојкри му се испуни у сну. Дође му човек на сан, обучен у свештенички као анђеоло Божји, и рече: Устани одмах и изађи на реку, ја ћеш видеиши, заишти си сиромашан. Но кад видиши, буди уздржљив и хладан.

Скочи рибар из јосице, прекрсти се, изиђе на реку и виде заиста, како његов сусед преручиваше рибу из његовог коша у свој. Узаври крв у сиромашног рибара, но сеиши се ојоме у сну, ја се уздржа од гњева и хладно рече лојову:

- Комишија, могу ли ти још помоћи, да се не мучиш сам?

А онај јемре од сјраха. И кад дође себи, он клече пред свога суседа и рече:

- Заиста, Боже ти је јроказао моје дело. Тешико мени неправеднику! И даде сиромашном рибару јоловину целој свој имања, да га овај не би људима јроказао и на суд гонио.

КАКО ЈЕ СМРТ ЧОВЕКОВА УНИШТЕНА ХРИСТОМ, КАДА ЉУДИ И ДАЉЕ УМИРУ?

**Празнујемо уништење смрти
(Пасх. кан.; ѿсма 7, ѿрой. 2)**

Празнујемо, браћо, уништење смрти. Како да не празнујемо, када нам је дата таква срећа! Замислите људе осуђене на смртну казну; замислите, потом, како им је, после изрицања пресуде - опроштено, како су, дакле, избављени од одређене им казне. Замислите то, и схватите нашу заједничку радост. Како да не празнујемо, када смо ми, на смрт осуђени, спасени и избављени од смрти? „А шта је то спасење?“ можете рећи. „И где је то уништење смрти?“ Па, зар није Христос васкрсао? Био је мртав, па је васкрсао, и сада је увек жив. Рећи ћете: „А ми? Где је уништење наше смрти? Зар нису и сада сви смртни? Зар не гледамо људе који умиру увек и свуда око себе? Зар нас све не чека неминувна смрт?“ То је тачно, али, то ипак није она смрт на коју смо били осуђени, - нема то значење, ни ту снагу. Чекајте смрт, али не као пресуду осуђеноме; чекајте смрт не као казну, него као упокојење по окончању подвига земаљског живота, као разрешење од уза свога смртога тела. Нема смрти као осуде због греха, она не постоји, уништена је. Христос је умро не за себе, него за нас и Својом смрћу нашу смрт је уништио. И ми ћемо умрети, али ћемо и васкрснути, јер је наша смрт уништена. Нећемо васкрснути одмах, ускоро, после 3 дана, но, зар је важно? Довољно је то што ћемо уопште васкрснути, без сумње васкрснути. Мислимо и верујемо да ће бити васкрсења. Господ је јасно рекао: „Ја сам васкрсење и живот; који вјерује у мене, ако и умре, живиће“ (Јован 11, 25); „сви који су у гробовима чуће глас Сина Божијег, и чувши га, оживиће“ (Јован 5, 28, 29). Зар нам је то мало? Зар не можемо већ себе сматрати спасенима, избављенима од смрти? Још нисмо примили ту милост од Бога, али нам је она већ дата, већ нам је објављена. И зар нам је онда могуће да не празнујемо већ сада уништење смрти? Када нам Господар објави

неку милост, зар се не радујемо и не празнујемо, иако још нисмо примили ту милост?

Чујте и овај пример, бољи и упечатљивији. У једном царству било је мноштво преступника, који су по закону били осуђени на смрт. На престо долази нови цар и издаје милостиви манифест, на основу кога су сви преступници избављени од смрти и треба да буду пуштени из тамнице у одређено време. И? Зар се неће радовати и прослављати своје помиловање истог часа кад им буде објављено? Зар се ми, грешници, не налазимо у сличном стању, осуђени правдом Божијом на вечну смрт, а спасени Господом, Спаситељем нашим? И ми смо од Бога добили свемилоствени манифест; и нама је саопштено опроштење грехова, избављење од смрти и вечни живот. А где? На Голготи, у сам час смрти Спаситеља нашег. Томе је доказ - васкрсење мртвих, које се у том тренутку збило. И, нама је објављена та велика милост Божија. Ко ју је објавио? Ангели на гробу Господњем су проповедали васкрсење: Сам Васкрсли Господ рекао је мирносицама: „радујте се“ (Мат. 28, 9). Објавили су нам и Апостоли, благовесници васкрсења Христовог. Света Црква нам све до сада непрестано објављује ту Божију милост - васкрсење наше. Како да се не радујемо? Како да не празнујемо уништење смрти наше? Христос нам је обећао васкрсење, - и њега ће неизоставно бити. Дужни смо да у то обавезно верујемо. Верујемо царској речи, па како онда да не верујемо Божијој?

Верујемо, браћо, да је наша смрт уништена смрћу и васкрсењем Христовим, - и ми ћемо, после смрти, у Богом одређено време, васкрснути. Верујмо и чекајмо ту велику Божију милост. Размислите како би поступали они, који су били осуђени на смрт, али помиловани по човекољубљу и благодати царевој. Они би само размишљали о томе да што пре приме даровану им цареву милост, да дочекају обећану им срећу. Тако смо и ми дужни да поступамо. Спасење, даровано нам од Господа, на-

ше будуће васкрсење и вечни живот, треба не престано да нам буду у мислима, у уму и срцу, треба да се изражавају у нашим речима, делима и у целом нашем животу, да би се по свему видело да ми већ „овдје немамо постојана града, него тражимо онај који ће доћи“ (Јевр. 13, 14). Боже наш, слава Теби!

П.Х.

Било је то пре неколико година, светле недеље. Стијао сам за десном ѿвницом у цркви и чекао ѿчештак св. литургије.

У тој, нађе нека ѿросла жена, сељанка. Дође ѿред иконостаса и ѿче се клањајући иконама и целивајући их. Ја и нехотице обраћујући пажњу на речи молиће које је ѿлоуљасно изговарала. Кад сам схватио, задивих се ѿред тим дивним ѿткривењем. Та сељанка, како је ѿрила иконама, клањала се, целивала их и говорила: „Свети оче Николају - Христос Васкресе! Св. ѿророче и крстишћељу Јоване - Христос Васкресе... Поздрављаја је тим светим ѿздравом светишће као и људе, који су били у цркви.

Како је то дубоко и дивно! - ѿмислих. Како је код ове ѿросле жене живо и јасно сазнање о бесмртности душе човечије, о вези небеске и земаљске цркве, ѿ ѿишћењу између светишћеља и нас на земљи! Како се то јединство, ето, доказује неѿсредно, ѿреживљено. И, зацело, да та жена благодетиштва и ѿбожна, чује срцем својим ѿговор светишћеља: Ваистину Васкресе!...

Наш народ није, на жалост, ѿсвећен како треба у узвишене истине верске. Па ипак, из његове сирове и ѿросле душе блесне, ѿнекад као муња из облака, така дивно изражена живоѿворна вера да свима нама може бити дивна ѿука.

Као ишћо је и мене ѿучио и у срце дирнуо диван ѿимер ове ѿросле жене, светле недеље ѿред ѿчештак св. литургије.

О СЕДМОЈ ЗАПОВЕСТИ

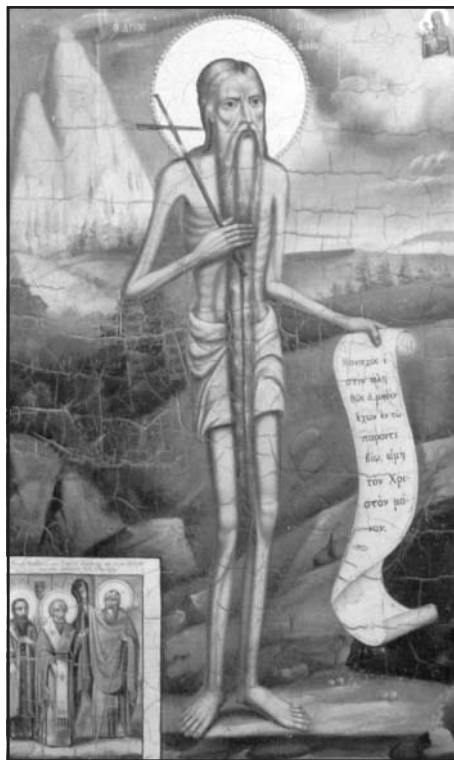
Ова заповест забрањује преступну љубав. А зар је, рећи ћете, љубав грех и преступ? Љубав, браћо, није увек иста. Постоји чиста, света, богоугодна љубав, која је извор добра и среће. Управо такву љубав нам Господ препоручује. А постоји и нечиста, греховна, богопротивна љубав, која је узрок зла и несреће. Каква је то љубав. Телесна, сладострасна, када се према супротном полу односимо незаконито, без благослова Божијег и црквеног, повучени само слепом страшћу. Такву нам „љубав“ Господ забрањује. Не чини прељубу, каже, тј. не претварај чисту, закониту љубав према ближњем - у нечисту, незакониту.

На несрећу, та забрањена Богом „љубав“, због наше огреховљене природе, среће се веома често, па и код самих хришћана. А како је то срамотно, богопротивно и погубно. Када младић и девојка без благослова Цркве ступе у контакт, нарушавајући законити поредак, падају у телесни грех. Шта они чине? Несрећници! Они жалосте Бога, нарушавају света правила Цркве, вређају и обешчашћују своје родитеље, лишавају себе девствене чистоте; имају стид и срамоту пред људима, суд и осуду од Бога и губе Царство Божије. Колико је ужасних последица те превремене, својеволјне и погубне телесне љубави! А тек када су дали пред Богом завет верности и сталне узајамне љубави! Поред законите жене или мужа јави се жудња за греховном везом са другом или другим. Да ли се може описати сва тежина тог преступа? Ту је већ потпуно погажена савест, отворено повређена част, раскинут свети савез, разрушена узајамна љубав; ту се међу бившим супрузима јавља неповерење, негодовање, одвратност, мржња, ишчежава спокојство, поколебано је породично благостање. А Црква? Она у њима види нарушитеље завета и клетвонарушавање и обично их одлучује од св. причешћа на неко време, док се не покају. А Бог? Од Њега они могу очекивати, као блудници, осуду и губљење Царства Небеског. Блудницима и прељубницима судиће Бог (Јевр. 13,4), говори св. Апостол. И још: Не varaјте се, ни блудници, ни прељубници... неће наслиједити Царство Божије (I Кор. 6,9-10). О, колико беда се обрушује на главу несрећних супружника, који раскидају своју супружанску љубав и верност!

Још се нечиста, телесна љубав може испоштити на један најсрамнији и најнечаснији начин. То је када телесна, греховна веза постоји међу лицима која су у сродству (инцест, прим. прев.). Није потребно опет говорити о тежини тог греха, када св. Црква и по закону забрањује спајање тих лица, а ти грешници се подвргавају строгим епитимијама. Дивно би било када се међу хришћанима не би ни знало за такве преступе, противне и црквеним правилима и грађанским законима! Да ли хришћанима приличи таква слобода страсти? Да ли смеју да утону у такву нечистоћу, када су омивени и очишћени благодаћу Божијом на

св. Крштењу и припремају се за Царство Небеско, у које не може ући ништа нечисто?

Не, браћо моја. Нисмо само дужни да избегавамо тако отворене и грубе пороке, већ и унутрашње нечисте помисли и страсти. Шта говори Спаситељ? Сваки који погледа на жену са жељом за њом, већ је учинио прељубу са њом у срцу своме (Мат. 5,28). Видите какву чистоту од нас тражи Господ! Он и поглед са жељом, и похотну помисао, и сладострасну

жељу назива прељубом у срцу. И све оне који мислено и у срцу чине прељубу сматра преступницима седме заповести закона. А како је само лако пасти у тај грех! Колико само може бити таквих преступника! Посебно ако узмемо у обзир искушења и саблазни, које су међу нама уобичајене. Модерна одећа, изласци у позоришта, кафиће, игре, плес, песме, уопште светске забаве - све је то пријатно нашој телесној природи. А све нам то изазива ружне помисли, телесне, страсне жеље и оскврњује нашу душу и срце. Тешко онима који су виновници таквих саблазни и који увлаче неопрезне и неискусне у грех. Ми треба да се удаљујемо од таквих саблазни и да чувамо не само тело, него и душу неоскврњеном од греха. Јер нас не позива Бог на нечистоту, него у

светост (I Сол. 4,7), говори Апостол. Јер је ово воља Божија: светост ваша, да се чувате од блуда, и сваки од вас да зна држати своје тијело у светости и у части, а не у страсној жељи (I Сол. 4,3-5).

Све ово не значи да је потпуно недозвољена веза мушкарца и жене. Дозвољена је у законитом браку. Сам Бог је установио супружански савез, а Црква га освећује молитвама и благословом. Зато муж и жена, ако су законито сједињени браком и свето чувају супружанску љубав и верност, не само да не греше пред Богом, већ угађају Богу и Богом су благословени. Брак нека буде у свему частан и постеља брачна чиста (Јевр. 13,4), говори Апостол. А онима који су нежењени, неудајте, удовци или удовице, ако не могу живети целомудрено, Апостол саветује да ступају у благословени брак и да живе у законитој супружанској вези. А нежењеним и удовицама велим... ако не могу да се уздржавају, нека се жене и удају, јер је боље женити се и удавати неголи успаљивати се (I Кор. 7,8-9). Хоћу, дакле, да се млађе удовице удају, дјецу да рађају, кућу да куће (I Тим. 5,14). А ако могу сачувати себе у чистоти и остати безбрачни? Онда дивно! Апостол такве назива блаженијим (I Кор. 7,40). Зашто? Зато што ће се они тада бринути само за Господње, да буду свети и тијелом и духом (I Кор. 7,34).

Ето, браћо моја, какви треба да буду хришћани. Треба да живе или у благословеном браку или у девственом целомудрију и удивичкој чистоти. А Бог да нас сачува од богопротивног и пагубног телесног греха! Да се ни слух наш не повреди таквом нечистотом, која се, по сведочанству Апостола, ни међу незнабошцима не помиње (I Кор. 5,1). Амин.

Р.Б.

*У Јужној Италији постоји и сад мe-
cтo, звано Помпеје, негда богањ и раско-
шан град а сад само једна жалосна руше-
вина на коју се људи скућујају да виде и да
уздрхте душом од страха и ужаса. А суд-
ба је Помпеје, украјко оваква:*

*Богањство је довело шај град до ша-
ко раскалашеног и блудног животоа, ка-
кав се ваљда у свећу није зајамшио. И
дошла је казна Божја изненада. Једнога
дана провали се иланина Везув, близу
Помпеје и вука избије из ње провале, и
огњена киша са њејелом и сумјором поче
да засипа град Помпеју са свим њеним
жићелјима, док је није засула високо из-
над кућа, као што се један мртвац у гробу
засипа.*

ДУЖНОСТИ ПРАВОСЛАВНИХ

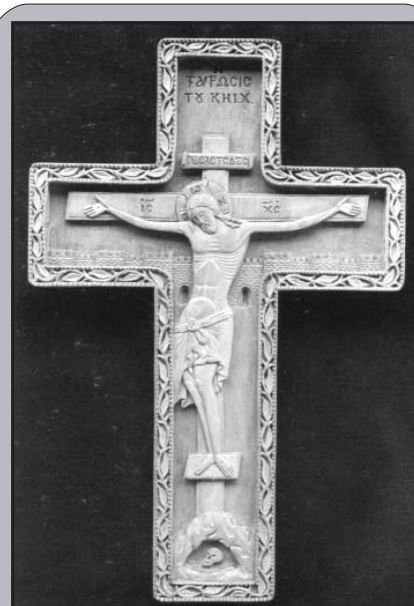
Ми треба, браћо, да благодаримо Богу и Спаситељу нашем Исусу Христу за то што смо уопште хришћани, и то православни хришћани. Заиста треба да благодаримо! Велико је звање хришћанина. То није као било какво светско и људско звање, на пример грађанско, војно или на пример звање трговца или сељака, што се све односи на садашњи живот. Не! То звање је духовно, божанско, које једино даје право на будући, вечни живот. Али, браћо моја, као што знате, свако звање носи са собом и извесне дужности за човека и ниједно се звање не може носити узалуд. И начелник и судија се тако зову зато што испуњавају своје дужности; војник је зато војник, што служи отаџбини; другачије би они сви били лишени и звања и службе. И трговац, ако се не бави трговином, губи и своје имање и своје звање. И земљорадник ако се преда лењости и остави своју земљу запуштену, осиромашеће и биће од свих презрен. Тако и хришћани, ако само носе звање хришћана, а не познају и не испуњавају своје хришћанске дужности, лишиће се спасења и вечног живота.

Сачувај Боже ако и ми, браћо, будемо узалуд носили хришћанско звање, не трудећи се да познајемо и испуњавамо хришћанске дужности. Ми смо и постали хришћани по милости наше Мајке Цркве. У првим вековима хришћанства људи су се освећивали звањем хришћанина тек након што би добро упознали хришћанске дужности и након што би дали чврсто обећање да ће те дужности испуњавати. А ми смо још као свим мали били освећени тим високим звањем хришћанина. Зашто? Зато што смо се родили од хришћана

и за нас су се бринули кумови или наши крштени родитељи, бринули се о томе да ми, када дођемо у одређни узраст, и сами почнемо да се трудимо да упознамо и испуњавамо оне обавезе, које нам налаже хришћанско звање, и за чије испуњавање су дали обећање за нас наши крштени кумови. Значи, ми смо, као хришћани, дужни и обавезни да испуњавамо хришћанске обавезе. Какве су то обавезе? По сведочанству Речи Божије, главне хришћанске врлине су ове три: вера, нада и љубав (I Кор. 13,13); Онда су и главне дужности хришћана три: вера, нада, уз молитву и очекивање будућег блаженства, и љубав, посведочена у добрим делима. Вера просвећује људски разум божанском истином, нада уноси у срце благе помисли, намере и жеље, љубав производи дела света и богоугодна. На тај начин човек кроз веру, наду и љубав постаје праведан и непорочан; а такав и треба да буде сваки хришћанин, као благодатни син Божији и наследник Царства Небеског.

Ко нас може научити томе како треба да верујемо, како и чему да се надамо, како да чинимо добра дела? Наравно, не човек. Човек, ма ко он био, не може нас томе научити, будући да је грешан и да је скренуо са пута спасења. Једино нас Бог може спасити. Он, Свеблаг, открио нам је Своју вољу у Својој речи Божанској, коју чине књиге Светог Писма Старог и Новог Завета. И мада те свете књиге сви ми можемо, а и дужни смо да читамо ради своје душевне користи, ипак нико од нас не може и не треба да сам одређује веру и правила хришћанског живота. Од чега су произашле међу хришћанима заблуде, јереси и расколи? Од тога што је

свако хтео да суди по своме, свако је хтео да разуме реч Божију по свом сопственом разуму. Не, браћо моја. Наш ум не треба да буде судија и руководитељ у делима вере и спасења. Господ је то препустио Својој Цркви. Света Црква, устима Апостола и богоносих Отаца и Пастира, одредила је једном за свагда хришћанско веровање и правила хришћанског живота и ради тога нам је предала јасне, потпуне и тачне обрасце. Држећи се

Зли духови мно́го су досађивали Анијонију Великом и најпадали ња, али ђа нису мо́гли уи́лашии́и ни́и њобеди́и. Преи́рући се са њима, он им је храбро го́ворио: „Ако ми и́ио може́ие учини́и чини́и! А ако не може́ие, и́ио се узалуд ш́руди́и? Крсни знак и вера моја у Бо́га за мене су чврста и не њобедива сѝена“.

њих, можемо да следимо пут спасења нашег непогрешиво и ако би се сви хришћани смирено и покорно придржавали тих образаца, не би било јеретика и расколника, и сви би били православни хришћани, једно стадо Једнога Пастира, Христа.

Какви су то обрасци, по којима треба да верујемо и по њима да уређујемо свој живот, а које нам је предала Света Црква? Образац вере јесте православно исповедање или Символ Православне Вере. Не смемо га не знати. Он се чита свакодневно у цркви: Верујем у једнога Бога итд. То је исповедање вере апостолске, које је допуњено и заувек утврђено на Васељенским саборима, тј. гласом свих Пастира Цркве Христове. То нам је образац по коме можемо непогрешиво веровати и држећи се њега, бићемо истински православни хришћани. Образац за усвајање и чување наде јесте Молитва Господња и учење Спаситеља нашег о блаженствима. Молитва Господња се такође чита свакодневно. Ту молитву је Сам Господ Исус Христос предао Апостолима и тако је и њима и свима нама завештао да се молимо. Блаженства се такође читају у цркви свакодневно... А образац љубави или дела и живота хришћанског јесте Закон Божији, садржан у десет заповести, које је Бог дао преко Мојсеја Израилском народу, које је утврдио и наш Спаситељ Христос, (и додао још две, најважније, - о љубави према Богу и ближњима прим. прев.).

То су, браћо, правила и обрасци, предати нам од Бога и Св. Цркве, а ради руковођења у делу спасења... помолимо се посебно: „Господе, разуми ме, и држаћу се закона Твојега, и чувати га свијем срцем“. (Пс. 118,34). Амин.

П.Х.

УГЛЕДАЊЕ НА ХРИСТА

Господ нас учи да у свом животу узимамо пример од Њега, кад вели: „Ја вам дадох углед да и ви тако чините као што Ја вама учиних“ (Јн. 13, 15,) и „ко Мени служи за Мном не иде“ (Јн. 12, 26). Одатле је јасно да у животу треба да се угледамо на Господа нашег Исуса Христа. Од тога угледања, браћо, биће за нас велике користи и у томе треба да следујемо.

Св. мученица Пелагија, чију успомену св. Црква врши 4. маја, када је оставила идолопоклонство и постала хришћанка одлучила је, вели се, да се у свему угледа на Бесмртног, Нетрулежног и Небеског Женика. па шта је проишло из тога? Када је Пелагија једном дошла својој бившој дадиљи, она је се веома изненадила када је видела колико се Пелагија променила. Дојкиња је прво приметила да је лице Пелагијино лепше него раније. Затим се зачудила када је видела Пелагију, која је волела наките, у врло простој хаљини. После се још више изненадила кад је видела да се сва Пелагијина нарав потпуно променила. Раније је волела да се хвали и била је охоло, а сада се украсила смиреношћу и кротошћу. Некада је волела да брбља а сада је увек ћутала. Раније је захтевала разна скупа јела, а сада је постала уздржљива, помало је јела као испосница. Некада је волела бити беспослена и у светским разонодама, док је ноћу у свили спавала, а сада се готово цели дан молила Богу, спавала је на тврдој постељи и неколико пута је ноћу устајала на молитву. По овој промени дадиља, која је била тајна хришћанка а с Пелагијом се дуго није видела, познала је да је Пелагија исто што и она и није се преварила. Какву је корист Пелагија добила од свог угледања на Христа! Ту, што је охолост претворила у смерност, брбљање у ћутљивост, раскалашеност у уздржљивост, беспосленост у сталну молитву и уопште нарав је своју променила на боље, па јој је поред тога, као што смо чули и лице постало светлије и лепше. Стога ћемо и ми, ако се у животу угледамо на Спаситеља, користити себи. Узмимо пример из живота Господњег. Његов први стан била је пећина, Његова колевка јасле, постеља од сламе, а хаљина од сиротињских пелена, стога се поучимо одавде необичној Господњој смерности.

Када је Господ Исус имао 12 година ишао је о празнику Пасхе из Назарета у Јерусалим, па зато по Његовом примеру изучавајмо и ми вољу Божју и поучавајмо се у спасоносним истинама. Господ је слушао праведног Јосифа и Св. Дјеву Марију, па стога нека узму пример Спаситељев деца и младићи и слушају своје родитеље. Господ је се у својој тридесетој години крстио од Св. Јована, зато и ми приступајмо св. тајнама. Он је у пустињи 40 дана био искушаван и ништа није јео па и ми ако желимо да победимо искушења треба да се боримо против њих не само молитвом и стрпљењем него и пошћењем. Господ је проповедао о Небеском Царству и с радосном вешћу о спасењу обилазио села и градове, те зато и ми постарајмо се да се хришћанска наука рашири међу људима. Када је учио Господ је и добра дела чинио, па због тога и ми колико смо у могућности чинимо добротинства нашим ближњима. Господ није никога од Себе одвојио, него је свакога примао и био је пример кротоности и незлобивости. С тога будимо и ми снисходљиви према другим људима и њихове слабости поправљајмо кротко и љубазно. Господ на земљи није имао где главу да склони, стога се од Њега поучимо добровољном сиромаштву, стрпљивости и покорности вољи Божјој и у најтежим приликама живота. Он је био чист од сваког греха, зато докажимо добрим делима да смо следбеници Господа, Који је оличење највише светости и савршенства. На тајној вечери опрао је ученицима ноге, а ми чиме можемо услужимо браћу, пошто претходно одбацимо гордост. Господ је најзад на крсту молио за своје непријатеље, стога се и ми молимо за исте и добра им чинимо. Уопште, сагледавајући пример најсветијег живота у Господу, угледајмо се у свему на Њега. Шта ће нам од тога бити? То, што ћемо у будућем животу бити тамо где и Он, јер нас овако у то уверава: „Ко Мени служи, за Мном нека иде, и где сам Ја онде и слуга Мој нека буде“ (Јн. 12, 26.) Амин.

*Архиепископ
Методије*

О ХРИШЋАНСКОЈ ПОРОДИЦИ

Посматрајући савремено друштво око нас, могли бисмо и ми поновити оно што је свети Павле писао о многобошцима свога доба. Он је жигосао пороке међу мушкарцима и женама, који су били заражени блудом, лукавством, користољубљем, злом, завишћу, мржњом, клеветањем, хвалисањем, гордошћу, непослушношћу родитељима, вероломством, непомирљивошћу... (Рим. 1, 28-31).

Нас не чуди ако то чине неверници, али запањени смо када видимо да то зло запљускује и каља чак и наше вернике.

Често на питање, зашто православни хришћани не живе по заповестима Божјим у чистоти? - Добијамо одговор да данас распуштено живе сви. Међутим, ми, ако смо прави хришћани, морамо имати сазнање да смо „род изабрани“, који не би смело да живи као сви остали, јер св. ап. Петар овако је саветовао хришћанима: „Ви сте... царско свештенство, свети народ (задужени) да објавите врлине Онога који Вас дозвољава из таме ка чудној светлости својој“ (1. Петр. 2, 9).

Не можемо се ми верници понашати „по правилима“ неверника који немају наде за вечни живот.

Ако погледамо око нас, видећемо људе који не живе по Божијем закону љубави него по закону греха. Видећемо у штампи и на телевизији бујицу разврата, насртања силеџија, случајеве оцеубиства и детеубиства, као и велики пораст самоубиства. Најужасније последице долазе од дрогирања, које процицају чак и у основне школе.

По законима психологије, људи не постају оједном ни робови греха, нити јунаци врлине и светости. И у једном и у другом случају, развој је постепен. Свако изабире свој пут по слободној вољи, али васпитање од дечијих ногу има пресудни значај за правилни избор пута врлине. Једино тај пут нас води у Царство Божије, спасавајући нас од адских мука.

Свако од нас зна како је радосно и умирујуће општење са људима који живе по Божијем закону љубави. А само на љубави је саздан Божији свет, и само кроз њу постижемо јединство човечанства.

Сакрешивши, Адам је престао да буде владар свих створења на земљи. Он је остао господар само у својој породици. Стога, Божији дар Адаму и његовом мушком потомству да буде глава породице није плод самовоље, него

закон јерархијског устројства у човечанству. О том дару напомиње супругама Св. Ап. Павла када саветује: „Жене, покоравајте се својим мужевима као Господу, јер је муж глава жене као што је Христос глава Цркви... Као што се Црква покорава Христу тако и жене својим мужевима у свему“ (Еф. 5, 22-24). Међутим, овим се не проглашава превласт мужа над женом у смислу некаквих већих права мушкараца, јер хришћански односи између мужа и жене нису засновани на правним уговорима, него на различитим талентима које имају муж и жена за служење у Цркви и у породици. Ап. Павле одмах, у наставку, заповеда да су мужеви дужни да воле своје жене „као своја тела“. „Онај који воли жену своју воли самога себе“ (Еф. 5, 28).

Женској природи је превасходно дана нежност и саосећајност, услед чега су хришћанке тако добре милосрдне сестре и болничарке. Оне имају дар да усаде у детињу душу веру у Бога, поштовање према оцу, љубав према браћу и остале хришћанске врлине.

Православни брак је сличан Цркви, тј. организму у којем су под Христом, као Главом, сједињени сви чланови, али сваки има различите улоге у том организму. Сви смо ми сједињени у Цркви, али епископи, клирици разних степена, обични верници и монаси - на разни начин служе Богу. Исто тако муж, жена и деца заузимају разна места у породици, или у домаћој цркви, како је Св. Ап. Павле назвао сваку породицу.

Веома разорно делује на цело друштво када се јерархијски принцип зависности једних од других, заснован на љубави према Богу и према ближњима, замењује појмом права и борбом за та права. Зато долази до многих развода. Кад нестане међусобне љубави, брак не може да опстане као хладни уговор.

Велики руски теолог А. С. Хомјаков овако је описао однос међу супрузима: „У лицу првог брачног пара, муж и жена су добили свете и савршене законе, јер сваки брачни пар одражава тајну првог брачног пара. За мужа његова супруга није тек једна од женскиња него жена. А муж за супругу није тек један од мушкараца него муж. За њих обоје цели остали човечији род нема пола. Дакле, брак није уговор, није обавеза ни робовање законским параграфима, он је понављање прве тајне брака између Адама и Еве, органско сједињење двају чеда Божијих“.

Разне су функције мужа и жене у породици, али сви једнако дугују послушност Богу у Цркви. Као и сви клирици и верници.

Морамо упозорити све вернике да чувају чистоту својих мисли и своје уобразиље, јер преко прљаве маште долази „Назлованао-ник“ (Ђаво).

Створивши човека, Господ је заповедио Адаму и Еви да се множе и напуне Земљу (1. Мој. 1, 28). Зато је природа мушкарца и жене различито и створена, да би једна другу допуњавале и привлачиле... Али њихова тела, после пада у грех, била су покривена оделом, за разлику од бесловесних животиња и неких дивљака. Одевање, значи, спречава похоту, „јер похота рађа грех и учињени грех рађа смрт“ (Јак. 1, 15). Зато је душепогубна порнографија, било у штампи, или у позоришту или на телевизији.

Сваки грех изазива у човеку грижу савести, незадовољство собом и раздраженост, јер све то води греху мрзовоље, која се стручно назива „депресија“, а некад чак води у страшни злочин и самоубиство.

Само молитва, покајање и љубав могу да загладе последице греха. Молитва и пост је нека врста предохране која нас чува од грехопада. Морамо чувати нашу децу од саблазни и навикавати их на делотворну љубав.

Било би корисно да се православне породице ближе упознају и повежу пријатељством, да би на тај начин створиле један духовни кружок у коме би се одржавале наша духовност и традиција. На тај начин бисмо створили и боље услове за духовни раст наше деце и могућност да склапају брак у својој вери и култури.

О. Р.

АБОРТУС

*(Из иншереја Његове свейоси иа-
иријарха Пимена делом објавље-
ном у часопису Московске иаири-
јарије)*

Од прадавних времена, на децу се гледало као на знак Божије наклоности према брачном пару. На немање деце се гледало као на проклетство, Божију казну. Црква рађање деце сматра једним од основних циљева брачне заједнице. По Св. Апостолу Павлу, жена ће се спасти рађањем деце (1. Тим. 2.15). Наравно, Апостол не мисли само на чисто физиолошки аспект рађања. За Св. Апостола Павла жена је, пре свега, особа која одгаја децу и све чини за њихову добробит (1 Тим. 5.10). Стога, ако вереница и невеста одбију да имају децу као предуслов своје брачне заједнице, такав брак би се тешко могао назвати хришћанским. Очигледно је да дете не сме намерно бити искључено из општег плана брачне заједнице. Дете треба прихватити с радошћу, као Божији дар. Стога, чак и нежељено дете треба прихватити несебично и од свег срца.

Није ни потребно посебно напомињати да је Црква увек све облике абортуса или свесног уништавања већ зачетог људског живота сматрала равним убиству и као такве их осуђивала.

Питање: Да ли можемо правити разлику између ембриона и људске личности?

Одговор: Свето Писмо гледа на зачеће људског живота на сасвим посебан начин. Бог је директан узрок свег живота. *Пре него што сам ње створио у стомаку знао сам ње; и пре него што си се родила, Ја сам ње освештао (Јер. 1.5). Ова мисао се веома често јавља у Свештом Писму. Бог бира себи службе још у мајчиним утробама (Ис. 44.2; Фал. 1.15), а ово сведочи у користи чињеници да ошлођена ћелија већ садржи све што је потребно да би се разбили у људско биће. Ово гледиште је подржавао и Св. Августин. Тер-*

иулијан је веровао да се фетус развија као семе у коме су од самог почетка садржане све физичке карактеристике. Приповедање Свештог Апискола и Јеванђелисте Луке (1. 39-44) је од посебне важности за хришћанско разумевање живота у мајерици. У њиховом приповедању налазимо на потврду ми-

сли Св. Григорија Ниског и Св. Василија Великог да је фетус већ духовно живо биће а не само живо биће на одређеном степену развоја.

Од почетка свог постојања на земљи, Црква је увек насилно прекидање трудноће сматрала неприхватљивим. У једном од најранијих писаних докумената хришћанске Цркве, УЧЕЊУ 12 АПОСТОЛА већ налазимо јасан захтев. „Не уништавај дете у утроби и не убијај га кад се роди“. Ове речи су занимљиве по томе што се рани хришћански писац не односи према фетусу као према живој ћелији у развоју, већ је зове дететом које је исто и пре и после рођења. Још један документ који датира из доба раног хришћан-

ства је занимљив за ову тему. У другој половини другог века, хришћански апологета Атинагора је написао Апологију упућену римском императору Марку Аурелију, у којој је оповргао оптужбе плана о безбожности, канибализму и инцесту хришћана „Ако ми тврдимо, писао је Апинагора, да жена која уништава дете у утроби врши убиство за које ће одговарати пред Богом, како ћемо онда ми убити одраслог човека?“

Св. Климент Александријски своје мишљење о овој теми изражава на посебан начин. Истини за вољу, он не назива фетус дететом, као писац Учења 12 апостола и Атинагора, али тврди да они који прибегавају медицинским средствима да би насилно прекинули трудноћу, и тако уништавајући фетус прикрили свој разврат, убијају цело човечанство.

Тако закључујемо да је абортус зло којим човек доспева на пут богоборства, одбијајући Божију вољу испуњену милошћу а постојање људи на земљи се приближава страшном крају.

У складу са оваквим ставом Св. Писма и традиције, Руска Православна црква као и друге Православне цркве, гледа на абортус као на грех и према Богу и према човеку. Насилно прекидање трудноће се сматра уништавањем већ зачетог живота. Абортус је можда и више од нарушавања заповести НЕ УБИЈ, јер оно што се у овом случају уништава није само жива ћелија већ живот заснован у Богу и родитељима, који тако убијају део њих самих. Чињеница да ми говоримо о живом бићу а још га не видимо не мења суштину и значење злочина почињеног овако. По врх тога, треба нагласити да одговорност за абортус пред Богом сноси једнако оба члана брачне заједнице.

Тако, иако се друштвене околности стално мењају, а начини насилног прекида трудноће стално усавршавају, став Цркве по овом питању не може се изменити.

С енглеског Јелена

СИРОЧЕ

Отац му беше лађар. Једном увече лађарско уже га обори у воду и он се удави. Неколико убрзо после тога разболи му се и мати и малишан коме је једва било четири године оста самохран.

Првог дана своје сиротиње закуцао је на суседска врата, али стари суседи отишли, а нови га не познају, па му рекоше: „Шта тражиш ту? Одлази одавде!“ И сироче је отишло.

Отишло је на улицу где никога није познавало. Лутало је, лутало, али никога није нашло ко би му помогао. Људи су имали преча посла, па нису ни обраћали пажњу на ово туђе дете.

И дете би стварно већ првих дана умрло од глади да се није нашла једна старица пиљарица која је продавала воће на углу око којег је оно лутало. Прво је мислила да би хтелo да купи воћа, али када је већ зашло сунце а оно се ни онда није мицало одатле она се сажали и даде му неколико угруваних јабука и рече:

- Ево ти, узми то, па иди кући.

Малишан беше навикнут да слуша, па прими воће и отиде. Мрак се веће беше спустио. Људи су закључавали своје капије. Сироче није имало куд. Оно нема куће, њега нигде не чекају с топлем вечером, за њега креветац нигде није намештен. Беше уморан, па се шћућури поред једне капије и заспа. У сну је загрлио камен, а камен је био тако добар да је његово слабачко тело штитио од ветра. Идућег дана сироче опет потажи добру старицу, а ова кад чу да је сироче даде му остатак од свог јела. трећег и четвртог дана је опет одлазио пиљарици, али петог дана је није затекао на уобичајеном месту. Многи су пролазили том улицом, чинило му се, више него обично, само старице није било. Сироче се усуди да пита једног просјака:

- А зашто данас није дошла добра тета?

- Зато, душо, што је данас светац. Зар не видиш како људи журе у цркву?

- А зашто је данас светац? - упита дете.

- Зато што се на данашњи дан родио Бог.

Кад толико њих иде у цркву можда је и њему слободно да уђе тамо, помисли сироче, па пође у цркву. И гле, из те највеће и најлепше куће у вароши нико га није отерао. О како се радовало бедно сироче што и оно сме у ту кућу ући и уживати у лепим песмама. Слушао је свештеника о томе како се мали Исус родио у јаслама међу пастирима, како је увек живео у оскудици и сиромаштву и како је волео малу децу и говорио: „Пустите децу к мени јер је њихово Царство небесно“. Све до вечера беше сиротанче у цркви, али пред вече и њу затворише и оно мораде опет на улицу. Тога вечера беху сви прозори много сјајнији него обично. У осветљеним дућанским изложима беху намештене јелове гранчице, а међу њима је била колевка у којој спаваше мали Исус. Пролазници су журили весело својим кућама и носили својој деци што им је Бога купио. „Ала је леп рођендан малог Исуса“ мислило је сироче приљубивши носић уз стакло излога једне продавнице играчака. Поред њега је стајала једна госпођа. И она је посматрала играчке - бирали је поклон којим ће за Божић обрадовати своју малу кћер. И док се она тако двоумила паде јој поглед на усамљеног малишана. „Шта ће овај мали тако касно сам на улици и још по оваквом снегу?“ помисли она, па га запита:

- Зашто не идеш својој кући, мали? Зар те није страх мрака?

Сироче јој исприча оно мало што је о себи знало. Док је он стидљиво муцао своју тужну причу, госпођи се наједном осветли лице: „Има ли лепшег дара за моју малу Марију од овог којег ми је Бог вечерас послао?“ помисли она. Ни госпођа ни малишан нису више бирали поклоне по излогу. Бог се побринуо за обоје: Марији је послао брата, а сирочету домаће огњиште и породицу.

Л. Аћимовић

О ИСПОВЕСТИ

Треба постити сва четири годишња поста (пред Божић, пред Ускрс, пред Успење Пресвете Божије Матере и пред Петровдан) и приступити светим Христовим тајнама. Сјединити се са Господом у светој тајни Причешћа - то је најдрагоценији дар Божић, по Његовим речима у светом Еванђељу: **који једе моје тело и пије моју крв живи мени, и ја у њему** (Јован 6,56). Пре причешћивања треба се исповедити и том приликом духовном оцу открити све своје грехе, не затајивши ни један; а ко затаји, тај својим гресима додаје још један, и то најтежи.

Грехове исповедати са скрушењем срца, са болом у души и жаљењем што смо гресима увредили и прогневили многимиловитог Господа, и са одлучном решеношћу да више у исповећене грехове не паднемо, молећи се Господу да нас благодаћу својом сачува од нових грехова. У томе се састоји право покајање. А ко исповеди грехове и опет се на њих поврати, такав је, по речима Светог Апостола Петра, сличан псу који се повраћа на своју блувотину, или окупаној свињи која се потом опет увала у блато (II Петрова 2,22).

Исповећеног који је кроз покајање задовољно опроштај грехова, Еванђеље опомиње: **више не грешите, да и се нешто горе не догоди** (Јов. 5,14). А ако неко, како се у свештеничком Требнику напомиње, открије оцу духовном грехове своје, али се за њих не каје из свег срца, на пример: исповеди да је блудник, али неће блуднице да одагна од себе, - исповеди да је у завади са братом, али неће да се измири, - приграбио је туђе, али неће да врати или да плати, мада има чим, или друго што слично овоме исповеди, а не стара се да се поправи, - таквога ако отац духовни разреши од грехова и још удостоји причешћа светим Тајнама Христовим, у још већи га грех уводи, и сам тешко грешити.

Ако неко, по својој немоћи не може да поднесе дужну епитимију за грехе своје, може, по благослову свога оца духовнога, да их замени делима милосрђа. Мада увек треба да будемо милостиви, али особито кад се спремамо да примимо најдрагоценији дар - свето Причешће. Те дане треба потпуно посвећивати делима милосрђа. У то време треба, по могућности, избежавати светске сујете, а размишљати о својим гресима, оплакивати их пред Богом и припремати се за искрену и потпуну исповест, која ће нас очистити од грехова.

М.Н.

О СВЕТОМ ПРИЧЕШЋИВАЊУ

Хришћанине, ти хоћеш да се причештиш? Видиш ли тај св. Хлеб и чашу на св. Трпези. То је Тело и Крв Христа, то је сам Бог, то је Огањ Божански који просвећује и чисти достојне а који пали недостојне.

Не дотичи се тога, не приближуј се, изуј обућу са ногу својих, разреши истински исповешћу везе грехова својих који су спутали твоју душу.

Ти си се са неким посвађао? Разреши најпре везе непријатељске и помири се са својим ближњим. Ти си увредио некога, украо, опљачкао, задржао туђу ствар? Разреши везе увреда и по правди врати (отето). Одао си се блудници и у греху на саблазан свима проживео си толико времена? Разреши те телесне везе, ослободи твоју поробљену душу од ђавола, изуј обућу са ногу својих јер место на коме стојиш је света земља. Јер светиња у коју ти улазиш, св. Трпеза којој се приближи.

Велика заблуда влада међу хришћанима који мисле да ако су се исповедили и причестили у те свете дане, да су они испунили једанпут заувек свој дуг и да су они опет слободни да раде као и раније па чак и горе. То је фатална и кобна заблуда зато што после исповести и причешћа ми, обратно, морамо да живимо у великом страху и опрезности од греха. То произилази отуда што ти хришћани не знају шта значи причешће и шта се збива са душом после причешћа.

Мојсије је сишао са горе Синаја држећи у рукама своје две таблице Завета на којима је било написано десетословје. Његово лице сијало је таквом светлошћу да ни његов брат Арон ни остали израелски народ поражен силним блеском нису могли да гледају у њега. Зато је он ставио на своје лице покривало да би они могли да му се приближе. (Исх 34, 30, 33). Откуда тако силна и јака светлост на лицу Мојсијевој да заслепљује онога који га гледа? Мојсије је много дана провео на гори Синају у разговору с Богом, лицем у лице и од дугог разговора он је примио

Божанско сијање које је тако много осветило његово лице. Да ли је велика разлика разговарати са Богом или истински и телесно примити самог Бога у своја уста, унутра у себе? Мојсије је само раз-

говарао са Богом - не видећи га - и лице је његово тако јако засијало. Како се тек мора сијати душа онога ко се причешћује Телом и Крвљу Христовом у пречистој Тајни. Божанско Писмо говори да Јевреји нису били у стању да гледају на Мојсијево лице које је сијало као сунце, а Златоуст говори да демони не могу видети лице онога који се причешћује, дрхте и беже од њега јер тада из његових уста излази Божански огањ - приказ чудесан за анђеле и страхан за ђаволе.

„Одлазећи од св. Трпезе ми као лавови дишемо огњем и постајемо страшни

за ђавола. Никаква звезда на небу не сија као што сија душа онога који се достојно причешћује Божанственом благодаћу.“

То је због тога што Божанствено причешће по речима Симеона Солунског није ништа друго „до наше обожење и општење са Богом“. Када се причешћујемо сведочи Богослов Григорије ми добијемо - примамо учешће у благодати коју Христос поседује као Бог и као човек: кроз бескрвну жртву ми се причешћујемо и постајемо учесници Његових страдања и Његовог божанства. И с том благодаћу ми се дижемо на такву висину светости, да ако би ми тог тренутка умрли наша душа би се обрела међу мученицима, девственицима и подвижницима - ми би за један трен достигли то, чега су се они удостојавали толико времена и са толико борбе. Боже мој, Избавитељу мој, нека ја умрем кад је Твоја света воља у пустињском месту, у шуми, у гори, на планини, за мене је свеједно, само да се пред смрт удостојим да се причестим пречистим твојим Телом и Крвљу! Ако тог тренутка будем са Тобом ја се не плашим да ћу погинути. Са таквим Сапутником ја сам уверен да ћу стићи у пристаниште небеског царства Твога.

И тако хришћани, када се причестите чувајте да не би сте изгубили добијено. Држите добро и чврсто да не би из ваше руке испао драгоцен бисер. Обазирите се одасвуда да не би лукави похитао души вашој. Ви сте се осветили Светим Даровима и живите као светитељи. Ишли сте из бање божанске благодати. Не упадните опет у блато ваших ранијих грехова. Исцелили сте душу, не зарадите се опет ранијом болешћу. Сјединили сте се са Христом, будите са Христом и живите и говорите: „Осана, Осана благословен је Онај који долази у име Господње“!

*Превела са руског
Биљана Тодоровић*

Из наше славне прошлости

СРПСКИ ВЛАДАРИ И ВЛАСТЕЛА - КТИТОРИ И ДАРОДАВЦИ ЦРКАВА И МАНАСТИРА

Нисмо ми, Срби, од јуче.

*Величанствена је вековна башићина
наших предака. Да је поштомци са
поносом поносе у поштоње векове.
Да траје док је наше крви и имена.*

У средњовековној Србији њени владари и властела показивали су велику бригу и старање о манастирима и црквама, градећи их или помажући својим богатим даровима.

Најречитији сведоци тога су манастири на Светој Гори.

Ктитори и дародавци Хиландара...

Српски владари и властела стварајући и развијајући државу - градили су и Хиландар. Почело је то 1198. године - пре равно 800 лета.

Стефан Немања само две године пре тога - 25. Марта 1196. - предао је престо рашког великог жупана средњем сину Стефану, примио монашки чин и као црноризац Симеон повукао се у своју задужбину манастир Студеницу. А само после годину дана и седам месеци, 2. Новембра 1197, монах Симеон дошао је из Студенице у Свету Гору, где се у манастиру Ватопед сусрео са својим најмлађим сином Растком - сада монахом Савом, који је већ више од шест година, од 1191, ревностно извршавао завет Светогораца. Велики задужбинар - који је у отаџбини већ изградио четири манастира: Св. Николе код Куршумлије, Св. Богородице у Топлици, Ђурђеве Ступове код Новог Пазара и Студеницу - Стефан Немања жели да то дело настави и као монах Симеон у Светој Гори. Млади Сава - тек му је 24 године - свесрдно прихвата очеву жељу и почетком 1198. путује у Цариград где од византијског цара Алексија III добија златопечатни сгилиј о обнови опустелог манастира Хиландар, основаног, вероватно, у другој

половини X века. Одмах почињу радови на подизању Хиландара. А већ у јуну 1198. Цар Алексије III златопечатном хрисовуљом ставља Хиландар под власт и управу Симеона и Саве „...да буду Србима на поклон вечни“.

Гради се Хиландар. У томе не изостаје ни брига великог жупана Стефана, који оцу и брату обилно материјално помаже да што пре подигну српски манастир у Светој Гори. Ускоро, у току друге половине 1198, Симеон издаје златопечатну повељу Хиландару којом га конституише као ктиторско наслеђе породице Немањић, и, уједно, образује језгро првог хиландарског властелинства: девет села у призренском крају и друга добра.

Симеон није доживео завршетак овог свог ктиторског дела: издхнуо је - 13. Фебруара 1200 године - у припрати, а сахрањен у храму, који је, вероватно, био изграђен.

Сава је наставио очево дело, убрзао радове и ускоро довршио изградњу манастира, 1200 године.

И Стефан Немањић наставља очевим стопама: издаје Хиландару повељу којом је потврдио ктиторске одредбе Симеонове и повећао Хиландарско властелинство дарујући још петнаестак села и имања у Србији.

Симеон, Сава и Стефан - сваки својим доприносом - остварили су тако заједничко књижевство над Хиландаром...

Тај ктиторски занос постао је традиција и свих потоњих владара из династије Немањића, а у оквиру тога заветно је негована и традиција њихове бриге о Хиландару. То су, током XIII века, својим плодноним везама са Хиландаром потврдили краљеви: Стефан Радослав,

Стефан Владислав, Стефан Урош I, Стефан Драгутин...

Дошла су времена највећег задужбинара у династији Немањића - до краља Милутина, Стефана Уроша II. Подигао је преко 40 задужбина широм Србије и Македоније, затим у Цариграду и Солуну, богато је даривао светилишта у Светој Гори, Јерусалиму, Италији, Француској... Међу делима тог великог градитеља је и садашњи саборни храм Хиландара. На темељима задужбине Немање и Првовенчаног, свог прадеде и деде, краљ Милутин је саградио између 1293. и 1303 године - у новим условима и за повећане потребе - велики раскошан храм који је сачуван до наших дана. Један од најлепших на Светој Гори... Подигао је и нову трпезарију, после храма другу по рангу културну грађевину у манастирском комплексу, а затим и гробљанску цркву, трећу по рангу културну грађевину... За одбрану манастира изградио је снажни пирг на мору - Хрусију, око 1302. године, са капелом на његовом врху, као и пирг на улазу у Савино поље - Милутинов пирг.

Нештедимице је Милутин обасипао даровима Хиландар...

У времену после Милутина, његови наследници нису морали да предузимају веће грађевинске радове - Хиландар је био темељно обновљен, манастирски комплекс довршен. Милутинов син краљ Стефан Урош III - Дечански подигао је - у трећој деценији XIV века - у дворишту утврђене Хрусије храм посвећен Св. Василију Великом. То је такозвани Стари манастир.

Дошло је доба када су српски владари и властела највећу пажњу посветили даривању манастира имањима, увећавању његовог властелинства.

Тако је било и у време најмоћнијег Немањића - Стефана Уроша IV, цара Душана. Зато је доба Царства - када је Света Гора била територијално у саставу српске државе - у Хиландару обележено само изградњом мале цркве Св. арханђела Михаила и Гаврила, која је, вероватно, Душанова задужбина. Али цар је зато не само додељивао метохе и слао богате дарове, већ је са царицом Јеленом и младим престолонаследником Урошом боравио у Светој Гори и Хиландру, у току зиме 1347. и 1348. године, о чему сведоче и многобројни драгоцени царски поклони: велике иконе, раскошне рукописне књиге и уметнички обликовани култни предмети намењени богослужењу... Душан је Хиландар уздигао на највиши ступањ у његовој средњовековној историји. Томе су свој допринос дала и српска властела која су следила царев пример: протосеваст Хрелја, кнез Паскач, велики војвода Никола Стањевић, жупан Вукосав, севастократор Бранко Младеновић, деспот Дејан. И у време слабљења Царства, а јачања власти обласних господара - за владавине Уроша V - Хиландар је имао непресакле ктиторске изворе баш у онима који су почели да деле огромно царство.

Најпре је то био деспот Јован Угљеша - брат царевог савладара Вукашина Мрњавчевића - господар серске области у чијем је саставу била и Света Гора. Он је врло издашно помагао Хиландар, па га је и посетио да би обишао гробове својих најближих, јер су у манастиру сахрањени његов син јединац Угљеша Деспотовић, као и деспотов таст Ђекар Војихна. А жена деспотова Јелена - у монаштву позната као Јефимија - поклонила је Хиландару мали дуборезни диптих свог прерано умрлог јединца, на чијој су унутрашњој страни урезане речи њене потресне тужбалице. Изузетно вредан дар монахиње Јефимије Хиландару јесте и велика везена завеса за цар-

ске двери, из 1399. године, на којој је извезена и њена молитвена поезија.

Такав однос према Хиландару имао је и цар Епира и Тесалије Јован Урош - последњи Немањић, син Душановог полубрата Симеона Уроша. Он није помагао само Хиландар, већ је када се закалуђерио - као монах Јоасаф - подигао манастир Преображење на Метеорима у Тесалији.

Ни после смрти Уроша V и пропасти Царства - 1371. године - Хиландар није остао без владарске бриге. Кнез Стефан Лазар Хребелановић настојао је да заснује легимитет своје владавине на предању династије Немањића, а посеб-

но да настави њихову задужбинарску традицију. Показао је то изградњом својих задужбина у Србији - Лазарице, Горњака, Раванице - а најнепосредније се то огледа у Хиландарском ктиторству кнеза Лазара: он је уз Милутинов храм доградио - око 1380. године велику спољну припрату, која се изванредно уклопила у целину главне манастирске цркве. Придружујући се својим претходницима као ктитор, кнез Лазар је - својом хрисовуљом из 1379. године - даровао хиландарској болници село Јела-

шницу у Хвосну, као и сталну годишњу помоћ од 100 онгија - златника.

Наследници кнеза Лазара - његова жена Милица и син деспот Стефан Лазаревић - нису у Хиландару градили, али нису га ни заборављали. Поред осталог, деспот Стефан је 1405. својом повељом обновио новобрдски доходак од 100 литара сребра годишње, који је кнез Лазар доделио Хиландару.

Такви су били и последњи српски средњовековни владари - Бранковићи. Деспот Ђурађ Бранковић само је наставао оно што су започели својим даровним повељама Хиландару: његов отац Вук Бранковић повељом из 1393, а његова мајка Мара повељом из 1413. године. Као велики дародаваоци Бранковићи су искористили могућност ктитора да успоставе један нови вид материјалних односа и купе аделфат о праву на доживотно издржавање, па је тако син деспота Ђурађа, трагично ослепљени Гргур - као монах Герман - живео и умро у једном хиландарском метоху, а сахрањен у Хиландару.

Па и после коначног пада Деспотовине под Турке, 1459. године, није исчезла брига о Хиландару. Деспотова кћерка Мара - као удовица турског султана Мурата II - живела је у близини Свете Горе - у Жежеву код Сера - и била у непосредним везама са хиландарским братством, свесрдно га помажући. И Марина браћа од стрица, синови деспота Стефана слепог, сремски деспоти Бранковићи: Ђорђе и Јован, из ове последње српске „оазе“ - настале, у егзодусу српског народа, на територији туђе државе - још крајем XV века и почетком XVI века чували су и неговали вековну традицију бриге о светињи свога рода: српској царској лаври Хиландару.

*Хаџи Ђорђе
Ранисављевић*

У следећем броју:

...Кћинијиори и дародавци дружих светињорских манастира

КРСТ И МОЛИТВА

Наш народ кад се моли Богу често каже: „Помози Боже и свети крсте!“ Тим народ исказује своје веровање у моћ не само молитве него и самог крсног знака. Кад сељак почиње какав посао, он се прекрсти, а тада верује да се помолио Богу онако као што треба. Међутим у нашем вајном образованијем друштву ушао је у моду обичај да се људи не крсте. Многи би и хтели да се прексте, али се стиде од осталог света!... стиде се да се прекрсте... За такве хришћане сам Господ вели: „Ко се постиди мене у овоме развраћеном роду и Син човечији постидиће се њега, кад дође у слави Оца својега са анђелима светим.“

Имао сам доброг друга, био је то образован и даровит човек. Имао је породицу, а био је од најнежнијих родитеља које сам дотле познавао. Он се толико предао деци својој и бризи о њима, да је потпуно заборавио себе самога. Он никада није могао равнодушно погледати у дете своје: ако га погледа, ако му што рекне, или га помилује у њему одједном наступи таква бура од осећања да се и он сав преобрази. Милина је било гледати како царује бескрајна љубав у овој породици. Али, он је припадао оном колу људи, које гледа на религију онако, како данас гледа велики део наших образованих људи. Он је одрицао у религији све, па и њу саму, сматрајући у исто време морал религиски као обавезу свију људи која потиче из њиховог општег интереса. Само још ни сам није био на чисто са основом религиском, са питањем о узроку свега што постоји. О томе није хтео никада ни да говори.

Иначе, као што рекох, одрицао је све, нарочито обредну страну у религији. Ишао је неколико пута у години, по званичној дужности, у цркву. Тада би стао у крај, па би смишљао нове књижевне радове, којима би се имао бавити. Неколико пута напомињао сам му:

- Кад стојиш већ ту, зашто се бар који пут не прекрстиш и због себе самога и ради оних због којих си овде дошао?

- Па не знам ни сам; помишљао сам на то, али ми некако ни сама рука неће да се крене.

- То јест ти немаш слободне воље, да се отресе од модерних предрасуда, па те је стид да се прекрстиш...

Он би се тада правдао, али сам опазио да сам погоднио прави узрок његовом понашању у храму.

Прошла је читава година после тога. Једанпут га видим снажђена: лице бледо, главу

оборио, очи му некако чудновате, тамно горе. Око њега разговара друштво, а он седи у ћути.

- Шта ти је? запитах га.

- Дете ми је болесно.

То му је био најстарији синчић, за кога је он заложио сву силу своје нежне родитељске љубави, своју болећиву душу.

Отишао сам му кући. Болест је узимала свње већи мах. Од веселог, умиљатог и несташног детенцета видео сам преображен труп, над којим је лебдела хладна и ужасна смрт. Болест је ударила свој ужасни печат на нежне црте оног умиљатог лица. Сваки покрет, сваки израз његов сведочио је о страшним мукама и боловима које је оно патило. Родитељи су били узнемирени; опажало се на лицу да их никаква мисао не занима; били су обоје укочени.

ни, управили су нем поглед на оно место где им је дете лежало, али сам опажао да они ништа и никога нису видели.

Јаук детињи трже их. Обоје скочише узнемирени и у очима им видех израз страшног душевног бола... Дође и доктор, прегледа дете и ја опазих како му се навукосе боре међ обрвама.

- Наступа криза, рече он. Данас ништа нећу преписати. Сад се оставља све природи.

- Богу... доврши он врло свечаним гласом и оде.

Сад тек настаде страх и ужас међу родитељима. Излазили су једнако из собе и враћали се у њу, не знајући ни сами зашто то чине. И он, јадни отац, кршио је руке и давао маха ужасним душевним боловима, који су се разиграли у њему као заталасано море. Страх је овладао њиме у толикој мери, да он већ није ништа за себе знао.

И тада сам гледао то паметно, интелигентно лице, ону лепу мушку главу, која је сместила у себи највиша знања савремене науке, која је тако лепо умела мислити и која је испитала цео строј васељене, путеве свију небеских тела, све могуће законе велике природе, гледао сам је како је ништавна и бедна пред овом једином појавом, пред овим најсићушним догађајем у делима велике васељене.

Неисказан бол, очајање и ужас, беху исписани на овом лицу које је стајало пред једном истином, о којој он досад није ни помишљао, коју је гонио од себе као страхан призрак своје болесне маште... Сад је осетио да је ту смрт и ова грозна и страшна јавна трже га из укочености; он дође к себи и из груди му се оте потмуо загушен јаук...

- Шта да радим, ако знаш за невољу? Говори, помажи!... рече ми он кршећи руке.

- Чуо си шта је доктор рекао - „сад се оставља све Богу“...

- Па зар да ћути и да чекам?

- Напротив, не треба да ћутиш, већ да се прекрстиш и да се искрено Богу помолиш да те миomiје ова горка чаша која ти је спремна. Бог је добар; у његовој је руци и милост и правда; Он не одбија од себе оне који му се искрено моле ...

- Ама је ли то истина? Упита ме он с раширеним зеницама.

- Приступи му па ћеш се уверити.

Он погледа у жену и њихови се погледи среташе; он јој виде из очију, да га она преклиње да ме послуша. Поглед му паде на детенце и он загушеним гласом рече:

- Милице, хајде да се Богу помолимо. Сакрушени падоше на колена и осенише себе светим знаком крста. Ја осетих како се све мења око мене, осетих како се милост Божја враћа у овај дом, који му нигде имена није поменуо. Ја се полако удавих у другу собу...

Кад се после вратих к њима, они се дигосе и на очима им видех сузе. То су му, како ми он причаше после, биле прве сузе од његовог детињства.

Отишао сам од њих, а кад сам им сутрадан дошао, изашли су обоје предаме и у њиховим очима видео сам наду и још један драгоцен израз, највећу тековину човечије душе, помоћу које се она приближује великом Творцу и заступнику свију „обременених и скорбјашких“.

На мој питајући поглед он ми одговори:

- Криза је прошла, веле доктори.

- Бог је помогао. Нека му је слава на све векове!...

Донео сам му књигу и нарочито забележено једно место! Отворих и пружих му је.

- Читај, рекох му.

Он поче јасним и звучним гласом да чита:

„У то вријеме кад бијаше врло много народа и не имадијаху шта јести, дозво Исус ученике своје и рече им ...“

И читао је тако редом целу осму главу Маркова јеванђеља и како је све даље читао лице му се мењало, бледало и бледило, али се видело да му се у души велики догађај збива. Свршавао је осму главу:

„Јер ко се постиди мене и мојих речи у роду овоме прељуботворноме и грјешном, и син ће се човечији постидјети њега кад дође у слави Оца својега с анђелима светима.“

Завршио је књигу и прекрстио се.

- Никад више неће демон сумње ући у моју душу, рече он. Ја сам нашао оно, што никад нисам имао и о чему никада нисам мислио, а нашао сам веру, и то ми је највеће благо, које ћу марљиво чувати.

И он је одржао реч.

Наш народ, при свој његовој простоти боље разуме неке ствари од наших научника.

А.М.

О МОЛИТВИ

*Пројојереј
Михаило Фарковец*

Господ Исус Христос, после исцелења дечака који је био бесомучан, указао је на потребу молитве и поста. Господ је запретио нечистом духу, рекавши: „Ја ти наређујем, изиђи из њега и више не улази у њега“ (Марко 9, 25), и ђаво је изишао из дечака.

По речима дечаковог оца, његов син је био оболео још у детињству и демон га је нарочито мучио као месечара. Св. Јован Златоусти пише да зли дуси причињавају разне невоље људима баш када се јави млад месец да би прикрили од људи своје погубно дејство, тако да људи мисле да је месец крив, а не демони, и да стога хуле на Онога који је створио месец - на Бога.

Које је најбоље средство против духовна злобе? То је вера у Христа, који је Крстом својим разорио паклену моћ ђавола. Та вера се доживљава и потврђује кроз свете тајне покајања и светогачи-чешћа, кроз пост и молитву. Сам господ наш Исус Христос је говорио апостолима: „Ако имате веру као горущичино зрно... ништа вам неће бити немогуће. Овај род се изгони само молитвом и постом“ (Матеј 17, 20 - 21); Света Црква, знајући силу и моћ овога духовног оружја, призива нас четири пута у години на вишедневне постове, као и на једнодневне постове у току седмице (средом и петком). Св. Јован Златоусти учи да свако ко се моли и пости има два крила која су јача од ветра, јер нема моћнијег бића од човека који се искрено моли и пости.

Митрополит московски Филарет (Дроздов) је поставио оштро питање: „Ако је пост био потребан апостолима, зар да нама није потребан? Када је он помогао чудотворцима, можемо ли се ми одрећи његове помоћи када у нама тако често тело војује против духа?“ Пост и молитва крепе у нама веру, наду, љубав и сједињавају нас са Богом. Молитва чини да немогуће постане могуће и тешко да буде лако. Св. апостол Јаков пише:

„Много може делотворна молитва праведнога“ (Јаков 5, 16). Свети оци и учитељи Цркве називали су молитву „мајком свих врлина“.

Требало би да чешће призивамо Господа у својим молитвама јер наша душа стреми своме Творцу, она тражи Бога и често и несвесно је жедна општења са Њим. Општење човека са Богом достиже се пламеном молитвом срца, која нигде није тако плодносна као у светом храму где нас све одушевљава на молитву. Али морамо се молити са кротошћу и смирењем, јер се Бог противи гордима, а понизнима даје благодат (Јаков 4, 6). Господ наш Богочовек Исус Христос учи нас овако: „Све што иштете у својој молитви верујте да ћете примити, и биће вам. И када стојите молећи се, праштајте ако имате шта против кога, да и Отац ваш небески опрости вама ваше грехе“ (Марко 11, 24 - 25). Молитва без вере и пажње слична је кадионици без тамјана, кандилу без уља и телу без душе. Св. Ап. Павле нас учи: „Молите се непрестано. Захваљујте на свему, јер је то воља Божија у Христу Исусу за вас“ (1. Сол. 5, 17 - 18).

Потрудимо се да наша молитва обухвати не само ум него и срце, јер скрушено и смирено срце Бог неће понизити (Пс. 50, 19). Не треба да паднемо у очајање и роптање чак ни онда када господ не испуњава одмах нашу прозбу, јер сам господ Бог најбоље зна када треба да испуни нашу молитву.

Познато је да су неки праведници дуго постили и дуго се молили да им Бог испуни њихове свете жеље. Тако се дуго молила Сара да јој Бог да да роди сина. И она га је родила у дубокој старости. Много су се молили и праведни Захарија и Јелисавета док нису родили сина, Св. Јована Крститеља. Исто тако, и свети и праведни Јоаким и Ана педесет година су се молили, строго постили и давали милостињу, и најзад Господ им је подарио најсветије од свих створења - Богородицу Марију. (*журнал Московској Паириархији, бр. 12/77*).

РАЗМАЖЕНА ДЕЦА

Љубав и очинство, без страха, води децу размажености. А чему води размаженост, то знамо из посведневних примера које нам пружају деца и родитељи на земљи. Размаженост води децу распусности, самовољи и сваком неваљалству; најзад води отпаду деце од родитеља. Зло за децу; горчина за родитеље.

Такав приказ ми видимо у наше време у односу људи и Бога код неких јеретичких народа на Западу. Свештеници и проповедници у тим народима престали су одавно да говоре о страху Господњем.

Јеретички богослови отишли су чак тако далеко, да говоре и пишу отворено, да је страх Господњи несагласан са Хришћанством. Да хришћанин, дакле, не сме имати никаква страха од Бога! Они највише говоре о љубави, без страха, и о Богу као Оцу али не и као Судији. То је довело многе западне народе до кобних последица. Јер духовна љубав, о којој се говори у Јеванђељу, ако се не штити и не брани мразом страха Господњег, брзо пада и прелази у телесну страст, а ова опет у трулеж разврата. А до које је мере разврат - назват љубављу - завладао у тим јеретичким народима, тешко је описати. Кад би се Свети Павле поново јавио на Западу, зачудио би се, како се морал незнабожачког Коринта распростира по њиви Господњој, и како је много данас Корината у свету! Зачудио би се и заплакао би Апостол Божији кад би видео, како се разврат под именом љубави шири, организовано и легализовано, кроз песму и причу, кроз књиге и слике, кроз позоришне представе и романи, и кроз све могуће - у његово време и непознате - начине и путове. Заиста разврат, узвикнуо би Павле опет, *какав се и код незнабожаца не чује*.

Још је размаженост код тих јеретика појачана проповеђу о Богу као Оцу али не и као Судији. Отац, Отац, говоре, а не кажу: Судија! То је довело до дрскости и распусности „деце“ пред Оцем. Најзад и до одрицања Оца. До атеизма! До атеизма у таквој мери и у таквом броју, као никад и нигде ни у једном народу нити и у једној цивилизацији света.

На жалост, оба та зла, разврат и атеизам, почели су се увлачити и у Исток, како у православни тако и у муслимански Исток. Но то се увлачи пропагандом и натиском Запада. Јер не може се рећи за тумаче Корана да су они одбацили страх од Бога, пошто Коран никако и не говори о љубави и о Очинству Божјем него само и искључиво о страху од Бога. Не може се рећи ни за свештенике православне,

да су они избацили страх Господњи из својих беседа и проповеди. Али јављају се изузетци. Јављају се изузетци, слично оном нашем пријатељу кога споменусмо у почетку. То су они проповедници речи Божје који, немајући сами страха Господњег, не уче народ страху. Такво зло надахнуће они нису могли примити ни из Светог Писма нити из душе нашег православног народа. Примили су га од западних јеретика, од погрешних тумача Писма. Зато говоре о љубави без страха, и о Богу само као Оцу а не и као страшном Судији. Слепи код очију они не виде оно што народ види сваки дан и сваки час: не виде чудеса Божија. Не виде руку Божију која бије злотворе и неправеднике и сада, у овом веку, и како тиме сигнализира приближење онога страшног часа када ће се јавити вечна Правда Божја и Суд. Заиста су сами размажена деца, која као отровом де-

ствују да и остала деца Божја постану размажена. И заиста су проузроковачи гнева Господњег, који се јавља на сваком месту и у сваком времену испражњеном од страха Господњег. Зато -

Братије, проповедајте страх Господњи

Испуните се најпре сами страхом Господњим, па онда проповедајте страх Господњи.

Света љубав Господња може се очувати у срцу човечијем само помоћу светог страха Господњег.

Свети страх Господњи, лековити и животворни, показује се у извршењу светих заповести Господњих.

Ви који при уласку у светињу говорите: „Вниду в дом твој, поклоњусја ко храму свјатому твојему в страхје твојем“, и који се молите за време службе Богу: „вложи в нас и страх блажених твојих заповједеј“, и који по примљеном причешћу опет узносите молитву Господњу: „утврди нас во страхје твојем“ - проповедајте страх Господњи.

Укоревајте љубављу Божјом, претите страхом Божјим.

Јер ако говорите само о љубави незаконцима, они ће то разумети као опроштај без покајања.

Зна народ наш за потребу покајања и епитимије. Зна он добро, по широком искуству своме, да Отац наш небесни милује али и бије. Збуните га, ако му не говорите о страху Господњем. Ако га будете мазали, попут јеретика, и говорили му полуистине, спремили сте сами себи осуду за Дан Онај, Дан Страшни.

Када гнев Божији гори као огањ на безаконике у наше дане, наш православни народ испуњава се страхом Господњим. Сад је дакле време да се тај страх утврди у њему за дугу будућност. Да би из тога светог страха узрасли и сазрели сви они добри плодови, који су угодни Богу и анђелима Божјим.

Разумите, братије, знамења времена, и са страхом Господњим проповедајте браћи својој спасоносни страх Господњи.

Епископ Николај

КАКО КЛЕЧАТИ НА МОЛИТВИ?

Правило уметности је да поштује истину историје. Али у последње време та истина није поштована у религиозној уметности. Често видимо како у многим књигама где се описују животи светаца наилазимо на слике светаца у клечећем ставу. Чак се види и то да понеки светац клечи на једном колену, у ставу молења пред иконом састављених шака. Таквог става на молитви није било ни у јеврејској ни у хришћанској православној традицији све до 18. века, када су те латинске позе почеле да се увлаче и међу православне. Старозаветни Јевреји и православни хришћани никада нису клечали, него су се молили или стојећи или су се простирали ничице лицем до земље (о томе говори 91. правило св. Василија Великог). У Русији старообрядци, као и православни у Грчкој, нису никада клечали, него на возглас Ђакона: „Опет и опет павши на колена, Господу се помолимо“, сви су падали лицем на земљу.

Овај израз „павши на колена“, који се налази у Светом Писму и у богослужбеним књигама, не значи „кличати“ него управо „метанисати лицем до земље“, главом и коленима на земљи.

Тако у еванђељу по Луки стоји: „И Сам одступи од њих колико се може каменом добацити, и клекнувши на колена мољаше се Богу“ (Лука 22, 41). А у еванђељу по Матеју исти догађај је овако описан: „И отишав мало даље паде на лице своје молећи се и говорећи...“ (Матеј 26, 39).

Међутим, у оним случајевима када је реч о клечању на западни (латински) начин Еванђеље употребљава други израз: „... и оплетавши венац од трња, метнуше му на главу... и клекнувши на колена пред њим, ругаху му се...“ (Матеј 27, 29); или у Марковом еванђељу (15,19) стоји: „И... плуваху на њега, и падајући на колена клањаху му се“. Ту постоји очигледна разлика између старојеврејског падања ничице и велике метаније код православних хришћана, с једне стране, и латинског клечања, с друге стране.

Ово је разлог да се ни на једној старој икони не може видети светац у клечећем ставу. Једини изузетак је свештеник када у клечећем ставу чита молитве са царских двери на духовној вечерњи. Сви верни треба да том приликом сагну главу до земље, али свештеник том приликом не би могао читати ако би био у истом положају као верни. Исто ово правило важи и за положај тела за време Ли-

тургије пређеосвећених дарова у тренутку када се пева Господи возвах, „Да исправитија“ и на Великом входу.

Зато је за православне веома непријатно када у својој цркви виде иконе у западном духу, где, рецимо, архангел Гаврило клечи пред Богородицом на Благовести, а Богородица пред њим... Често се види како на икони Рождества мудраци са истока клече

састављених шака пред колевком новорођеног Христа, итд. Међутим, православни хришћани када се моле скрете своје руке на груди или их рашире као разапети Христос.

Источни начин поштовања Бога жели да изрази свест верника о својој грешности пред Богом, своје кајање за грехе и своје недостојанство пред Светињом Божанства. Бити побожан, по схватању древних Јевреја и православних хришћана, значи, пре свега, бити понизан и кротак. Зато кроз малу метанију (савијање тела уз додиривање земље десном руком) и кроз велику метанију (падањем ничице лицем до земље) верник испољава своју свест о грешности и своје покораване власти Божјој.

На Западу, међутим, правнички дух се увукао и у верску свест људи, који сматрају да су успоставили неку врсту „конкордата“ са Богом. Тај однос провејава и кроз саму латинску реч „религија“, тј. савез, уговор. зато верници таквога духа нису спремни да сагну своју главу до земље, а више воле да клече, смањујући

да тај начин свој стас пред духовно присутним Божанством, исповедајући да је Он узвишен над њима, да су они мањи од Бога, али и даље чувајући своју личну гордост (држећи усправно главу). У истом духу, Запад је развио, нешто непривикато за православни свет, појмове као што су: „племенита гордост“, „племенито самољубље“... А Свети Оци су говорили само о **демонској** гордости.

Ово су разлози да не би никад требало да на сликања и иконама цртамо светитеља у клечећем положају и састављених шака.

(Кришчан вијнис,
бр. 521)

Ако бегаши од Бога, он ће те неће јурићти, али ће те чекаћти.

Којим год ћићеш ходићи, срећћеш Бога. Но ако не будићи познао Бога при су-срећу, твоје ћићовање праћћће чамо-ићња, као ћићовање по гробљу.

На која год враћаш куцаић, Бог ће ти оћворићти. Ако ти бог не оћворић, нијед-на ти се враћаш неће оћворићти.

Признање живоћа Бога има као прву грандиозну последицу надмоћ живоћа над смрћу. Не признање Бога има као прву страћну последицу надмоћ смрћи над живоћом. У првом случају може се рећи: све ово свећлуцање живоћа кроз шаћу смрћи завршић се једним величан-ственим пожаром живоћа, у коме ће смрћ сагорети. У другом случају може се рећи: сва ова насиља смрћи над неја-ким искрама живоћа завршић се нејо-крешном шаћом и ићићином, у којој ће се смрћ вечно одмараћти.

Ако избрићеш Бога из васићоне, избрисао си смрћ на дефинићивно уни-ићћење све и сва, од обале до обале време-на и простиранства.

Залуд бегаши од Бога, не можеш се скрићи. Он ће, ићићи, неће зонићи, али ће те чекаћти. Но он ће неће чекаћти само на месћу где си га ти оћставио: он ће те чекаћти на свим линијама и угловима све-ића.

Лакше ћеш проћрчаћи ићод месеца нећо мимо Бога. Заићћа, лакше ћеш по-бећи од ваздуха нећо од Бога.

ЧЕТИРИ ВРСТЕ ГРОБА

Некада је један од древних богопросвећених људи имао обичај да каже: „О, смрти, како је горко сећање на тебе“ (Сир. 41,1). Заиста, ништа није тако страшно за нас као што је смрт и она нам изгледа као ништа друго до несрећа људска, због које се само тугује и плаче. Но, није увек тако. Постоји таква смрт, која се устима такође богопросвећених људи именује никако другачије него „част пред Господом“ (Пс. 115,6). Постоје „мртви“ које Дух Божији проглашава за „блажене“ (Откр. 14,13). Постоји „спомен“ оних који су умрли, који се савршава и по речима Св. Писма, и по сведочанству Цркве - „с похвалама“ (Прич. 10,7). А шта значи и наш данашњи светли празник? Очигледно да је наше данашње сабрање радосно. Сећамо се успења, кончине, смрти Богомајке. Мислено себи представљамо, а и на икони видимо мртвачки ковчег и у њему Богоблажену Дјеву. Због чега ми сада слаavimo, а не жалимо, веселимо се, а не жалостимо? Зашто је данас за нас светли празник, а није жалост и униније? Очигледно је, браћо, да иако је смрт увек једнака, они који умиру се разликују; према различитости оних који умиру, различити су и сами гробови. Да, различити су! Има их четири врсте.

Први је најсветлији гроб, у коме и нема онога ко је умро. То је гроб нашега Спаситеља. Господ Исус Христос, извршивши наше спасење, као човек, усвојио је и смрт, затворио се у гроб и као увек - живи и бесмртни Бог, трећег дана васкрсао је из мртвих. Дакле, у том гробу нема ни трага од труљења, - „смрт“ у њему „је уништена животом“, а сам гроб светли, као живоносац, као лепши и од раја,

као извор нашег васкрсења. Слично светли и гроб Приснодјеве, Мајке Његове. И он је кроз три дана остао празан и пуст, када је тело Пренепорочне било божанском силом узето и вазнесено на небо. И у њему је опет уништена смрт, а засијао нетрулежни, вечни живот. Крај тих гробова свака може заплакати; али како? Са

и пламеном љубављу према Њему, свето и ненарушиво испуњавали Његову вољу, који су цео живот провели у молитвама, посту, трпљењу, подвизима. Света Православна Црква има много таквих праведника и украшава се многим таквим светим и богоуханим гробовима. Ко није сопственим очима гледао њихова нетру-

осећањем покајања, наде, радости, благодарности, прослављања великога Бога и Спаситеља нашега. Да видимо остале врсте гроба.

Постоји гроб који је такође испуњен светлошћу и животом. Он није празан као гроб Господњи или гроб Богомајке. У њему лежи бездахно тело, али тело нетрулежно и неразрушиво. Чији је то гроб? То је гроб једнога од праведника, светитеља Божијих. То су гробови православних хришћана, који су потпуно посветили себе Господу, засијали тврдом вером

лежна тела? Овде је већ видљива смрт, али смрт „затворена у живот“, који се пројављује у нетрулежности тела и у сили исцељивања и творења чудеса. И крај оваквог гроба се може плакати, али од пуноће радости и дубоког поштовања према чудним подвизима праведника и према милосрђу Бога нашег, прослављенога у светима Својим.

Постоји и такав гроб, у коме је такође живот, иако скривен. У њему су већ само кости. Ко је у таквом гробу? Хришћанин, који је веровао у Господа, испуњавао

хришћанске заповести и иако није био слободан од страсти и грехова, очишћавао је себе покајањем, молитвом и постом, и умро је у вери и нади на васкрсење и живот вечни. Овде је већ „живот прекривен смрћу“, и усред распаѓања, на неки начин се показује у смртним остацима. Постоји обичај на Светој Гори да, када прођу три године по погребенју, ископавају се тела умрлих и њихове кости се скупљају и слажу у заједничку гробницу. При томе су примећене разлике међу костима, па су неке од њих биле жуте, чисте и неретко благоухане и саме по себи предвиђале су будуће блаженство оних чије кости су сачуване у таквом виду (писма светогораца о Св. Гори). Крај таквог гроба и таквих остатака умрлих немогуће је, не зауставити се и рећи: „Помени Господе, слугу Твога у Царству Твом“.

На крају, постоји још једна врста гроба, веома мрачног! На њега је страшно и погледати. Само црне кости, нечистота, смрад. Ко ту лежи? Хришћанин, који се само називао хришћанином, сматрао се сином Цркве, био запечаћен светим крштењем, ишао је у цркву, приступао чак и светим Тајнама, али без вере и усрђа, а који је живео телесно, расејано, без врлина, у гресима, не помишљајући и не бринући се о будућем животу, и који је умро без искреног покајања. Овде је „живот“ већ „умртвљен смрћу“ да тако кажемо, и том несрећном умрломе остаје само друга (Откр. 20.14), вечна смрт у будућем веку.

Ето, браћо, како могу бити различити гробови. У какав ли ће гроб бити положен свако од нас? А неминовно ћемо бити положени. Ако бисмо се ми и удаљавали од гроба, он ће прићи нама и ми морамо бити смештени у њега. Величанствен је и славан гроб Христов; живо-

носан је и светао и гроб Мајке Божије. Али, и један и други су недоступни нама смртнима. Тамо су могли да пребивају само Источник живота, Богочовек и Она која је родила божански живот. А друга врста гроба, гроб праведника који нетрулежно почивају? Не, богољупци! Ми грешници не можемо бити у броју савршених праведника, ми, који и верујемо у Господа и трудимо се да будемо добри хришћани, али не можемо да се одвојимо од греха и да посветимо себе потпуно Богу. О" Да нам Бог да да будемо положени у трећу врсту гроба, гроб благочестивих хришћана, који, иако су били пуни немоћи и грехова, старали су се да живе добродетелно и свето и умрли су у покајању и са надом на живот вечни! Сачувај Боже да, због грехова наших наше лењости, телесног живљења, због злих дела наших - заслужимо последњу врсту гроба, - гроб грешника, које у будућем животу очекује осуда и вечна смрт.

Можда ћете рећи, браћо, да се оваква проповед не слаже са радошћу празника. Не, возљубљени моји! Не бежите од оваквих размишљања. Она нису за нас радосна, али су нам неопходна и корисна. И још нешто. Зар не треба и при размишљању о гробу да не будемо жалосни? Ми се у цркви сећамо смрти, мислено предстојимо гробу. Зашто нисмо жалосни, већ радосни? Зато што гроб Мајке Божије, кога се сећамо не представља ништа осим блаженства и славе. Од нас, дакле, зависи да ли ћемо изабрати за себе оно што је боље и припремити за себе место покоја и наслађивања. Да живимо као добри хришћани, уздржавајући се и благочестиво, и наше ће успење бити блажено, по благодати Божијој, заступништвом Пресвете Богородице, чије свечасно Успење данас празнујемо. Амин.

С руског Р. Б.

„О БЛАЖЕНСТВИМА“

Велики страх наступа нарочито код грешника кад су душа раздваја од тела; јер тада сва дела, која је човек учинио за време свог земаљског живота полазе заједно с душом. Анђео је дошао по душу, но грешна душа знајући шта је очекује не би хтела да напусти тело; моли анђела да мало причека, дела јој говоре: Сада се стидиш нас, а кад си нас творила ниси се стидела, ниси слушала своју савест. Ми смо твоја чеда и ми ћемо с тобом поћи. Зато, браћо, избегавамо овај сујетни живот.

Пођимо путем, којим је Христос ишао. Христос је једини пут и истина; он је наш Искупитељ и Спаситељ. Нико од нас не зна кад ће да наступи смртни час. Он нас може задесити баш онда, кад му се ни најмање не надамо; баш онда кад се нисмо припремили; тешко је то кад непокајани и неприготовљени морамо да напустимо овај свет. Стога, драга браћо, треба да будемо обазриви, и да трезвено и мудро проводимо свој земаљски живот. Земаљски је живот привремен, он нам је дарован од Бога да се припремимо за вечни бесмртни живот. Лукави дух труди се да нас на разне начине увуче у своје замке. Велики Апостол народа рекао је: Пазите, дакле, добро, како живите, не као немудри, него као мудри; не будите неразумни, већ се старајте да познате свету Божију вољу (Срав. Еф. 5. 15, 17).

Пазите да вама не овладају земаљске страсти; не дајте се да вас демони обмане; будите увек будни, и пазите да ни једна демонска мисао не узбуди ваше срце; будите у свему умерени; обуздавајте своје нагоне, дисциплинујте своју вољу; будите истрајни на своме путу спасења. Знајте да наш земаљски живот сличан је свећи, коју може на мах и најмањи дах да угаси. Позив може изненада да стигне, а ти се ниси припремио на последњи пут. Тежи је растанак од овога света за оног који је свој живот провео у сваком изобиљу уживајући не мислећи само да угоди својим страстима. Док за праведника је смрт радост, јер он се ничим није привезао за земаљска привремена блага; он их је употребио на опште добро, живео је скромно, редовно се молио Богу, постио је, опраштао је увреде, није био завидљивац; обуздавао је своје нагоне, учврстио је своју вољу у добру, и грех није могао да њиме овлада. Зато, моја љубазна браћо и сестре, мислите увек на смрт, знајући да смо ми само гости у овоме свету; исправљајте на време свој животни пут; слушајте глас своје савести; имајте на уму Спаситељево приче: „О мудрим и немудрим девојкама“, „О богаташу и убогом Лазару“.

П. Х.

Дјечија страна

СВЕТИ САВА

У историји српског народа постоје бројне личности иза којих су остала дјела и учинила да вјечно живе.

Највећа културна и духовна личност у плејади српских великана је свакако Свети Сава. Само ово име асоцира на узвишеност и истрајност у племенитим дјелима. Рођен је у раскоши и сјају владарског двора, али га богатство није привлачило. Одрекао се свега тога, одрекао се власти и кренуо Христовим путем, трновитим, али који води до вечног спасења. На крају тог пута налази се рај, светлост и лепота, узвишенија од раскоши овоземаљског двора. На својим леђима носио је крст Христов и томе учио свој народ, улеђајући им вјеру у спасење.

Свети Сава је иза себе оставио бројна дјела, градио цркве, оснивао манастире, био учитељ и све то представља темељ његовог вјечног живота. У свом срцу имао је љубави и топлине, која је зрачила из њега и гдје год би дошао владало би благостање. Сви би осетили своју маленкост пред лицем тог светитеља.

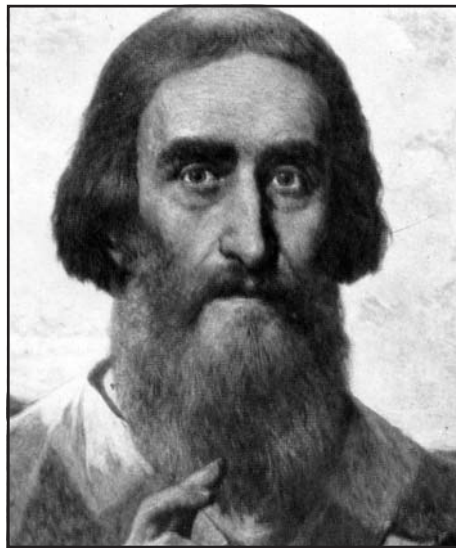
Некада нам нису дали да изговоримо име Свети Сава, али тиме га нису успели убити у нама. Он је живео ту, у срцима, која су изговарала светитељско име утехе у тешким тренуцима. Његова дјела су јака, много јача од заборавља. Колико год и ма ко покушавао да нам то одузме неће успети, јер ми ћемо се борити за његово име, онако како се он некада борио за нас. Са великим жаром у срцима изговараћемо име онога који представља оличење људске доброте и узвишености, христољубља.

Свети Сава је и данас ту са нама. Даје нам духовну снагу и непоколебљивост, чврсту вјеру да ћемо, кад станемо на Христов пут стићи до вјечног бора-вишта.

Пјевајте дјецо, за вјечну славу и хвалу ономе који ево данас долази нама кроз света врата храма! Пјевајте искрено и чистом љубављу, јер само тада ће пјесма бити достојна онога кога поздрављамо! Пјевајте да чују наши непријатељи да гробови и тиранија у нама нису успјели убити дух, који иде за стопама узвишеног Немањиног сина. Нека данас свако у свом срцу осети неко блажено поигравање од ваше пјесме, јер ће тада молитва бити употпуњена.

Прославимо своју школску славу достојно њеног имена и нека Свети Сава нађе мир, љубав и топлину у нашим срцима.

*Милијана Којућ
VIII₅*

УТЕШИ СЕ

Ако имаш мајку, хвали Бога, благо теби! Јер није свима подарена та срећа.

Шта све не ради мати за своје дете! Ујутру га буди, вечером успављује. С њим се заједно моли; Теши га: кад се разболи, не одмиче од његове постеље, Све што има, чак и здравље своје, жртвује она за своје дете.

Како је тешко детету кад мајку изгуби! Погледај, види дете коме је мати умрла. Како оно пати! Сузе непрестано лију из очију, тешка туга обузела му је душу. Све његове мисли и осећања управљена су према умрлој мајци.

Но, гле! Приближује се анђеолов утехе, - наша света православна вера.

- Не плачи, дете моје, - вели анђеолов. Опет ћеш ти видети мајку своју. Она је прешла у бољи будући живот, да се одмори од великих брига и напора. Господ Спаситељ узео је к себи, да је награди за све добро што је учинила. Не плачи, дете моје! Опет ћеш видети мајку своју, ако будеш добро и послушно. Иди чекај на гроб њен с анђелом твојим чуварем, и од срца се моли за своју мајку!...

Деца, пак, која су толико срећна и имају мајку своју, никад нека је не секирају, него нека се старају, да јој буду весело и радост. Нека буду послушна, добра, искрена, - па ће им онда мајка дуго, дуго живети.

Да, иако је тешко веровати има рђаве и непослушне деце, која пре времена мајку своју отерају у гроб!

Ви, децо, не будите таква! Сећајте се заповести Божје: „Поштуј оца свога и матер своју, да ти добро буде и да дуго поживиш на земљи“.

П. Х.

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

ОВО ЈЕ МОЈА ЗЕМЉА

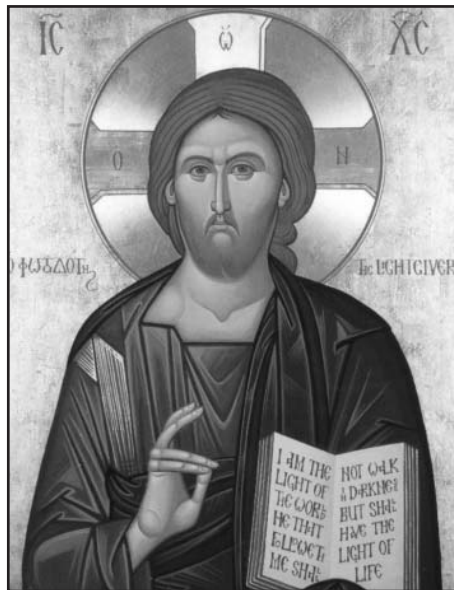
Ратови су сурова стварност мог народа, истина коју не можемо сакрити, јер на њу нас подсећају гробови наших ближњих.

Гушећи се у сопственој крви, натапајући наде годинама стицане узалуд и будући неке нове, ничући из праха и пепела, из шаке жеља и снова издиже се моја земља. живот је патња, а патња доноси жеље, жеље за нечим изгубљеним. Лијепо је негде имати дом, као што сви моји другови имају куће, имам је и ја, али негде далеко, моја кућа је без крова. Али ја сам јака и волим свој кров српског неба, неба на коме трепери сунце које су купа у свјетлости шуме и златних поља, али ако је неко јак па воли, онда само утолико јаче воли. Толики драги часови отишли су у неповрат. У понор без дна су потонули снови, али ријека успорено тече, јер ја вјерујем у њу и њену бесконачност. Ја сам само пролазник у животу, али у мојој земљи су одвијека живјели и још увијек живе претежно добри људи који за слободу умиру млади. И по хиљадити пут се питам да ли је њихова жртва била узалудна и да ли је наша земља остала сиротица клета? Али не, слобода је моћно размахнула крилима као што их шире орлови изнад сваке крајишке планине, тамо гдје се цвркул птица утапа у хуку моћне ријеке. Рат, тај несрећни сијач смрти никад није ни у нашим прадједовима, а ни у нама ослабио вијековну жељу за слободном грудом своје земље, мучки стечену. Само чврсти и упорни можемо надживјети све оно што нам живот донесе, јер воља за отпором побјеђује свако зло па и саму смрт.

Ако можемо да видимо уништено дјело свог живота, које је жртва за слободу и ако га ћутећи поново градим, ако своје пријатеље волимо као браћу, ако се одупремо ономе што луда уста о нама слажу и наше ријечи да инспиришу лудак, а да при том сачувамо своје достојанство, тек онда свако од нас заслужује да каже:

„ОВО ЈЕ МОЈА ЗЕМЉА“

*Драгана Нишић
Бања Лука*

МОЈ БОГ

Мој Бог је један и најбољи Бог на небу и земљи. Пред Богом немају значаја ни мудрост коју знамо, новац који имамо ни било која друга добра која можемо сакупити на земљи. Пред Богом има значаја то какви јесмо, односно шта имамо унутар срца и душе и како се односимо према другима. Мој Бог није само Велики и Свемоћан, већ је и Сведобар. За шест дана створио је видљиви и невидљиви свијет, а на крају човјека. Пошто није било лијепо да човјек буде сам Бог му је створио жену. Читаву своју творевину Бог одржава, а све створено на земљи Бог је створио из љубави према човјеку и да послужи човјеку.

Христос се жртвује за нас и добровољно страда. Понтије Пилат могао је да бира да ли

ће га разапети или не, јер му је допуштено од Оца Небеског, али је послушао народ и разапео недужног Христа. Јуда је издао Христа јер му је био дражи новац од људског Боголика. Христа разапетог на крсту људи су исмејавали речима: „Здраво цару Јудејски!“

Поред Христа разапетог на крсту била су два разбојника чији су ставови према Христу слика нас људи према Христу. Сви смо грешни али нас спасава наш однос према Христу, јер ко вјерује у Бога, Бог ће му помоћи и спасити га. Треба увијек у невољи, страдању, греху бити отворен за љубав према Христу.

Васкрсење Христово догодило се на радост хришћана, и зато ми тај празник славимо с радошћу. Христос је милостив и пун љубави према свим грешницима. Треба увијек помоћи нашим ближњима кад су у невољи, греху, не треба да им будемо судије јер је само један Судија на небу и земљи. Увијек се треба помолити Богу, да будемо свети једног дана, да се покајемо угледајући се на самога Господа Исуса Христа.

Бог живи у љубави Свете Тројице - Оца, Сина и Духа Светога. Бог је сишао на земљу да проповједа вјеру хришћанску, и које повјеравао био је спасен. Дошао је да избави људе од зла. Бог је Светлост од Светлости, имамо пример обраћања Савла у хришћанство гдје му се Христос јавио у облику Свјетлости од које он бива ослијељен.

А док Он не дође остаје нам да се боримо у свијету и животу да сачувамо лик Божији у себи и другима, да их волимо, угледајући се на љубав Свете Тројице коју је она показала према нама.

Ја вјерујем у Бога, волим га и поштујем и такође вјерујем у живот вјечни.

*Јелена Нинковић
VIII₃*

јер је таквих Царство Божије.

Дјечија страна

РАСТКО НЕМАЊИЋ

Опрости Боже, ако сам икад желећи да истакнем себе вређала Тебе. Моја душа је мала и ништавна у односу на Твоје царство. Ја сам само мрвица хлеба на Твојој препуној трпези и само Твој вид може докучити ову исконску жељу у мени. Само Ти можеш донети мир мојој души, али, како да Ти се приближим о Свевишњи? Како сам тако далеко од тебе? На пет минута си ту поред нас, чак те и видимо, а што је још важније и осећамо, а онда - нестајеш!

У хаосу свакодневнице често заборављамо на оне који су нас уздигли до степена човечности; на оне који су пробудили оно људско у нама. Проповедајући хришћанство натерали су нас да размишљамо о животу на један други начин. У мраку и незнању су нам послали буктињу чији пламен ево и до дана данашњег дана није угашен. Светлост коју у себи носи (Сава) Растко Немањић не само да је уништава већ је то светлост водиља која нам помаже да у времену охолости, љубоморе и зависти останемо на правом путу. Као да нам он одозго поручује да се крећемо путем који је довољно прав да не залутамо, али ипак довољно крив да нам не буде досадно.

Како се онда приближити таквом бићу? То уствари и није биће. Пре је имагинација уобличена стварношћу. Његов дух је толико стваран да понекад помислимо да је ту поред нас, међу нама живима, али ипак недоступним да будемо део

његовог света. Јер Растко је ипак божанско створење. А ми смо сви плодови незрелих љубави: љубопитљиви пролазници (не)свесни своје кривице; Грешници чији је грех што су допустили да их води срце, а не разум. И сама помисао да је он Растко, део историје српског народа улива у нас дозу страхопоштовања. Али ипак ја га се не плашим - ја га поштујем! Ја му не завидим - ја му се дивим! То је оно због чега је он идеал, због чега је хваљен. На Врачару ватра гори, ватра се шири, а наше се рањене душе сламају пред амбисом над којим стоје; тела нам се сламају од бола, беса и туге, јер горе мошти човека који је од нас створио ово што смо данас. За пар тренутака све се претворило у дим и прах али његова душа поче да лута просторима.

Његов плач се разлеже небом; уздаси морем. Када је тужан као да цела васиона плаче за њим. Кад почех писати помислих да је ту негде. Да ме види чује и разуме. Али тешко ми је да поверујем да је испред мене бели папир и осећање да је био ту. Зашто заиста није овде? Ја пишем желећи да од себе сакријем истину. Мада уствари ни сама не знам шта је истина.

Чудно је створење човек. Према чињеницама он је интелегентан, племенит, савршен - једном речју али се ипак боји истине и од ње бежи.

Можда је то оно што нас чини обичним смртницима.

Љубав у нашем обличју прераста у бол О, СВЕВИШЊИ, бол који пара срце, О, ЈЕДИНИ.

Маја Димићров
Прибој

СИРОТАН

*Још си моје срце мало
ал' ње мори бол и јад
када реч ону чујем:
„То је ... сиротић“*

*Ал' чистија је моја душа
иако сам сам
јер ме сјално гђеје
дивног сунца њлам.*

*Имам вољу и њо снажну
и греха се сјирашно бојим,
ја се зајо сваког дана
свом Госјоду Богу молим.*

*Да услиши све молијве
срца чистија, душе чедне,
да ми име њо избрише
јер сам још мало дејше.*

Љубинка Тошић

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

МОЈ БОГ

У почетку постојао је само Свемоћни Бог - Света Тројица. Осим Бога Оца, Сина и Духа Светога ништа није постојало. Осим тога што је Свемоћни, Бог је и Сведобри. Он је желео да створи бића која ће бити слична Њему. Створио је царство небеско, анђеле који га увек окружују, земљу, воду и природу, а као круну стварања створио је човека. Бог је човеку подарио да господари над животињама и свом природом. Прве људе је сместио у Рај где су имали све што им је било потребно за вечни живот на земљи. Међутим, први људи су се огрешили и били су избачени из Раја. Као последица тог греха дошла је смрт, патња и мучења.

Бог је прве људе избацио из Раја, али их није напустио и није заборавио на њих.

Бог ствара из ничега што је својствено само Њему.

Човека је створио од праха земаљског, а жену од ребра Адамова и подарио им душе. Што значи да сваки човек у себи има део Бога.

Када су људи почели да заборављају на Бога, да праве велике грехове, Он им је послао Сина Свога (Господа Исуса Христа). Господ Исус Христос је рођен вољом Очевог, а родила га је Дјева Марија зачевши Духом Светим. Божија љубав према људима је била толика да се Он понизио, родивши се у пећини међу стоком. Осетио је сву горчину људског живота.

Исус је проповедао веру у Свету Тројицу и открио многе тајне о Богу и души човековој. Пошто је за Себе рекао да је Син Божији био је осуђен на смрт. Распет је на крсту и умро за нас обичне грешнике, чиме потврђује Своју љубав према нама. Када је умро сишао је у Ад и проповедао веру у спасење душа. Ко год је поверовао био је спасен. Три дана после смрти он је васкрсао, а са њим и све старозаветне душе које су поверовале у Њега. Својом смрћу Он је уствари победио смрт.

У поређењу са Богом ми људи смо обични прах из кога смо и створени. Ми не можемо да одлучујемо ни о рођењу ни о смрти. Све је у Божијим рукама, Његовом вољом се и рађамо и умиремо. Он је Праведни и Једини Судија. Господ Исус Христос ће поново доћи да суди живима и мртвима. Нико до Бог не зна тачан датум Његовог доласка. Времена ће бити тешка, људи неће веровати у Истинитог - Христа - Бога већ у Антихриста - лажног Христа.

Данас смо сведоци да људи све мање верују у Бога, посебно на Западу. Они се одричу Бога и верују у погрешна учења - секте и јереси. Из светлости иду у таму. Али, ми православци треба да се одупремо најезди сатаниста и спремно дочекамо други Христов долазак.

Главно оружје у тој борби нек нам буде вера у Бога, која ће на крају и да победи. Амин.

Бранкица Мирковић
VIII₃

ПОКАЈМО СЕ

*Плачимо, браћо! Чисти́мо душе!
Покајмо се док касно није.
Јер свак' ће од нас за недела своја
на суду горке сузе да лије.*

*Ойвор'мо, браћо, искрено срце;
признајмо грешке свемоћном Богу.
Јер само њако можемо сйћећи
вечийу срећу, љубав и слогу.*

*Молийвом, људи, ѡражимо ѡравду,
сйасење душе од ѡройастий вечне.
Због Часног крстѡа ѡролиймо крвцу,
ходимо ѡрњем у дане срећне.*

*У живоѡ идо Христѡвим ѡушем,
и на ѡом ѡушу наћи ћемо сјај.
Ходимо к њему, њега се држ'мо,
јер ѡо је, браћо, вечийи рај.*

Ђонових Ружица,
VIII₁ Прибој

јер је таквих Царство Божије.

О ПОМИЊАЊУ УМРЛИХ НА ЛИТУРГИЈИ

Када је преподобни Стефан био игуман манастира Пештерског (код Кијева) „уведе, вели се, да се у његовом манастиру увек врши св. божанствена литургија за умрлу браћу и блаженоупокојене приложнике.“ Да ли је ово што је увео преп. Стефан корисно или не? Да ли користи душама умрлих приношење Бескрвне жртве? Јесте, и треба знати да то што је увео добро је урадио, јер је од тог умрлима велика корист. Ову истину нам потврђују Свети оци, а примери из живота светих је доказују.

Св. Кирило Јерусалимски вели: „Помињемо на св. литургију све оне који су пре нас умрли, верујући да је од тога велика утеха за оне душе о којима се молимо, кад се приноси света страшна жртва.“ А св. Јован Златоусти каже: „Ми не чинимо узалуд помињање умрлих пред Божанским Тајнама, нити узалуд умољавамо заклано Јагње, које узима на се грехе света, него зато да им одавде буде велика утеха.“ Дакле, Свети оци уче нас, да је душама умрлих велика корист од њихова помињања на светој литургији.

Сада ћемо ово видети у примерима. Св. Григорије Двојеслов прича да је у његовом манастиру, који је он основао, било правило да нико не сме имати ништа своје, него да буде све заједничко, али један калуђер Јуст, када је се разболео и виде да му се приближи смрт открио је своме брату да је држао при себи три златника и ово је ускоро дознао св. Григорије. „Био сам дирнут до дна душе, вели светитељ и пошто сам желео помоћи томе брату а друге сачувати од прекршаја манастирских правила, наредих да му нико не одлази у посету, као оном који је под забраном и лишен заједнице, те када умре закопати га на засебном месту а она три златника бацити му у гроб. Заиста, тешко је деловала на њега ова забрана. Када је умро сахранили су га као што сам наредио. Кад је прошло тридесет дана од смрти Јустове, дође ми га жао и наредих да идућих 30 дана стално врше заупокојену Литургију за умрлог брата. Про-

шло је опет 30 дана и једне ноћи, али не усну већ на јави дође Јуст своме брату и прво питање изненађеног брата томе ко се јавио беше: Брате, како ти је? А овај одговори: До сада је било рђаво, али од сада је добро, јер сам опет у заједници! О овоме је причао Копиос, брат Јустов, братству и то је било 30-ог дан од како је почела да се узноси молитва и бескрва жртва за умрлог.“

Други пример. У оном крају где је живео Преп. Бенедикт (Нурзијски), беху две девојке из отменије куће које су дале завет Богу да се неће удавати, него ће се посветити једино Господу Исусу Христу. Стварно, чувале су се и биле велике испоснице, али пошто су живеле у својој кући нису примећивале да њихове велике врлине - пост и морална чистота много губе од своје вредности због њихове брбљивости. Стално су у разговору друге осуђивале, оговарале, лагале су и чиниле друге погрешке, које због много причања нису опажале. Кад је за ово дознао Преп. Бенедикт забранио им је да се причешћују Св. Тајнама, да би се поправиле, али очинска мера праведникова није на њих утицала и наставиле су да греше. Није дуго потрајало, ускоро су обе умрле, једна за другом и сахранили су их у цркви. После ове сахране неки од достојних опажаху за време литургије да кад ђакон каже: оглашени изидите, излазе из својих гробова девице и остављају храм. Најзад рекоше о томе Св. Бенедикту. Угодник Божји схвати да је то знак праведног гњева Божје и с болом у души помоли се за њих Богу и посла у цркву, где су сахрањене једну просфору као принос за покој њихове душе. После приношења бескрвне жртве није се виђало да излазе из гробова, а то је доказивало да је молитва и принос Св. Бенедикта донело опроштај и мир њиховим душама.

Узећемо још један пример који наводи Св. Јован Дамаскин. Један старац испосник имао је свога ученика, који се је врло мало за душу бринуо. У таквој његовој не-смисленој хладноћи затече га смрт. До-

бри старац хтео је да дозна: у каквом се стању налази душа тог јадног младића. Он се за то молио и Бог му је открио да својим очима види, како се душа његовог ученика мучи у пламену. Старац је тиме био јако ожалостан и најтоплије молитве приносио је Богу за избављење душе његовог ученика. Преблаг и Бог видећи толику вера доброга старца, калуђера није га хтео оставити у неизвесности код толике бриге за душу онога несрећног младића, него му је опет открио да види како душа за коју се он тако топло молио није сва него само до пола у племену. Старац у благодарности Богу, а тим чудом и охрабрен, молитву је удвостручио, а њој додао пост и делење милостиње, за спасење душе оног младића. После неког времена Бог је старцу открио да види сасвим избављену и од пламена спашену душу његовог ученика.

Дакле, браћо као што видите, Св. оци су потврдили а примери доказали да то што је преподобни Стефан увео да се сваког дана врши Св. Литургија за умрле, јесте веома корисна установа, пошто помињање на њој умрлих доноси истима олакшање. Шта је овде поучно за нас? То, да кад знамо колико божанствена Литургија корисна и спасоносна за умрле, треба чешће да долазимо на њу и молимо се на њој Богу и за умрле, да би им сваки грех Господ опростио, дао им покој души и учинио да буду наследници Његовог царства. Без сумње ћемо, кад се за умрле будемо топло молили добити и себи и њима велику корист, њима, јер као што св. Димитрије Ростовски вели: „Помињање умрлих на Св. Литургији доноси овима опроштај грехова, упокојење са светима и најслађе гледање лица Божјег,“ а себи опет јер како каже Св. Јован Дамаскин: „Благо ономе ко се стара за своје спасење, али је блаженији онај ко се стара и за себе и за свог ближњег... јер то хоће Бог: да свако од нас чини добро другоме и по смрти.“ Њему нека је слава. Амин.

П. Х.

ЧУДЕСАН ДОГАЂАЈ СА ВОЈНИКОМ ТАКСИОТОМ

У граду Картагени, у Африци, беше један војник, по имену Таксиот. Он про-вођаше живот у тешким гресима. Но де-си се у Картагени помор, и Таксиот се трже, покаја се за грехе своје, остави вој-ничку службу, и са својом женом повуче се из града на своје имање, где живљаше богоугодно. Али после извесног време-на, по дејству ђавола, он учини прелубу са женом свога чивчије, који је живео на његовом имању. Но не прође после тога много дана, а њега уједе змија, и он умре.

Недалеко од имања Таксиотовог на-лажаше се један манастир. жена Таксио-това похита тамо и замоли монахе да са-хране њеног мужа крај манастирске цр-кве. Пошто пренеше тамо покојника, са-хранише га у девет сати пре подне. Но у три сата по подне чу се из гроба запомагање: Смилујте се на мене! сми-лујте се! - Тада приђоше гробу, и брзо от-копаше гроб, и нађоше покојника живог. Све их то запрепасти, и питаху га шта се то с њим десило, и како оживе. А он им од силног плача и ридана не могаше при-чати, само их мољаше да га одведу слуги Божјем епископу Тарасију. И одведоше га епископу. И епископ га три дана тера-ше да му исприча шта је видео тамо. И он тек четвртог дана једва могаше да гово-ри. И тада са многим сузама исприча ово:

Када умирах, ја угледах пред собом неке црнце, чији изглед беше веома стра-шан, и душа ми се смете. Затим угледах два врло дивна младића, и душа моја ускочи им у руке. И одмах као летећи са земље ми узлажасмо по ваздуху навише, и наиђосмо на митарства која спречавају улазак и заустављају душу свакога чове-ка. И на сваком митарству истраживаху засебне грехе: на једном лаж, на другом завист, на трећем гордост; и сваки грех има своје посебне иследнике у ваздуху. И ја видех код Анђела торбу, и у њој сва мо-ја добра дела, и Анђели узимаху од њих и противстављаху мојим злим делима. И тако пролажасмо митарства. Али када, приближавајући се к вратима неба, наи-

ђосмо на митарство за блуд, зауставише ме стражари. И онда изнесе сва моја блудна дела телесна, која сам починио од детињства па све до смрти. А анђели који ме вођаху рекоше ми: Све телесне грехо-ве, које си у граду учинио, Бог ти је опро-стио, пошто си се покајао за њих. На то противници моји рекоше: Али по одла-ску из града он на имању свом учини пре-лубу са женом свога чивчије. Када то чу-ше Анђели, и не нађоше моје добро дело којим би одмерили тај мој грех, они ме оставише и отидоше.

Тада ме зли дуси зграбише и, бијући ме, свукоше ме доле. И раседе се земља, и они ме вукоше кроз неке тесне и смрд-љиве ходнике све до самих преисподњих тамница пакла, где су душе грешника за-творене у вечној тами, где нема живота људима, него вечне муке и неутешни плач и неизразиви шкргут зуба. Тамо стално страховито кукају, вапијући: Тешко нама! тешко нама! Леле! Леле! - И није могуће исказати тамошње невоље које видех, нити изразити оне муке и пат-

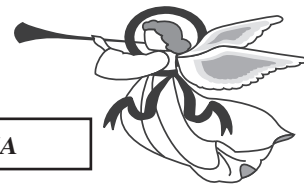
ње: јецају од срца, и никога да се сажали на њих; плачу, и нема ко да их утеши; мо-ле, и нема ко да их чује ни избави. И ја бих затворен с њима у тим тамним мести-ма. И обревши се у тескоби, ја плаках и ридих горко од девет сати до три по под-не. Онда угледах мало сијање неко, - то беху дошла тамо два Анђела. А ја их ста-дох молити усрдно, да ме избаве од ове беде, да бих се покајао Богу. Но Анђели ми рекоше: Неблаговремено молиш, јер нико одавде не излази све до свеопштег васкрсења. - Али ја не престајам молити и преклињати, обећавајући покајање. Та-да један Анђео рече другоме: Јемчиш ли за њега да ће се покајати, као што од свег срца обећава? Онај му одговори: Јемчим. - И видех како му јемац пружи руку.

Онда ме узеше и оданде изведоше, и доведоше на земљу до гроба мог код тела мог, и рекоше ми: Уђи одакле си отишао! - И ја видех моју душу где као бисер сија, а тело мртво као смрдљиво плато и црно; и одвратно ми беше да уђем у њега. И ре-коше ми Анђели: Теби је немогуће пока-јати се, осим у телу са којим си сагрешио. А ја их преклињам да не улазим у тело. На то ми Анђели рекоше: Уђи, ако не, ми ћемо те опет одвести тамо откуда те узе-смо. Онда уђох и оживех, и стадох запо-магајући: Смилујте се на мене!

Епископ Тарасије му рече: Узми мало хране, прихвати се! Али он не хте окуси-ти. И кајаше се четрдесет дана, идући од цркве до цркве и ударајући главом о вра-та и прагове. Све плакаше и уздисаше причајући свима о страшним мукама, у којима грешници живе у оном свету, и преклињаше људе да не греше и да се по-кају за већ учињене грехе. И тако прове-де Таксиот четрдесет дана по васкрсе-њу свом. И очистивши се покајањем, он на три дана раније сазнаде час своје кон-чине, и отиде к Свемилосрдном и човеко-љубивом Богу, који низводи у ад и изво-ди, и који свима даје спасење. Њему слава вавек, амин.

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройолија Дабробосанска

ПАЉАНСКА ПАРОХИЈА

1. **Јово** (Бранка)
Цицовић
рођен 07.07.1949.
Врх-Прача
погинуо 13.12.1991.
Госпић

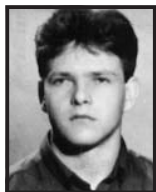
2. **Здравко** (Бранка)
Ђуровић
рођен 27.06.1961.
Превила
погинуо 14.05.1992.
Мојило

3. **Драго** (Бранка)
Каблар
рођен 1942.
Вијари
погинуо 15.05.1992.
Добриња - Кула

4. **Радан** (Ненада)
Тошић
рођен 18.01.1972.
Сарајево
погинуо 22.05.1992.
Реновица

5. **Предраг** (Ђорђа)
Марјановић
рођен 27.08.1965.
погинуо 29.05.1992.
Враца

6. **Драган** (Мирка)
Лазаревић
рођен 29.10.1948.
Пале
погинуо 04.06.1992.
жејџа

7. **Миломир**
(Стјепана) **Вељовић**
рођен 21.07.1954.
Сарајево
погинуо 04.06.1992.
жејџа

8. **Момчило** (Илије)
Вуковић
рођен 1943.
Пале
погинуо 04.06.1992.
жејџа

9. **Новак** (Спасоја)
Новак
рођен 02.02.1956.
Калаузовићи
погинуо 04.06.1992.
жејџа

10. **Вукан** (Саве)
Лукић
рођен 02.02.1950.
погинуо 04.06.1992.
жејџа

11. **Ненад** (Боје)
Павловић
рођен 12.12.1954.
Пале
погинуо 04.06.1992.
жејџа

12. **Здравко** (Боје)
Павловић
рођен 02.10.1959.
Пале
погинуо 04.06.1992.
жејџа

13. **Славко** (Николе)
Илић
рођен 1943.
Драгуље
погинуо 08.06.1992.
Требевић

14. **Милун** (Бранка)
Лиздек
рођен 1943.
Мокро
погинуо 08.06.1992.
Требевић

15. **Никола** (Љубе)
Костовић
рођен 1948.
Соколац
погинуо 09.06.1992.
Требевић

16. **Младен** (Љубише)
Срдановић
рођен 1971.
Пале
погинуо 08.06.1992.
Требевић

17. **Петар** (Душана)
Пандуревић
рођен 1949.
Пале
погинуо 08.06.1992.
Требевић

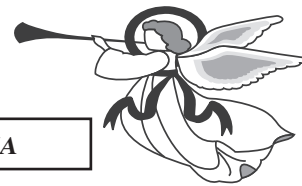

18. **Павле** (Неђе)
Абула
рођен 1968.
Муњићи
погинуо 08.06.1992.
Требевић

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ПАЉАНСКА ПАРОХИЈА

19. **Ранко** (Мила)
Клачар
рођен 1959.
Муњићи
погинуо 08.06.1992.
Требевић

20. **Горан** (Данила)
Каблар
рођен 1961.
Коран
погинуо 22.05.1992.
Реновица

21. **Стана** (Нова)
Томић
рођена 1955.
Подграб
погинула 04.06.1992.
Жеја

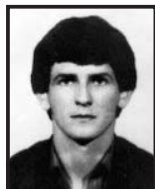
22. **Миливоје**
(Манојла) **Самарчић**
рођен 1961.
Пале
погинуо 19.06.1992.
Требевић

23. **Комљен** (Гавре)
Симанић
рођен 1938.
Хоточина
погинуо 04.06.1992.
Жеја

24. **Крсто** (Бранка)
Станар
рођен 1954.
Пале
погинуо 26.06.1992.
Сјолац

25. **Бранислав**
(Мише) **Маринковић**
рођен 1957.
Г. Кочевик
погинуо 15.07.1992.
Требевић

26. **Миодраг** (Владе)
Клачар
рођен 1964.
Д. Кочевик
погинуо 27.07.1992.
Требевић

27. **Горан** (Панте)
Космајац
рођен 14.12.1965.
Булози
погинуо 07.10.1992.
Церска

28. **Петар** (Рада)
Новакović
рођен 10.07.1959.
Реновица
погинуо 13.10.1992.
Прача

29. **Момчило** (Ређе)
Чечар
рођен 1952.
Влаховићи
погинуо 03.08.1992.
Аеродром - Сарајево

30. **Славко** (Које)
Батковић
рођен 1951.
Довлићи
погинуо 07.12.1992.
Требевић

31. **Милан**
(Миливоја) **Печеница**
рођен 1956.
Сијерци
погинуо 18.12.1992.
Јахорина

32. **Александар**
(Спасоја) **Зликовац**
рођен 1974.
Пале
погинуо 13.10.1992.
Лукавица

33. **Светозар**
(Данила) **Шарац**
рођен 1950.
Горовићи
погинуо 28.10.1992.
Злајиниште

34. **Милорад** (Максима)
Ковачевић
рођен 1943.
Пале
погинуо 21.12.1992.
Црни Врх

35. **Панто** (Андрије)
Савић
рођен 1934.
Иловача
погинуо 21.12.1992.
Црни Врх

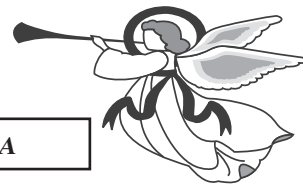

36. **Драган** (Спасоја)
Елез
рођен 1967.
Јамићи - Јабука
погинуо 24.07.1992.
Јабука

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ПАЉАНСКА ПАРОХИЈА

37. **Ново** (Спасоја)
Елез
рођен 1979. Јамићи -
Јабука
погинуо 24.07.1992.
Јабука

38. **Илија** (Митра)
Ковач
рођен 1945.
Јабука
погинуо 24.07.1992.
Јабука

39. **Његош** (Стојана)
Савић
рођен 1970.
Јабука
погинуо 24.07.1992.
Јабука

40. **Митар** (Јове)
Симовић
рођен 1954.
Јабука
погинуо 01.01.1993.
Илица

41. **Рајко** (Петка)
Павловић
рођен 1941.
Врх - Прача
погинуо 16.01.1993.
Врх - Прача

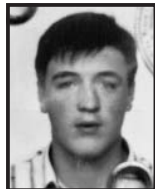
42. **Милош** (Косте)
Вукадин
рођен 1951.
Граховица - Прача
погинуо 13.02.1993.
Јахорина

43. **Саша** (Рада)
Тановић
рођен 1972.
Горажде
погинуо 13.04.1993.
Сребреница

44. **Марко** (Неђа)
Марковић
рођен 1938.
Трново
погинуо 14.04.1993.
Требевић

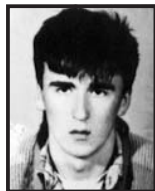
45. **Велибор** (Марка)
Ђокић
рођен 1974.
Сарајево
погинуо 27.04.1993.
Шићи - Средње

46. **Предраг** (Вељка)
Божић
рођен 1973.
Сарајево
погинуо 12.06.1993.
Орловача - Прача

47. **Ратко** (Николе)
Кусмук
рођен 1956.
Пале
погинуо 10.07.1993.
Јахорина

48. **Славко** (Милорада)
Тодоровић
рођен 1970.
Сарајево
погинуо 14.06.1993.
Сокоља

49. **Бошко** (Душана)
Драгаш
рођен 1938. Удеж
преминуо од посљед.
рањавања 23.10.1993.
болница Београд

50. **Ненад** (Ђорђе)
Ђирић
рођен 1959.
Пале
погинуо 19.11.1993.
Бјелашиница

51. **Светко** (Мирка)
Маријановић
рођен 1968.
Сарајево
погинуо 27.03.1994.
Борије

52. **Василије**
(Шћепана) **Вуковић**
рођен 1950.
Горажде
погинуо 22.04.1994.
Вијари

53. **Недељко**
(Стјепана) **Вуковић**
рођен 1949.
Иловача
погинуо 01.08.1994.
Нишићи

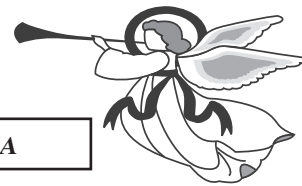

54. **Миленко**
(Данила) **Гавриловић**
рођен 1961.
Бјелогорци
погинуо 07.09.1994.
Нишићи

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройолија Дабробосанска

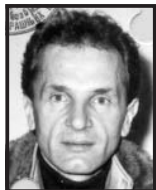
ПАЉАНСКА ПАРОХИЈА

55. **Владимир**
(Миладина) **Капуран**
рођен 1970.
Јабука
погинуо 02.07.1995.
Трново

56. **Драган** (Нове)
Чечар
рођен 1956.
Влаховићи
погинуо 09.07.1995.
Трново

57. **Блашко** (Новице)
Пандуревић
рођен 1954.
Павловац
погинуо 09.07.1995.
Трескавица

58. **живко**
(Милорада) **Поровић**
рођен 1968.
Мунићи
погинуо 30.08.1995.
Равна Планина

59. **Драгомир** (Јанка)
Гуја
рођен 1947.
Пале
погинуо 03.10.1995.
Трескавица.

60. **Здравко** (Пера)
Матовић
рођен 14.08.1951.
Горажде
погинуо 27.08.1992.
Горњи Месићи

61. **Борислав Росић**
рођен 20.09.1961.
Сарајево
погинуо 05.11.1994.
Нишићка висораван

62. **Драган** (Лазара)
Чарапић
рођен 1953. Горажде
погинуо 12.04.1993.
Мали Сјолац -
Вишеград

63. **Јово** (Неђе)
Вишњић
рођен 1937.
Фоча
погинуо 25.04.1992.
Горажде

64. **жељко** (Јове)
Вишњић
рођен 26.04.1972.
Фоча
погинуо 25.04.1992.
Горажде

65. **Вукосав** (Петка)
Ристановић
рођен 1935.
Миљено
погинуо 13.02.1993.
Првањ

66. **Ранко Каблар**
рођен 1943. Вијари
погинуо 02.05.1992. Сарајево

67. **Борисав** (Митра) **Марковић**
рођен 1938. Мирушићи - Горажде
погинуо 04.05.1992. Враца

68. **Љепосава Стевановић** (рођ. Каблар)
рођена 28.08.1947. Влаховићи
погинула 02.05.1992. Враца

69. **Ранко** (Рајка) **Пандуревић**
рођен 03.11.1964. Павловац
погинуо 04.05.1992. Враца

70. **Новица** (Крста) **Савић**
рођен 1937, Пале
погинуо 05.05.1992. Добриња

71. **Милош** (Боже) **Стевић**
рођен 29.01.1952. Хреша
погинуо 10.05.1992. Мојмило

72. **Славиша** (Саве) **Савић**
рођен 14.06.1961. Пале
погинуо 18.05.1992. Златишчице

73. **жарко** (Пере) **Чолић**
рођен 1935. Горња Биоска
погинуо 20.05.1992. Градина

74. **Митар** (Милана) **Раичевић**
рођен 1938. Црна Ријека
погинуо 25.05.1992. Враца

75. **Радомир** (Спасоја) **Пандуревић**
рођен 21.03.1958. Ђемановићи
погинуо 04.06.1992. Горажде

76. **Миодраг** (Милинка) **Вуковић**
рођен 15.05.1961. Илијаш
погинуо 05.06.1992. Илијаш

77. **Бошко** (Сретена) **Станишић**
рођен 1945. Доња Љубогошта
погинуо 04.06.1992. жейа

78. **Новица** (Момира) **Михаиловић**
рођен 1964. Козја Ђуприја
погинуо 04.06.1992. жейа

79. **Дражен** (Ранка) **Јасика**
рођен 27.10.1965. Пале
погинуо 08.06.1992. Требевић

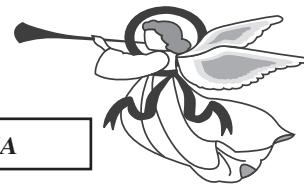
80. **Васо** (Крсте) **Комадан**
рођен Доња Љубогошта
погинуо 04.06.1992. жейа

81. **Драган** (Максима) **Клачар**
рођен Булози
погинуо 04.06.1992. жейа

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройолија Дабробосанска

ПАЉАНСКА ПАРОХИЈА

82. **Мирко** (Максима) **Клачар**
рођен Булози
поинуо 04.06.1992. жейя

83. **Ристо Бабић**
рођен 1938. Булози
поинуо 04.06.1992. жейя

84. **Недељко Клачар**
рођен Дервента
поинуо 04.06.1992. жейя

85. **Раденко Боровчанин**
рођен Сарајево
поинуо 04.06.1992. жейя

86. **Бранко** (Војислава) **Милутиновић**
рођен 1968. Пале
поинуо 04.06.1992. жейя

87. **Миро** (Момчила) **Радовић**
рођен Пале
поинуо 04.06.1992. жейя

88. **Александар** (Душана) **Глуховић**
рођен 1971. Сарајево
поинуо 02.05.1992. Сарајево

89. **Јездимир** (Васкрсија) **Кусмук**
рођен 15.10.1958. Пале
поинуо 08.06.1992. Требевић

90. **Томо** (Срете) **Вељанчић**
рођен 1965. Вареш
поинуо 09.06.1992. Сарајево

91. **Шимша Глуховић** (рођ. Чаваркапа)
рођена 1942. Горња Биоска
поинула 12.06.1992. Ковачићи

92. **Мирослав** (Саве) **Веселиновић**
рођен 22.11.1965. Д. Љубогошта
поинуо 06.06.1992. жейя

93. **Рајко** (Бранка) **Телетина**
рођен 1951. Винча - Прача
пог. 26.06.1992. Аеродром - Сарајево

94. **Недељко** (Саве) **Окука**
рођен 1929. Улог
поинуо 26.06.1992. Враца

95. **Драгомир** (Рајка) **Ћосовић**
рођен 1955. Хоточина
поинуо 04.07.1992. Добриња

96. **Петар** (Срете) **Лопатић**
рођен 1954. Љубошта
поинуо 04.06.1992. жейя

97. **Дражен** (Марка) **Лепић**
рођен 26.02.1967. Сарајево
поинуо 04.06.1992. жейя

98. **Страхиња** (Николе) **Петковић**
рођен 1954. Горажде
поинуо 13.07.1992. Нецарићи

99. **Томислав** (Грује) **Елез**
рођен 1961. Јабука
поинуо 11.08.1992. Нецарићи

100. **Радомир** (Сретка) **Срдановић**
рођен 1968. Пале
поинуо 08.06.1992. Требевић

101. **Недељко** (Владе) **Лазаревић**
рођен Прибањ
поинуо 08.06.1992. жейя

102. **Срђан** (Спасоја) **Пандуревић**
рођен 1960. Јасик
поинуо 08.06.1992. жейя

103. **Драган Гранић**
рођен 1964. Петровићи
поинуо 08.06.1992. Требевић

104. **Данило** (Миланка) **Цицовић**
рођен 1952. Горовићи
поинуо 08.06.1992. Требевић

105. **Владимир** (Симе) **Гарић**
рођен 1958. Бугојно
поинуо 20.05.1992. Враца

106. **Миле** (Ђуре) **Кокотовић**
рођен 1958. Пале
поинуо 08.06.1992. Требевић

107. **Момчило** (Јована) **Ћосић**
рођен 1968. Радоњићи
поинуо 08.06.1992. Требевић

108. **Ново** (Јове) **Кујунџић**
рођен 1958. Устиколина
поинуо 15.05.1992. Грбавица

109. **Радомир** (Уроша) **Драгичевић**
рођен 1966. Горажде
поинуо 22.05.1992. Враца

110. **Борислав** (Миленка) **Голијанин**
рођен 1966. Калиновик
поинуо 23.05.1992. Добриња

111. **Спасоје** (Неђа) **Зликовац**
рођен 1943. Влаховићи
поинуо 02.06.1992. Дворишћя

112. **Ново** (Рада) **Фуртула**
рођен 1953. Влаховићи
поинуо 02.06.1992. Дворишћя

113. **Милорад** (Николе) **Тодоровић**
рођен 1965. Влаховићи
поинуо 02.06.1992. Дворишћя

114. **Новица** (Неђа) **Јокић**
рођен 1959. Кошаре
поинуо 04.06.1992. жейя

115. **Милован** (Максима) **Окука**
рођен 1957. Улог
поинуо 04.06.1992. жейя

116. **Гојко Крсмановић**
рођен 1953. Тиња - Тузла
поинуо 14.06.1992. Хан Пијесак

117. **Ненад** (Обрена) **Савић**
рођен 1956. Стојковићи
поинуо 17.06.1992. Добриња

118. **Миливоје** (Петка) **Шкипина**
рођен 1935. Брајнићи
поинуо 19.06.1992. Враца

119. **Младен** (Драгољуба) **Радоњић**
рођен 1972. Сарајево
поинуо 24.06.1992. Нецарићи

120. **Деливоје** (Малише) **Самарџија**
рођен 1959. Сочице
поинуо 04.06.1992. жейя

121. **Предраг** (Малише) **Војновић**
рођен 1968. Маровићи
поинуо 27.06.1992. Грбавица

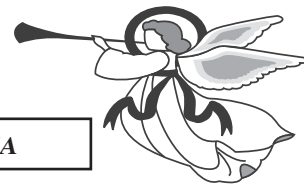
122. **Данко** (Радислава) **Срдановић**
рођен 1966. Сарајево
поинуо 29.06.1992. Требевић

123. **Бранко** (Илије) **Ивановић**
рођен 1970. Сарајево
поинуо 09.07.1992. Нецарићи

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштрополија Дабробосанска

ПАЉАНСКА ПАРОХИЈА

124. **Добро** (Рајка) **Тадих**
рођен 1957. Лука - Илијаш
погинуо 13.07.1992. Грбавица

125. **Јелена** (Неђа) **Пандуревих**
рођена 1960. Чолина Капа
погинула 12.07.1992. Грбавица

126. **Гордана Тешановић**
рођена 1963. Сарајево
преминула од посљедица рањавања
18.07.1992.

127. **Милош** (Матије) **Јухас**
рођен 1949. Београд
погинуо 27.07.1992. Ракиње

128. **Чедо** (Милорада) **Благојевић**
рођен 1968. Сарајево
погинуо 31.07.1992. Требевић

129. **Бранко** (Тодора) **Дивчић**
рођен 1948. Д. Међуши
погинуо 31.07.1992. жуц

130. **Миљан** (Ранка) **Пандуревих**
рођен 1964. Сарајево
погинуо 01.08.1992. Сарајево

131. **Влајко** (Мила) **Петровић**
рођен 1939. Пале
погинуо 05.08.1992. Требевић

132. **Тихомир Милановић**
рођен 1973. Фоча
погинуо 31.07.1992. Сарајево

133. **Неђо Драшковић**
рођен 1948. Сарајево
погинуо 31.07.1992. Сарајево

134. **Миро** (Вељка) **Малић**
рођен 1966. Добој
погинуо 06.08.1992. Лукавица

135. **Његослав** (Миладина) **Маринковић**
рођен 1953. Пале
погинуо 11.08.1992. Пале

136. **Милорад** (Обрена) **Пиповић**
рођен 1955. Челебићи
погинуо 22.08.1992. Вијари

137. **Миле** (Драге) **Бакула**
рођен 1959. Сарајево
погинуо 27.08.1992. Сарајево

138. **Момчило** (Саве) **Дошло**
рођен 1954. Пресјеница
погинуо 06.07.1992. Пресјеница

139. **Павле** (Миће) **Рашевић**
рођен 1931. Мрковићи
погинуо 10.07.1992. Добриња

140. **Сретен** (Марка) **Мочевих**
рођен 23.07.1969. Сарајево
погинуо 12.07.1992. Сарајево

141. **Мирослав** (Радомира) **Кенић**
рођен 1966. Грлица
погинуо 12.07.1992. Грлица

142. **Петар** (Боже) **Рудић**
рођен 1937. Мрковићи
пог. 16.08.1992. Пионирска долина

143. **Милош** (Јована) **Шешлија**
рођен 01.01.1963. Бјелогорци
погинуо 17.08.1992. Сарајево

144. **Свјетлана** (Тодора) **Ђајић**
рођена 24.07.1977. Храсница
погинула 25.08.1992. Кошорац

145. **Саво** (Марко) **Андан**
рођен 1938. Вражалице
погинуо 25.08.1992. Хаџићи

146. **Миленко** (Пере) **Лале**
рођен 1953. Трново
погинуо 08.09.1992. Неџарићи

147. **Милован** (Мике) **Краљ**
рођен 1925. Равно
преминуо од посљедица рањавања
20.09.1992. Коран

148. **Миливоје** (Петра) **Тодоровић**
рођен 06.06.1950. Фоча
погинуо 08.09.1992. Неџарићи

149. **Стојан** (Ристе) **Марковић**
рођен 1934. Барице
погинуо 03.10.1992. Барице

150. **Саво** (Лазара) **Марковић**
рођен 12.03.1957. Барице
погинуо 08.06.1992. Барице

151. **Богдан** (Васе) **Марковић**
рођен 1936. Барице
погинуо 08.06.1992. Барице

152. **Бошко** (Милана) **Пржуљ**
рођен 15.01. 1930. Калиновик
преминуо од посљедица рањавања
06.10.1992. Коран

153. **Миланко** (Новице) **Марковић**
рођен 1938. Иловача
погинуо 06.10.1992. Неџарићи

154. **Слободан** (Ристе) **Гаврић**
рођен 1950. Сарајево
погинуо 14.10.1992. Кошево

155. **Ратиборка Пандуревих**
рођена 1944. Козаревићи
погинула 20.10.1992. Ковачићи

156. **Манојло** (Пере) **Борковић**
рођен 1957. Хан Пијесак
погинуо 07.10.1992. Грбавица

157. **Петар** (Атанас) **Петровски**
рођен 1960. Хан Пијесак
погинуо 07.10.1992. Грбавица

158. **Обрад Пандуревих**
рођен 1958. Г. Миљевићи
погинуо 06.09.1992. Златишчице

159. **Момир** (Душана) **Тробок**
рођен 1957. Пале
погинуо 10.09.1992. Цајарде

160. **Јово** (Душана) **Регоје**
рођен 1957. Добро Поље
погинуо 19.09.1992. Неџарићи

161. **Горан** (Алексе) **Барјактаревих**
рођен 1965. Вилич
погинуо 21.09.1992. Вилич

162. **Видан** (Виде) **Михаиловић**
рођен 1955. Вилич
погинуо 21.09.1992. Вилич

163. **Милорад** (Миливоја) **Лоловић**
рођен 1948. Градац - Мокро
погинуо 31.10.1992. Чолина Каја

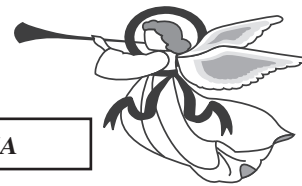
164. **Милан** (Мила) **Владковић**
рођен 1956. Сарајево
погинуо 21.11.1992. Грбавица

165. **Љубомир** (Неђа) **Мухаремовић**
рођен 1956. Калаузовићи
погинуо 24.11.1992. Рајловац

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштројолија Дабробосанска

ПАЉАНСКА ПАРОХИЈА

166. **Мирко** (Милана) **Вуковић**
рођен 1941. Д. Љубогошта
погинуо 28.11.1992. Требевић

167. **Славиша** (Српка) **Вуковић**
рођен 1963. Сарајево
погинуо 14.12.1992. Борије

168. **Милисав** (Миливоја) **Кенић**
рођен 1950. Гацко
погинуо 07.12.1992. Требевић

169. **Марко** (Миладина) **Чечар**
рођен 1969. Сарајево
погинуо 20.12.1992. Павловац

170. **Слободан** (Максима) **Кљајић**
рођен 1946. Реновица
преминуо од посљедица
рањавања 27.12.1992. болн. Београд

171. **Славенко** (Павла) **Миладиновић**
рођен 1970. Вражалице
погинуо 28.12.1992. Јахорина

172. **Петко** (Душана) **Гранзов**
рођен 1926. Касидоли
погинуо 18.12.1992. Касидоли

173. **Раде** (Николе) **Гранзов**
рођен 1933. Касидоли
погинуо 18.12.1992. Касидоли

174. **Милан** (Које) **Трифковић**
рођен 1959. Јабука
погинуо 21.12.1992. Равна Планина

175. **жељко** (Обрена) **Дубовина**
рођен 1966. Сарајево
погинуо 20.12.1992. Враце

176. **Милан** (Николе) **Голубовић**
рођен 1963. Јабука
погинуо 24.07.1992. Јабука

177. **Милорад** (Стјепана) **Елез**
рођен 1932. Јабука
погинуо 24.07.1992. Јабука

178. **Драган** (Милана) **Шешлија**
рођен 1974. Јабука
погинуо 24.07.1992. Јабука

179. **Перо** (Ђорђа) **Дубовина**
рођен 1928. Јабука
погинуо 24.07.1992. Јабука

180. **Миливоје** (Спасоја) **Главаш**
рођен 1935. Хаџићи
погинуо 29.12.1992. Грбавица

181. **Неђо** (Николе) **Шкобо**
рођен 1947. Устиколина
погинуо 03.01.1993. Требевић

182. **Раденко** (Глигора) **Андан**
рођен 1957. Вражалице
погинуо 22.01.1993. Лапшаница

183. **Миланко** (Глигора) **Андан**
рођен 1953. Вражалице
погинуо 22.01.1993. Лапшаница

184. **Неђо** (Петка) **Голијанин**
рођен 1957. Трново
погинуо 07.01.1993. Требевић

185. **Драган** (Неђељка) **Меселџија**
рођен 1964. Сарајево
погинуо 11.01.1993. Враца

186. **Момир** (Нове) **Михаиловић**
рођен 1936. Доњи Прибањ
погинуо 22.01.1993. Лапшаница

187. **Ранко** (Милутина) **Тадих**
рођен 1934. Врх - Прача
погинуо 16.01.1993. Враца

188. **Станко** (Рајка) **Парлић**
рођен 1962. Калаузовићи
погинуо 03.02.1993. Враца

189. **жарко** (Илије) **Гојковић**
рођен 1928. Сарајево
погинуо 04.02.1993. Грбавица

190. **Аћим** (Ристе) **Маријановић**
рођен 1950. Мрковићи
погинуо 21.02.1993. Мрковићи

191. **Бране** (Блашка) **Петровић**
рођен 1958. Булози
погинуо 18.02.1993. Неџарићи

192. **Драган** (Глише) **Станковић**
рођен 1950. Славонска Пожега
погинуо 13.04.1993. Грбавица

193. **Александар** (Лазара) **Матовић**
рођен 1967. Сарајево
погинуо 13.04.1993. Сребреница

194. **Данило** (Јована) **Грчић**
рођен 1937. Прача
погинуо 12.04.1993. Видиковац

195. **Саво** (жарка) **Чолић**
рођен 1959. Горња Биоска
погинуо 12.04.1993. Фалетинићи

196. **Вукашин** (Алексе) **Трифковић**
рођен 1950. Требевић
погинуо 20.04.1993. Златишчице

197. **Војислав** (Павла) **Маринковић**
рођен 1949. Пљевља
погинуо 03.05.1993. Грбавица

198. **Драгомир** (Сава) **Кубура**
рођен 1955. Довлићи
погинуо 29.04.1993. Враца

199. **Перица** (Томе) **Скоко**
рођен 1958. Пале
погинуо 21.05.1993. Требевић

200. **Петар** (Бранка) **Бјелица**
рођен 1935. Трново
погинуо 22.05.1993. Требевић

201. **Александар** **Игорјевић**
рођен 1961. Лењинград
погинуо 21.05.1993. Борије

202. **Сретен** (Пере) **Чечар**
рођен Требевић
погинуо 07.06.1993. Требевић

203. **Радош** (Томе) **Ковачевић**
рођен 1968. Горовићи
погинуо 12.06.1993. Ораховице

204. **Миланко** (Миће) **Цицковић**
рођен 1930. Горовићи
преминуо 12.06.1993. Пале

205. **Милован** (Светозара) **Булатовић**
рођен 1953. Сарајево
погинуо 30.05.1993. Видиковац

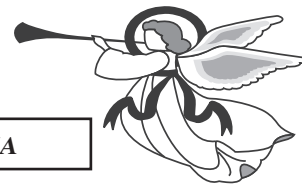
206. **Петко** (Остоје) **Ристић**
рођен 1956. Трново
погинуо 22.06.1993. Јахорина

207. **Богољуб** (Петра) **Батковић**
рођен 1958. Довлићи
погинуо 06.07.1993. Јахорина

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройолија Дабробосанска

ПАЉАНСКА ПАРОХИЈА

208. **Грујо** (Марка) **Короња**
рођен 1933. Булози
погинуо 28.07.1993. Враца

209. **Веселин** (Богдана) **Лучић**
рођен 1974. Сарајево
погинуо 31.07.1993. Требевић

210. **Сашинка** (Вукашина) **Јокић**
рођена 1970. Скопље
погинула 03.08.1993. Јаџомир

211. **Васо** (Спасоја) **Петровић**
рођен 1940. Радијевићи
погинуо 18.12.1993. Јахорина

212. **Рајко** (Лазара) **Лонцо**
рођен 1962. Булози
погинуо 18.12.1992. Јахорина

213. **Милорад** (Марка) **Шиповац**
рођен 1948. Ступањ
погинуо 11.09.1993. Јахорина

214. **Босилка** **Савовић**
рођена 1943. Пазарић
погинула 11.10.1993. Златишић

215. **Драгутин** (Руде) **Самарцић**
рођен 1938. Подграб
погинуо 16.10.1993. Бјелашница

216. **Благоје** (Марка) **Илић**
рођен 1941. Драгуље - Пале
погинуо 24.10.1993. Игман

217. **Миливоје** (Гојка) **Шкобо**
рођен 1951. Калиновик
погинуо 05.11.1993. Добриња

218. **Радован** (Душана) **Анцић**
рођен 1944. Мрковићи
погинуо 25.10.1993. Мрковићи

219. **Милош** (Петра) **Козлина**
рођен 1937. Кордун
погинуо 16.10.1993. Требевић

220. **Александар** (Здравка) **Шиник**
рођен 1971. Сарајево
погинуо 04.12.1993. Јеврејско Гробље

221. **Ристо** (Симе) **Мочевећ**
рођен 1955. Сарајево
погинуо 27.12.1993. Равањен Бријеж

222. **Раде** (Стојана) **Ковач**
рођен 1944. Фоча
погинуо 30.12.1993. Неџарићи

223. **Зоран** (Миле) **Самарција**
рођен 1970. Београд
погинуо 11.01.1994. Грбавица

224. **Милан** (Милорада) **Лубарда**
рођен 1951. Сијерци
погинуо 18.01.1994. Корити

225. **Јадранко** (Видоје) **Антонић**
рођен 1970. Сарајево
погинуо 17.01.1994. Шековићи

226. **Недељко** (Богдана) **Лиздек**
рођен 1951. Мокро
погинуо 07.04.1994. Рођоји

227. **Дарко** (Ратка) **Антуновић**
рођен 1969. Зрењанин
погинуо 19.04.1994. Вијари

228. **Мирослав** (Петра) **Чворо**
рођен 1958. Миошићи
погинуо 04.05.1994. Вијари

229. **Стеван** (Душана) **Томић**
рођен 1960. Пале
погинуо 04.05.1994. Кривајевићи

230. **Петко** (Мирка) **Сладоје**
рођен 1956. Сарајево
погинуо 21.09.1994. Гребак

231. **Небојша** (Захарије) **Лиздек**
рођен 1957. Сарајево
погинуо 01.10.1994. Трескавица

232. **Ратко** (Јове) **Обућина**
рођен 1950. Дивчићи
погинуо 01.08.1994. Нишићи

233. **Зоран** (Рајка) **Ристић**
рођен 1967. Сарајево
погинуо 01.08.1994. Нишићи

234. **Тихомир** (Милоша) **Чолић**
рођен 1957. Сарајево
погинуо 28.11.1994. Сарајево

235. **Небојша** (Слободана) **Лучић**
рођен 1963. Сарајево
погинуо 03.12.1994. Кривајевићи

236. **Бранислав** (Славка) **Благојевић**
рођен 1960. Сарајево
погинуо 05.08.1992. Требевић

237. **жељко** (Миле) **Спасојевић**
рођен 1962. Рудо
погинуо 03.12.1994. Нишићи

238. **Млађен** (Пере) **Чечар**
рођен 1948. Влаховићи
погинуо 07.04.1995. Мајевица

239. **Владо** (Бошка) **Веселиновић**
рођен 1959. Сарајево
погинуо 30.05.1995. Трескавица

240. **Обрад** (Рада) **Фуртула**
рођен 1952. Влаховићи
погинуо 08.07.1995. Златишић

241. **Марко** (Витка) **Ђуђула**
рођен 19.04.1953. Борице
погинуо 03.10.1995. Трескавица

242. **Момир** (Новака) **Шиповац**
рођен 1964. Ступањ
преминуо од посљедица
рањавања 17.06.1995. болн. Београд

243. **Саво** (Јована) **Савић**
рођен 1937. Горажде
погинуо 17.06.1995. Златишић

244. **Јордан Иванов - Куцоров**
рођен 1967. Бугарска
погинуо 02.07.1995. Трново

245. **Милорад** (Ђуре) **Симић**
рођен 1951. Маглај
погинуо 18.06.1995. Трескавица

246. **Јован** (Максима) **Мумовић**
рођен 1955. Олово
погинуо 01.08.1995. Кривајевићи

247. **Александар** (Милосава) **Миловић**
рођен 1976. Сарајево
погинуо 30.08.1995. Равна Планина

248. **Петко** (Ристе) **Пандуревић**
рођен 1954. Павловац
погинуо 08.09.1995. Крмска Локва

249. **Славиша** (Ђорђе) **Илић**
рођен 1976. Пале
погинуо 07.09.1995. Калиновик

250. **Радивоје** (Владе) **Клача**
рођен 1959. Кочевик - Пале
преминуо од посљедица рањавања
22.09.1995. Коран

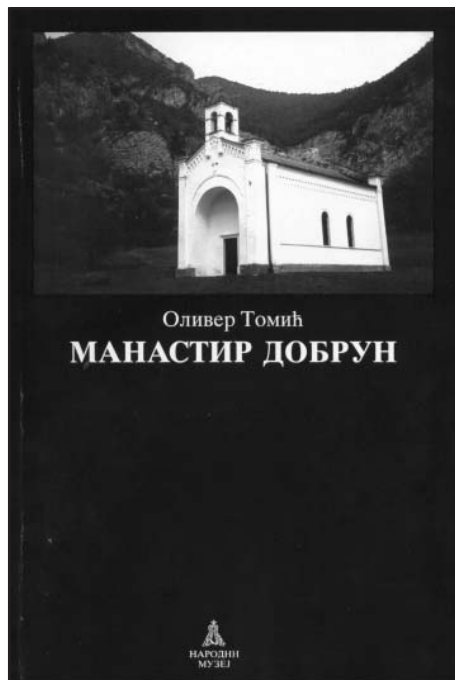
251. **Дарко** (Добрислава) **Џицковић**
рођен 1974. Сарајево
погинуо 04.10.1995. Трескавица

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

МОНАСТИР ДОБРУН

Путујући 1857. српским крајевима под турском влашћу, Гиљфердинг је забележио предање о паду града Добруна и тобожњој улози деспотице Јерине у том догађају. Манастирска црква на пољани, по том предању страдала је када и град. Руски путописац је видео, али није детаљно описао натписе и фреске, додајући да је старина цркве велика, судећи по архаичном писму и језику натписа, као и по томе што су прозори врло узани. Њему дугујемо податак да је становништво околних села обновило цркву 1822., али се обим радова не може наслутити. Гиљфердинга је изненадио мали жељезни крст на крову, што је тада била велика реткост у српским земљама под Турцима. Уствари, он и није видео унутрашњост цркве, јер свештеник није живео у Добруну, (у коме су тада биле само две српске куће, према двадесет муслиманских), него далеко одатле, у Бијелом Брду, где је Срба било више. Гиљфердинг је описао како се верски живот православца у добрунском крају одвијао: у Добруну је свештеник служио само на Божић, Ускрс и Тројичиндан, када би се окупило мноштво хришћана. У преостало време, они нису били у прилици да слушају богослужење, али, додаје Гиљфердинг, „још је и то добро. Колико ли тек у Босни има округа са хиљадама православних хришћана где сељак проживи цео свој век а ни једанпут не види цркву“. жалио је он једино што није успео да изблиза погледа и прочита ктиторски натпис изнад врата цркве, који се тада још сасвим јасно видео, мада су га радници много попресли приликом кре-

чења цркве (вероватно 1822.). Рус једноставно није имао времена да читав дан чека на лестве којима би натпису пришао колико је било неопходно, па је доцније замолио монахе манастира Бање код Прибоја да га

У издању Народног музеја из Београда изашла је монографија о манастиру Добруну

репишу. Они су му препис, додуше, послали, али сасвим нетачан, очигледно са неког другог храма, јер је у изводу стајало да је храм посвећен Вазнесењу, а не Благовештењу, и да му је ктитор Стефан Немања.

Црква манастира Добруна поново је обновљена 1884., залагањем баронице Николић. Тада је, према замисли архитекте Ванцаша, изграђен звоник, али је начињено много пропуста и штете. Порушена је спољна

припрата, подигнута и осликана, изгледа, крајем XVI и почетком XVII века. Приликом преправке цркве оштећене су (одсечене до половине по вертикали) две сликане фигуре на западном зиду унутрашње припрате: један пустињак и једна света жена. Тада су уништене и фреске наоса, које су до тада, по свој прилици, биле исто толико очуване као и оне у припрати, а уклоњен је и зидани иконостас с три пролаза. Припрату је, према пројекту, такође требало изменити (проширити прозоре), али се од тога, на срећу, одустало залагањем пароха.

Црква је поново преправљена 1921. и тада је прекречен ктиторски натпис изнад надвратника на улазу у припрату, а старе фреске у засведеном трему прекивене су новим слојем.

Највеће разарање задесило је манастир Добрун у Другом светском рату. Немци су током окупације цркву Благовештења користили као магацин за mine, а пред повлачење, јануара 1945., дигли су је у ваздух. Сем трема и дела припрате, све остало је потпуно разрушено. Током свог обиласка српских споменика 1946., Ђ. Бошковић је на делу затекао веома ревносне обновитеље: локалног свештеника са неколико мајстора. Они су самоиницијативно, у ванредно кратком року, већ завршавали сасвим нову цркву, која и данас постоји. Ипак, Бошковић је забележио њихову нестручност за такву врсту подухвата, као и мање, нове штете које је ова обнова нанела цркви Благовештења, нарочито ктиторским портретима.

ХРИШЋАНСКА ПРАВИЛА

Читај, размишљај, поново читај, и гледај да оствариш:

Велики твој задатак јесте брига о твојој вечно-сти.

И ако ти, можда, о њој нећеш да мислиш, време ће те на то натерати, брже можда него што ти мислиш.

Дошао си на овај свет, да би из њега изашао свету и Богу угодан.

Правила Јеванђеља неопходна су за истински живот.

Можда ћеш још вечерас умрети, и зар није време да се забринеш и да почнеш живети хришћански?

Не говори: Учинићу то сутра, јер можда за тебе неће бити сутрашњег дана.

Сваки може рећи: јуче сам био, али нико не може рећи: данас ћу бити жив.

Данас се веселиш а довече ћеш, можда, бити у предсмртном ропцу, и тако неповратно пропасти.

Зар није лудост играти на ивици провалије...?

Ти се не плашиш, али то не значи да си ван опасности.

Можда ћеш данас да преданеш на суд Божији, - а још се ни мало ниси припремио.

Једва ако који минут имаш на расположењу, а поступиш као да је цео век у твојој власти.

Не може се назвати мудрим онај, који на неизвесности нешто зида и у неизвесност се нада.

Зло, које си, смејћући се, причинио другоме, сузав својим треба да спереш.

Ако ти грех не угушиш, угушиће он тебе.

Што се више против себе бориш, у толико се са собом брже мириш.

Не праштај себи ништа, и Господ ће ти опростити све.

О, глупости светска! губи се небо за педаљ од земље.

Ко Бога има на земљи, ма био и пуки сиромаш, највећи је богаташ.

Злато и сребро не чине богатство, богатство душе је доброчинство.

Бити свет значи имати сва истинска блага.

Страдањима и трпљењем достиже се блажена вечност.

Крст је лествица што води на небо.

Ако без роптања, стрпљиво с вољом носиш крст, он сам тебе ће носити. Крст, који се тако носи, упола је лакши.

Ако немаш удела у страдању и понизности Христовој, нећеш имати удела ни у његовом царству славе.

Нека не мисли да се покајао онај, који се боји да поправи своје погрешке и да заглади преступе.

Иди куда хоћеш, али спокојство је само у једном Богу.

Мир души својој наћи ћеш само онда, кад се ослободиш жеље за оним што је пролазно и пропадљиво.

Заиста, тешко је живети хришћански, али како је слатка смрт онемо, који је тако свој век провео!

Покајање је горко, али лежи и спасава душу.

Боље је да сам себе понизиш и каштигујеш, него да то дочекаш од Божијег правосуђа.

Или је нешто праведно и добро, или то није; - средине нема.

Ако хоћеш спокојно да умреш, живи благочестиво и свето.

Зар те није стид, што до сада ниси ништа учинио, да оправдаш своје назначење...?

Једини Бог постоји Сам по Себи, а ти само од Њега живиш и мичеш се.

Све што само себи приписујеш и мислиш да је само твоје дело, - пропало је за тебе.

У овом свету ништа није поуздано истинито што је ван Бога.

Благо онемо, који у свему врши вољу Божију, и у најситнијим стварима.

Зар се може животом назвати живот без љубави према Богу...?

Нејвеће су врлине оне, које се најмање виде.

Предај се сасвим Богу, и Он ће ти бити највећи заштитник.

Понизи се, буди мали, што је могуће мањи, да се не примећујеш. Тако ћеш у истини постати велики.

Што те људи више заборављају, тим мање те Христос заборавља.

Иди путем Христовим у понижењу - и узвисићеш се.

Немој говорити: понизили су ме. Само су те поставили на твоје место.

Душа постаје све топлија, ако се ослобађа привезаности за амељу.

Ради потпуног сједињења с Богом, треба да умреш за све, што није Бог.

Што слабија привезаност према земљи, тим јача веза с Богом.

Права љубав не милује увек, него понижава и одвраћа од свега.

Ко није себе проценио и нашао, како може наћи Бога...?

Треба бити кротак и трпељив не само кад си у добу него и кад крст носиш и трпиш недаће.

Ако немаш кротости не можеш остати ученик Христов.

Ниси прави хришћанин све докле, док не вратиш добро за зло.

О, како је то дивна освета! чинити многа добра онима који ти чине многа зла...!

Сва задовољства на земљи не вреде колико једна суза покајања.

Велика је тајна задобити љубав Божију; - треба се каяти, постати истински смирен и - молити се.

Шта вреди грешнику дуг живот? Само увећава гњев Божиј.

Колико времена и труда улажу људи, да би били несрећни?..

Велим да нам је небо отаџбина. Зашто не идеш путем који тамо води?..

Душа, рописки предана земаљским бригама, неће имати удела у благим небесима.

Између порока и врлине не постоји друга до лажна и варљива средина.

Ако у себи умртвиш некорисне мисли, умиру и рђаве мисли.

На земљи тражи такву срећу, којом ћеш се на небу наслађивати.

Зашто не мрзиш сад на земљи оно, што ће ти бити одвратно на небу?..

Зашто не волиш сад на земљи оно, што у вечности мислиш да треба вољети?

Ко је жедан правде, тај већ почиње да је има.

Колико задовољства прибавља души јака жеља за небеским стварима!..

Ко жуди за вечним блаженством, тај још сада почиње да у њему ужива.

Ко истински жуди за небом, тај све мање мари за земаљске ствари.

Ко каже да Бога воли, а није готов на жртву, његова љубав није права.

Стражити, молити се, борити се, трпети својевољно осуду - то су велика средства да се достигне савршенство.

Побожан човек треба да ћутећи, усамљен, испитује себе и да се стално обраћа Богу.

Пад напредовања у духовности треба пред очима стално гледати Бога.

Основ светитељства је умрети за све ствари.

Постани дете с Христом, и с Њим заједно ћеш напредовати у мудрости.

Питаш: који пут води у живот? Ја не знам други пут до пут Јеванђеља.

Да се не залута, неопходно је потребно ићи по трагу Исуса Христа, јер је Он пут, истина и живот.

Многи говоре: урадићу, а мало њих говоре, урадио сам, или: почео сам радити.

Саме жеље нас неће спасти, него жеље с делима која проистичу из вере.

Често почетци бивају тешки, али труд и трпељивост све засладе.

Како су људи слепи: гледају како се свакодневно умире, а неће да мисле, да ће и на њих доћи ред!

Али не вреди много мислити о смрти, ако се не мисли о - хришћанској смрти.

Буди сад такав, какав желиш да будеш и на дан великог страшног суда.

Зар није несравњено боље да ти Христос буде Отац него неумољиви Судија...?

Ако те туђа беда не дира, ни твоја неће тронуту твога Судију. Нема милости онемо, ко није милостив.

Љубити Бога више свега, а ближњег као себе самога и себе тражити у свему, - то је извор свакога греха.

ГОЛГОТА

*Крвава муња зајара небом
земља задрхтиа храсиј се зајали.
Расу се камење осу се лијишца,
а Јуда цикну и у њрах се свали.*

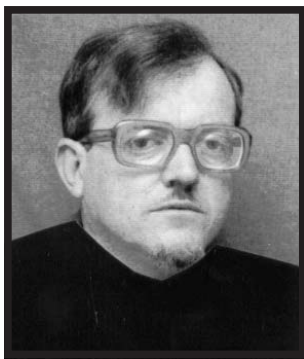
*Не љогибе Јуда од удара муње
проклејисиво његово дође му главе.
Продаде душу за проклејшо сребро
лиши се тела душе и вечне славе.*

*Док Јуда њако вечно умираше
киша је лила већар дувао.
Крв се љаведна низ крсиј сливала
Госјод је смрћу живој очувао.*

*Са крсија су њада казане речи,
док злобници хулише на Бога.
Оче ојросиш им јер не знају ишја чине
и дух љими сина своја.*

*Ојрнуј љлашћом јод оближњом
смоквом
мудрац са ишјока сјајао је Валџазар.
Чудом се чудио љубави Божјој,
о ља зар и љо може биши зар?*

Владимир М.
Видовић
Грабовица

+СТАНИМИР ЈАЊИЋ, свештеник

На Светога Саву ове године упокојио се у Господу отац Станимир Јањић, парох заборачки у Епархији дабробосанској. После одслужене св. Литургије и пресеченог славског колача са својим парохијанима, скончао је свој овоземаљски живот у парохијском дому у Чајничу.

Отац Станимир је рођен у Вишеграду 1941. године у побожној породици Јањића. Из дјетињства је васпитаван у побожности а посебно за проповједање Речи Божје. Без сумње је много утицаја и на њега имао богомољачки покрет владице Николаја жичког. То васпитавање га је одредило да упише и заврши београдску богословију од 1956. до 1961. године. Тридесет четири године богослужио је при цркви Успења Пресвете Богородице и чудотворне чајничке Крстнице. Цјелог свог живота носио је веома тежак крст свештеничког позива и личног живота.

На опјелу је чинодејствовао Његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански г. Николај уз саслужење осамаест свештеника и једног ђаконa. Од дугогодишњег свог супароха опростио се протојереј ставрофор Новица Јањић и у посмртном слову рекао: „Отац Стани-

мир је имао доста искушења, али се борио са њима, како нас и Господ опомиње преко светог Јеванђеља: „Бдите и молит се да не дођете у искушење; дух је срдчан али је тјело слабо“. Долазећи код њега често сам га у току дана затицао на молитви и то у клечећем ставу. Лијепо је богослужио и проповједао. Кад год би повели акцију прикупљања добровољних прилога, било за кога или шта, он би први притицао и од свих нас највише давао. Нашао сам га једанпут у стану сама, како је у последње време и иначе живио, како неком машћу лијечи ране по ногама, које је задобио после дужег пјешачења по селима Заборка и Бољанића у току часног поста. Знао је затражити опроштај али је и праштао. На крају нашег дружења потпуније сам га схватио. Опраштајући се данас од тебе, драги нам оче Станимире, замолио бих се твојој души, да нама који смо са тобом задуго дјелили добро и зло опростиш и не помјанеш наша безакоња пред Богом. Твојој души, нек је Богом просто, са искреним молењем овде пред чајничком Богородицом, призивајући речи св. апостола Павла: „Нек ти тјелесна смрт не буде казна већ добитак пред Богом и свим светим“.

Отац Станимир Јањић сахрањен је 29. јануара 1998. године у породичној гробници на градском гробљу у Вишеграду. Испраћен је молитвом свештеника и великог броја вјерника чајничког и вишеградског краја.

Почивај у миру и нека ти Бог душу прости.

*протојереј
Момир Васиљевић*

РАДИНКА САВИЋ

рођ. Брадоњић

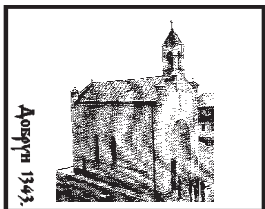

У освит зоре 13-ог фебруара т. године преминула је у Господу након краће и тешке болести Радинка Савић рођ. Брадоњић у својој 46-ој години живота. Покојница је рођена у селу Пребидоли општина Рудо од оца Павла и мајке Радојке, као треће дијете у породици. Удала се у фамилију Савић у истоименом селу, у породицу која је Цркви дала две монахиње и свештеника. Са својим мужем Драгољубом родила је два сина Љубинка и жарка које је са великом љубављу и пажњом подизала и одгајала. По личној жељи упутила их је у богословију да као свештеници послуже Богу и Српском роду. Тешка болест и прерана смрт спречила ју је да доживи ту радост.

Покојница је била једна изузетно јака и стабилна личност. Вредна и радна домаћица, уважена и честита супруга, њежна мајка. Све животне проблеме достојанствено је подносила. Таква је била и у болести. Све је препустила вољи Божијој. Као таква била је омиљена како код својих најближих, тако и код свих који су је познавали.

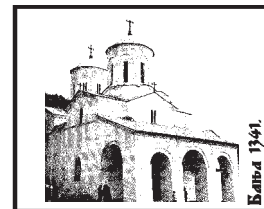
Сахрањена је обављена на сеоском гробљу уз учешће више свештеника, монахиња, богослова, родбине и пријатеља обе фамилије. У име свештенства од покојнице се опростио прот.-ставрофор Новица Јањић истичући врлине које су је красиле. У име породице опростио се њен дјевер свештеник Драгиша Савић захваливши јој се за све што је од себе пружи-ла и учинила. Нека јој је вјечни помен и блажени покој. Бог да јој душу прости.

В. Б.

ДАВРОВ

И Н Ф О Р М А Т О Р

Број 10

Припрема и уређује: протојереј Богдан Станишић

У сусрећ 800-годишњици манастира Хиландара

СВЕТИОНИЦИ СРПСТВА

Разговор с једним од свейогорских монаха

У предворју Свете Горе, испред лучког градића Јерисос налази се метох манастира Хиландара Каково. Поред црквике, скромног конака, метох поседује 3000 хектара изузетне шуме питомог кестена и од скоро рибњак шарана за потребе манастира Хиландара. Овај метох Хиландару је поклонио један турски паша који је захваљујући лози Светог Симеона добио децу. Грчке власти су признале ту тапију о власништву и до данас поштују те земљишне књиге. У метоху је модерна стругара за обраду дрвета. Хиландар продајом питомог кестена пре свега у западну Европу остварује добре приходе неопходне манастиру. Шума се не експлоатише, већ користи само оно што она даје. Целокупним имањем руководи један монах, врло учен и цењен на Светој Гори и ван ње, отац Митрофан. Он је Светогорац од 1961. г.

Искористили смо његово присуство на броду, пловећи ка Српској Царској Лаври. Добивши благослов почели смо разговор о најактуелнијем, прослави 800 год. манастира Хиландара.

- Ту је у питању прослава и обележавање. Ми ћемо прославу обавити искључиво на Светогорски начин. Највероватније ћемо тако и урадити да спојимо обележавање 800 годишњицу са редовном годишњом славом манастира, Ваведењем Пресвете Богородице, 04. децембра. То радимо из три ваљана разлога. Прва два су то што према нашим снагама и мате-

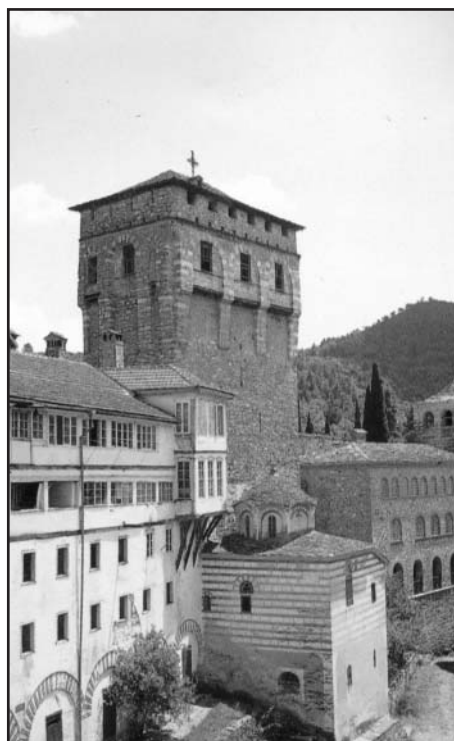

ријалним могућностима тешко нам је да два велика празника можемо да обавимо одвојено у једној години. Трећи разлог је што уз помоћ људи наших из Србије и дијаспоре као и знатне помоћи Грчке државе ради се брзим ритмом на обнови зграда манастирских. Да би добили више у времену, јер смо касно почели, нисмо могли раније, средстава није било. Спајањем прославе са крсном славом која је на крају године добићемо у времену и имаћемо на неки начин целу годину на располагању. Биће готови главни радови, јер конаци и просторије су огромни. Показаћемо манастир подмлађен да се види да се братство трудило да сачува оно што се не заборавља и обнови, освежи када су били створени услови за то. Наставиће се послови и после 800-годишњице али највећи део биће дотле готов.

Манастир Хиландар има врло богату издавачку делатност. Можете ли нам нешто више рећи о томе.

- И ту нас је подстакла ова прослава и обележавање. Ми смо на десет година раније обавестили нашу Патријаршију и САНУ да почињемо припремања. Због разних околности у земљи није се могло много да учини. У почетку није се интензивно мислило на то јер је било доста времена пред нама. Али време пролази. Ми смо свесни неопходности архитектонског обнављања манастира његовог физичког изгледа, више размишљали о духовној опоравци и спашавању нашег народа у Србији. Ако се о животу у мatici ради, то се тиче живота манастира и нас монаха у њему. Од ове духовне обнове народа зависи и биолошка обнова братства у манастиру, да нам дођу млађи монаси да се заједница манастира оснажи... за своју даљу мисију да се народ помогне. Онда смо се сетили да преводимо Свете Оце, једине праве мајсторе живота. Да после педесет година духовног мрака који је наметнут нашем народу кроз једну идеологију која је самом животу противна, која нигде успела није и где год се задржала дуже од неколико година те народе до те мере учинила неспособним за живот да треба да прође најмање две-три генерације да се врати на место одакле се пало у тај понор. Због тога смо почели са издавањем Светоотачке литературе. За последње 2,5 године смо стигли до 24 наслова. Наишли смо на велико разумевање извесних са отаџбинског тла, они су почели да нам дају

прилоге до те мере да не можемо да стигнемо да преведемо и штапамо та дела. Већ имамо уплаћено у штампарији манастира Света Лидија за шест књига унапред. Ако тим ритмом буде ишло а тежимо да повећамо круг преводиоца надамо се даћемо да удуплимо наслове до краја идуче године. Поред те делатности покренули смо још једну која није строго везана са 800 годишњицом да онолико средстава колико нам остане помогнемо РС. Та помоћ може да се подели на сегменте, осећајне - да се помогне народ у невољи идејни - то се пар нас и лично уверило, рад са децом јер је то бољи део нашег народа. То је здравији део ко-

ји може да послужи као квасац за обнову целог нашег српског света. Одлучили смо се на помагање новорођенчади, да их снабдевамо свим оним што је потребно од рођења до узраста од једне године. Ове године је 500 таквих комплета послато за Бања Луку. Специјални џакови су направљени за тај пакет, ту је и једно писмо за родитеље, где их молимо да нам се јаве када се дете крсти, да доставе његово име да би се помињало у мана-

стиру. Раније смо део таквих пакета послали у Српско Сарајево и Српску Херцеговину. Изашао је од скоро закон у РС да се новорођенчад могу хранити само мајчиним млеком, јер се сем природне не дозвољава вештачка храна. Због тога имамо више простора да снабдевамо и школе наставним материјалом. Прошле године смо помогли школу у Трнову и Србињу као и школи на Палама у којој су баци избеглице. Ми настављамо. У овој години смо преко нашег повереника сазнали да школа у Сребреници нема грејања. Ангажовали смо једну новосадску фирму која ради централно грејање. По завршеном послу дошли смо до Сребренице и видели да та основна школа нема ништа од учила, кров прокишњава, нема стакла на прозорима... 120 квака на вратима је недостајало, смogli смо снаге скупивши 50.000 US за ту нашу децу.

У међувремену, ми стипендирамо и изврстан број студената теологије. Са манастиром Света Лидија спремамо помоћ у текстилу у РС. Нажалост, много је од наше помоћи однела мутна Марица. Људи су дозволили себи ту слабост, такво је васпитање режима знате, па и код нас овде у манастиру гости, из навике узимају неке ствари иако им нису потребне. До те мере се та морална оуженост увукла у живот да људи више нису свесни шта је дозвољено, а шта није.

Недавно је један Епископ рекао да је РС, прикована за крст, распета између жеља истока и запада. Дали је РС у нечему погрешила?

- О нашим грешкама колективним и појединца, сам Бог зна пуну истину. Људско је да се греши и исправља - свакодневно. Грешке долазе из разних околности вољне и невољне. Битно је исправљање. Уколико њега има, а оно је засновано на покајању онда се све доводи у ред, то што је РС распета то је једна болна стварност али за све оне који верују, велика част, јер ми знамо која је тајна распећа и шта иза распећа следује. Има се страховитог неразумевања према том делу нашег народа - западна политика је у том погледу несхватљива. Ту нема логике и људских осећања. Све је окренуто на главу... Има једно око које све то посматра и које ће свако стрпљење и страдање у оном смислу у којем је Христос за нас страдао донети обилне плодове, само треба истрајати до краја. Мислим да ће се имати снаге за то истрајавање, иако ту малу снагу убија мала или ника-

ква помоћ матице. Домаћа пропаганда је толико учинила да та јадна Србија која је остала без оријентације у своме животу, што показује и њена политика, ту се опозиција неразликује од позиције, узима последњу наду да се ствари могу поправити. Стање матице је показало једно дијаметрално понашање од народа у прошлом рату, где је исто дошло много избеглица из Српских Крајина. Ја сам то доживео у мом завичају где смо тај наш избегли живаљ примили најбратскије. Овога пута је то било недај Боже нико-ме.

Систематски се радило годинама да се покваре односи међу људима у породици. То је по оној старој, завади па владај.

Има ли наде у покајању и исправљању нових генерација у Србији?

- У тај нараштај се једино можемо да надамо. То је показао протест студената. Они су све то време држали везу са Хиландаром. Редовно су нас извештавали о свим догађајима иако су знали да ми живимо далеко од политике. Они су осетили потребу да то чине... Ми смо им послали икону Тројеручицу да их храбри, 120 кадионица, 5 кг тамјана, да каде тај простор, затим 7000 свећа да посветле ту стварност. Светогорски мед да им да енергију. Са тим младим људима се може наћи заједнички духовни језик. Њихова срца нису оптерећена. Они траже и веома је важно у том тражењу да крену правим путем. Има наде и ту... Треба се чувати, зло је нарасло у свету. Оно је свесно своје немоћи, због тога користи своју транспарентност, надувеност да свесно створи утисак о својој снази. Маса пада под тај утисак, лако се опредељује за зло, јер оно је лакше. Али су његове последице касније веома тешке, али свет нажалост о томе немисли. Ми као појединци морамо све да учинимо, без обзира дали нас неко разуме или околина то ради. Свако треба да почне обнову на свом личном плану. Од појединца све креће а у породици водити рачуна о основним принципима живота. Ако једна породица у комшилуку светли својим примером, тај комшилук не може да остане равнодушан. То се после шири једном геометријском прогресијом. Ми смо духовна бића и не можемо другачије да живимо него законом свога бића. То је морални закон. Треба се њега држати. Он је на почетку тежак јер тражи доста од појединца одрицања и жртве. Али то

обраћање вертикали, гледању на више и временом доласка помоћи ствара у нама једну снагу, која се зове благодет Божја. Она се невиди али се дубоко у срцу осећа. Тада појединац постаје духовно јак и може да оплемени своје окружење. Зато је Свети Серафим Саровски, један диван светитељ руски рекао: Стеци мир у срцу, и стотине око тебе ће се спасити. А мир се стиче моралним животом.

Поменули сте комшилук. Секте нам више нису суседи, улазе нам кроз прозор.

- Секте су наша слабост. Њива која се необрађује зараста у коров. Тако је и наше друштво посејано сектама које су ак-

тивне, помажу се споља. Наш народ је у материјалној кризи, секте имају пара и пара. Тај Нови светски поредак о коме се толико прича није идеологија, то је капитал који помаже зло. Томе се морамо супростављати својом унутрашњом снагом. Порицати свако зло, сваку лаж, то је наша свакодневна дужност. Они који владају знају да је најлакше тамо где нема оријентације, а вера даје оријентација. Веронаука у школама је полазна брана том муљу. Све тешкоће заједно у на-

шем животу представљају крст. Крст је тајна и највећа животна снага. Привилегија нас људи духовних бића је да крст носимо. Зависи како носимо крст. На крсту су висили онај лево и десно разбојници. Један је хулио, други се молио Господу знајући да он правилно страда. То је био први становник раја. Дакле, исте су муке поднели, на крст су дошли због истих злодела. Један се покајао и спасао, други је хулио и није се спасао. Тако је овде у овом животу. Носити крст, Христово име јер је он у наше име крст носио, он који је безгрешан. Човек без греха не осећа никакав терет, тешкоће једном духовном човеку постају лакоћа. Као што добар пливач воли јаке и велике таласе од којих се непливачи даве, он ужива да их савлађује и сече лакоћом. Тако и планинар тражи све теже и теже успоне и врхове, јер то доприноси његовој снази. Тако је исто у духовном животу.

Погледајте Грчку, то је један црквено култивисан народ који је од срца помагао и помаже нашем живљу у РС. Посматрао сам Грке који су крштавали нашу децу која су овде долазила. Са колико су љубави они то чинили и са колико жртве. Грци иначе крштење као тајну необично цене. Много се изменио став грчког народа о нама баш кроз то саучешће. Некако је импоновало Грцима да се један мали народ бори против целог свега, и да страда због неправде коју му тај свет носи. Треба бити захвалан и незаборавити то... Треба бити стрпљив у трпљењу. Овај живот није све, то је само почетак. Почетак једнога живота, где начин нашег држања у овом одељку нашег вечног живота који овде проводимо ствара тај вечни живот. Што се овде више свесно страда у захвалности, јер страдање није проклетство, у питању је награда за човека који верује. Кроз то страдање се ствара вечна радост у вечном животу. Ко то зна њему страдање уопште није тешко. Верујући Руси када су на правди Бога хапшени и слати у радне логоре у Сибир, они нису били несрећни, напротив јер тако у затворима и логорима знали су да ће наићи на најбоље људе Русије. То је вековна порука, истрајати до краја. Доћи ће једно време када ћемо бити захвални Богу за ова страдања јер плодови вере су највећи, највећа награда коју човек може да очекује.

Сава Савовић

ПРИЈЕМ У ДОМУ СВЕТЕ ТЕКЛЕ У САРАЈЕВУ

ПУТЕМ СВЕТОСАВЉА

Поводом прославе великог српског празника - Светог Саве, Његово преосвештенство митрополит дабробосански Господин Николај, у Дому Свете Текле у Сарајеву, у Старој цркви 25. јануара ове године, у организацији грчке амбасаде, приредио је пријем за представнике дипломатског кора у босанско-херцеговачкој унији и угледне личности из политичког, културног и јавног живота.

Пријему су, поред осталих званица присуствовали: специјални изасланик генераланог секретара Уједињених нација госпођа Елизабет Рен, кардинал врхбосански Винко Пуљић, представник јеврејске општине Јаков Финци, грчки амбасадор Прокопиос Манзуранис те амбасадори: руски, италијански, бугарски, шведски, мађарски, њемачки, заменици амбасадора: француски, аустријски, амерички, енглески, португалски, ирански и хрватски, те заменик министра за здравље БиХ, заменик високог представника за избеглице, градоначелник Сарајева господин Гаћановић.

Поздрављајући госте и захваљујући им се што су се одазвали позиву, митрополит Николај је, између осталог рекао:

„У сваком времену и узрасту човеком, актуелне су речи Св. апостола Павла: „Браћо, што год је истинито, што год је праведно, што год је чисто, што год је достојно љубави, што год је на добру гласу, то мислите“ (Филиб. 4,8).

Тако, добро кад чини човек у животу, то је његова сарадња са Богом, а награда су му у овом свету племените мисли из којих се рађају добра дела. Стога апостол Павле почиње своју јеванђелску поруку речима: „Радуј се, и опет велим радуј се“ (Филиб. 4,4).

Приликом стицања добрих дела људи мамажу примери великих светих Божијих људи и други племенити и добри људи. Духовна искуства светих и племенитих људи су богате ризнице порука и поука, које служе свим људима

добре воље. Један велики мислилац нашег времена такве духовно богате људе назвао је: „духовним тренерима нашег века“. Они увек остају великим учитељима на свим путевима човековог живота.

позитивном оценом“, или: „Благо мајци која га је родила“ Велики владика и песник Његош рече: „Из грмена великога, лаву изаћи тешко није, у великим народима, (духом) генији се гнездо вије“

Они су тренери - увекбаоци владања у самосавлађивању својих мисли, идеја и идеала. Они увек могу помоћи својим примерима, као што рђави примери могу завести и навести на рђаве идеје, несреће и мисли у животу.

Сваки народ под овим небом има великих људи који су пример за углед у том народу. Потомци се на њих позивају, за пример их узимају и на њиховим примерима се уче. Али има и таквих великих људи који својим достигнућима грле цео свет и све народе понаособ. За такве људе у српском народу се каже: „Благо ономе ко довека живи, имао се рашта и родити“. Или, да поменем и ову народну мисао: „Благо ономе кога народ оцени

Тако и српски народ има великих људи и не мало. Да поменемо Николу Теслу, оца енергетике у свету, Михаила Пупина, оца комуникација у свету, владика Рада - Његоша, човека мудра и високе мисли, Иву Андрића, књижевника и добитника Нобелове награде. Изнад свих њих у Српском народу стоји Свети Сава, творац Српске цркве, просвете, дипломатије, књижевности, државничке културе и других племенитих достигнућа. Он је тај живи извор са кога су се напијали сви потоњи велики и мали људи у нашем роду, - водећи српски просветитељи и учитељи.

Свети Сава је био, колико родољуб, још је више био богољуб. Његово родо-

У ЗНАКУ ДУХОВНОСТИ И МОЛИТВЕ

љубље није прелазило границе љубави, према свима народима и људима посебно. Одатле његова национална ширина, његово опште човекољубље којим је освајао стране људе и народе. Ово човекољубље било је без граница, као и његово богољубље.

Био је и остао челником народне свести и савести свих наших отаца и праотаца. Остао је најсавршенији просветитељ и учитељ као што вели његов биограф Теодосије. Био је и остао веома успешан на пољу дипломатије, нарочито у односима са свим суседним земљама. Знао је стицати пријатеље и на томе плану је много писао и написао. На свим његовим подухватима оцењен је врло високом оценом.

Поводом његове 763 годишњице од смрти на данашњи дан желим да вам се захвалим на одзиву и поздравим поздравом нашег српског домаћинског духа: „Добро дошли.“

Скуп је поздравио и грчки амбасадор у Сарајеву господин Прокопиос Манзуранис који је, између осталог рекао:

„Нама је господин Митрополит веома драг јер је то модерена особа. Његови позиви за мир, који су били упућени 1991. године веома су нам познати. Господин Митрополит је потписао многе апеле за мир са католичким бискупом 1991. године у Далмацији, који су били у оквиру рада савјета за религије у Женеви. Желимо да вам захвалимо што сте дошли. Митрополит Николај је духовни и религиозни дио Срба у Сарајеву, за оне који већ живе у Сарајеву и за оне који ће доћи, али такође истинито. Господин Митрополит се не може вратити у Сарајево све док не буде имао своје место боравка, своју резиденцију и цркву. Грчка Република ће извршити рестаурацију Саборне цркве, и ако Кантон не изврши рестаурацију његове резиденције ми ћемо и то такође обавити. Поздрављамо Господина Митрополита и све вас хвала вам на доласку.“

*Његовојерей
Ранко М. Билинац*

У оквиру Светосавских свечаности у Србињу је, 27. јануара ове године, у цркви Светог Николе служена Света архијерејска литургија. Уз саслужење више свештеника служио је Његово Високопреосвештенство Митрополит Дабробосански Господин Николај. После тога је старјешина храма протојереј Ранко Билинац прочитао посланицу Митрополита Николаја упућену вјерницима митрополије дабробосанске у којој је између осталог речено.

„Ако кога данас треба поменути, као изузетну личност у роду Српском онда, пре свих треба поменути Светог Саву. Док су велики проповедници, и на Истоку и на Западу, више теоретисали, а мање практично радили, Свети Сава је своје идеје остварио примерним радом у своме народу и шире. Он је то могао урадити, јер је поникао у народу чије је особине и потребе добро упознао још у раној младости. Оставивши земаљске чари на очевом двору, ради свога народа посветио је себе првенствено Богу и од тога се није одвајао целог живота“.

По завршетку литургије обављено је ломљење славског колача чији је кум био домаћин из Барних Њива код Србиња, Стојан Ћосовић. После тога, свечаност је била у знаку деце. Малишани из вртића „Чика Јова Змај“ и ученици основних школа „Свети Сава“ и „Веселин Маслеша“ извели су рецитале посвећене Светом Сави. Учесницима рецитала и присутној деци Митрополит Николај поделио је поклоне које су обезбедили кум славе Стојан Ћосовић и црквена општина.

Програм прославе увеличали су чланови рецитаторске групе и хора Богословије Света Три Јерарха којим руководи проф. Раде Радовић.

Свечаности су настављене у амфитеатру Средњошколског центра у Србињу Светосавском академијом, коју је, као своју централну манифестацију у Републици Српској, организовао Главни одбор Српског просветног и културног друштва „Просвјета“.

О првом српском архиепископу и просветитељу говорио је Митрополит Николај. Завршавајући своју беседу Митрополит Николај упутио је неколико молитвених порука. Том приликом је рекао:

„Богоносни Светитељу Саво, родоначелниче Цркве наше и рода нашег на земљи и на небу, знамо да си ти и твој дух на сваком месту, у сваком храму, на путу и раскршћу и у сваком крају где те данас Срби славе. Ти си увек близу свакоме од нас, ма где били и ма где се налазили.“

Данас много страдамо, од многобројних непријатеља и себе самих. Страдамо највише од својих грехова: од себичности, неслоге, искључивости, издајства, одрођавања и раслојавања наших народа, опадања рађања, пораста нечовештва и других невоља сваке врсте. Верујемо у твоју чудотворну моћ богољубиви, човекољубиви и родољубиви светитељу.

Помози нам, твојим молитвама и твојим примером, наш велики рода челниче, да бисмо и ми могли себи помоћи. Помажи нас, светим миром источеним из чудотворних и светих моштију твојих и нашег преподобног Симеона. Помажи нас, миром твојим

Богословија Света Три Јерарха прославила крсну славу

ВИШЕВИЈЕКОВНИ ЧУВАР ПРАВОСЛАВЉА

светости, духовности и молитвености, уз помоћ свих твојих следбеника и светитеља, великомученика и исповедника, јунака и подвижника почевши од преподобног Симеона па до наших дана."

Овај велики скуп поздравили су и председник СПКД „Просвјета“ академик Војислав Максимовић, као један од обновеитеља друштва „Просвјета“, Велибор Остојић.

У програму Светосавске академије учествовали су и чланови хора богословије Света Три Јерарха, рецитаторска група СПКД „Просвјета“ и народни гуслар Милорад Чанчар из Србиња, као и драмски уметник из Београда Данило Лазовић.

У вечерњим часовима у сали хотела „Бриони“ код Србиња одржан је Светосавски бал, којом приликом је прослављена крсна слава СПКД „Просвјета“. Обред ломљења славског колача обавио је Митрополит Николај.

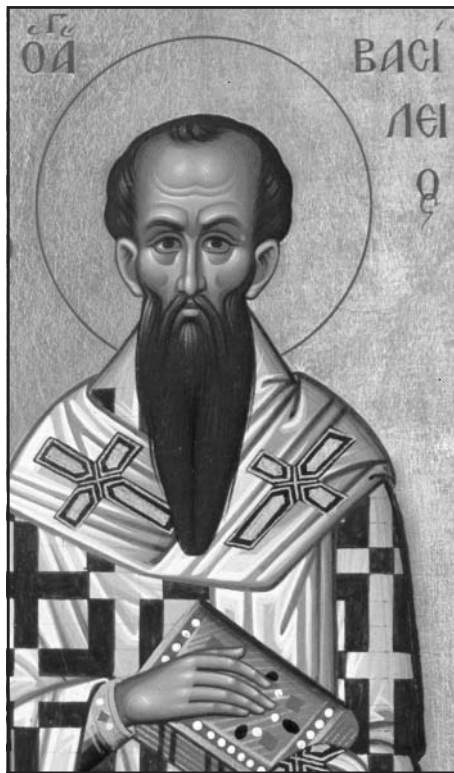
Основне и средње школе на подручју општине Србиње истог дана су прославиле своју школску славу Светог Саву чији су ћаци извели пригодан културно - уметнички програм.

Светосавске свечаности у Србињу завршене су 31. јануара хуманитарним концертом у амфитеатру Духовне академије Светог Василија Острошког који су организовали проф. Раде Радовић и Александра Ивановић.

Посетиоци концерта давали су добровољне прилоге који су намењени изградњи храма Светог Василија Острошког у оквиру објеката Духовне академије и Богословије чија је изградња недавно започела.

*иpойiојереј
Ранко М. Билинац*

Богословија Света Три Јерарха, која се после прогона из манастира Крка 1995. године и једногодишњег рада на Дивчибарама нашла под заједничким кровом са Духовном академијом Светог Василија Острошког у Србињу, 12. фебруара ове године прославила је своју крсну славу. Уочи празника служено је

бденије, а на сам празник Свету архијерејску литургију служио је његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај уз саслужење архимандрита Филарета, протојереја ставрофора Милојка Топаловића, в.д. ректора Богословије Свети Петар Цетињски протосинђела Јоаникија, протојереја Милојка Дробњака, пароха првог мокрањског, изасланика ректора и представничког колегијума богословије Све-

ти Кирило и Методије јеромонаха Мирона, игумана Василија из манастира Тврдоша, те протођакона Радомира Ракића, службеника Светог архијерејског синода и ђакон Радована Томовића, економа богословије из Цетиња.

За вријеме литургије, о Светим Јерарсима: Василију Великом, Григорију Богослову и Јовану Златоустом у чувеној школи говорио је ученик петог разреда богословије Саво Николић. Та школа је била вишевијековни чувар православља у Далмацији. Отворена је 1615. године као прва позната организована школа за спремање свештеничког подмладка. Ктитор манастира била је Јелена Шубић, сестра цара Душана Силног. Триста осамдесет година касније, 1995. године, крчки богослови су на драматичан и бруталан начин протјерани из Далмације. Школску 1995/96. годину завршили су на Дивчибарама код Ваљева, а затим су, после иницијативе митрополита дабробосанског господина Николаја и одлуке Светог архијерејског сабора, школовање наставили у Србињу.

На слави Богословије, поред многобројних гостију били су и: ректор Српског Универзитета у Сарајеву академик др Војислав Максимовић, господин Велибор Остојић, један од оснивача Српског просвјетног и културног друштва „Просвјета“, декан медицинског факултета у Србињу, академик др Бориша Старовић, декан стоматолошког факултета у Србињу др Олга Благојевић, господин Вељко Губерина, адвокат из Београда, представници општинских власти из Србиња, предсједници црквених општина са свештеницима, предсједница Кола српских сестара епархије са чланицама и многи други који су помогли да крсна слава овог духовног расадника буде овако достојаствено прослављена.

*иpойiојереј
Ранко М. Билинац*

БЕСЕДА БОГОСЛОВА

„Приђите небеске Тројице служитељи, земну Тројицу Светих Јерарха да похвалимо“ Великог Василија, божанственога Богослова Григорија, Златоустог проповедника Јована. Божанствене архијереје, светлосрчане светилнике, необориве стубове Православља и смерне слуге Христове. Да, смерне слуге. Баш зато што су били смерне слуге Бог их је прославио славом великом. Ти витезови православлa неустрашиво су бранили Цркву Господњу од јереси, раскола и неморала. Као муње, речи њихове, обасјавале су свет светлосту науке Христове. Као стреле, глас њихов, продирао је у срца људска. Као огањ, проповед њихова, распаљивала је веру у људима.

Ови челични столпи Цркве Христове живели су у четвртм веку. Василије у Кесарији Кападокијској, Григорије у малом граду Назијанзу, а Јован у Цариграду. Василије је рођен у светитељској породици. Његови родитељи су мученички пострадали у време царева Максимиана и Ликинија. Скоро сва његова браћа и сестре славе се као светитељи. Прва знања о хришћанству примио је од своје баке Макрине, ученице св. Григорија Неокесаријског. Крштен је тек у 30-ој години свога живота, а већ у 40-ој посвећен је за архиепископа Кесаријског.

Свети Василије је био образац праве пастирске ревности у проповедању и упућивању на прави пут. Он је показао ретку неустрашивост у питањима чистоте вере. Због тога му је његова паства сутрадан по његовој смрти дала назив „велики“.

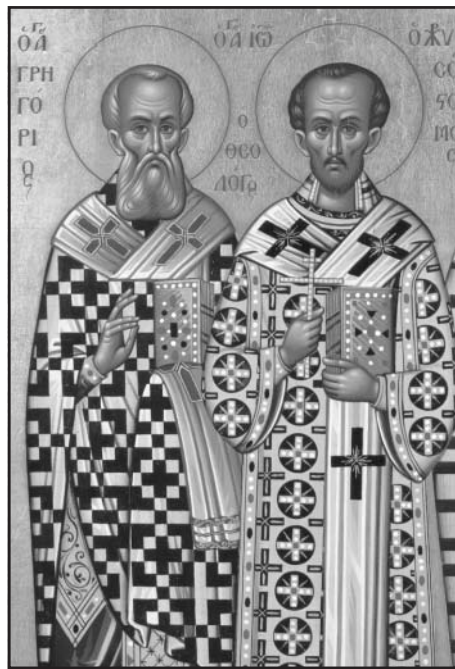
Но говорити о Василију без Григорија је исто што и говорити о Сунцу без светлости. Обојица су били ученици чувене Платонове Академије у Атини и од тада, па кроз читав живот, неразводни пријатељи.

Отац Григоријев, такође Григорије, био је епископ у Назијанзу. Мајка његова, Нона, пружила му је прва знања из хришћанске вере. Заједно са св. Василијем, Григорије је направио извод пробраних Оригенових дела који је назван „Филокалија“. После смрти св. Василија, Григорије буде постављен за архиепископа Цариградског. Под његовим утицајем цар Теодосије Велики сазове II Васељенски Сабор. После сабора Григорије оставља цариградску катедру и враћа се у своје родно место, где остаје до своје смрти.

Трећи од тројице Светих Јерарха јесте св. Јован Златоуст, архиепископ цариградски. Иако није био толико близак са Василијем и Григоријем, ипак га је са њима сједињавало име Господа Исуса Христа. Овај златоуст проповедник је због свог истинољубља био гоњен, како од световних власти, тако и од

појединих црквених јерарха. У прогонству је и завршио свој земни живот.

Сваки од њих је био високо образован. Но, сва тројица, бежећи од светске славе и сујете, примише монашки постриг и поживеше свој живот скромно у посту и молитви. Бог их награди славом Ангела небеских. Погледајте, како се већ вековима помињу, са побожношћу, имена ове тројице великих Јерарха. Одрекавши се светске сујете они су смерно проповедали име Господње. И гле „по свој земљи зачу се проповед њихова и до крајева васељене речи њихове“. Видите ли колика сила Божија лежи у тако малим сасудима. Но,

колика се сила тек пројави на њима по скончавању њиховог земног живота. Поколења и поколења, све до данас, прослављају ова три крмла Цркве Христове, и прослављаће их докле буде света и века.

Иако су сва тројица светих живели у четвртм веку, иако су они још за живота свога прослављени, ипак је њихов заједнички празник установљен тек у једанаестом веку. У то време однекуд је настала распра у народу ко је од ове тројице светитеља већи. Једни су величали Василија Великог због своје ревности у вери. Други су величали Григорија због дубине богословске мисли. Трећи су, опет, величали златослова Јована, због свог златно-

струног проповедања. Тако се поделише на три струје: Василијеву, Григоријеву и Јованову. Но, промислом Божијим би решен и овај случај. Решење га, нико други, до ова тројица светитеља. Једне ноћи јавили су се сва три света, у сну, Евхаитском епископу Јовану и то: прво, сваки од њих посебно, а потом сви заједно. Том приликом му рекоше да међу њима нема већег и мањег, него су сви пред Богом једно. Тада му саветоваше да им напише једну заједничку службу и да им се успостави заједнички дан празновања. По савету светих је и учињено. Ово још повећа славу светитеља у народу, но још више прослави Бога који воли све људе подједнако, без обзира ко су и шта су.

Ево сведочанства несребичне Божанске љубави. Заиста је „Диван Бог у светима својим“, јер гле, није без разлога настао ни овај празник. Земном тројицом својих служитеља, Бог је потврдио себе: Вечну, Једносутну и Неразделиву Тројицу Божанских личности. Тако, оно што су Света Три Јерарха Господња проповедали за живота, потврди Бог по њиховој смрти много година касније.

Дивиш се томе о човече, о човече? Дивиш се делима Божијим? Ако човече непотребни. Диви се и слави чудеса Господња, јер су велика.

Збуњује те премудрост Господња, о човече, задивљује те слава Његова? Ако човече. Гле, па нема ни једног ума који може схватити величину Божију. Нема ни једне речи која га може исказати. Зато, о човече малени, само гледај и диви се - погледај каква је чудеса Бог показао на ова три светила Цркве своје. Погледај како је на чудесан начин, преко њих, пројавио Тројићност Своју. Помоли се само једном од њих, а гле, у помоћ ће ти притећи сва тројица. Прослави само једнога од њих, а већ си тиме прославио и другу двојцу, и кроз њих Бога. Ето и једнодушности и једносутности и једномислене саборности у Цркви Христовој, показане у личностима ова три Света Јерарха. Света Три Јерарха заштитници су овог нашег светог училишта које је 1964. године обновљено у манастиру Крки, задужбини кнегиње Јелене Шубић, сестре цара Душана Силног. Богословија у Крчкој обитељи је радила пуних 31 годину, све док 1995. године, услед гоњења, није морала да се сели отуда. Молитвама светих и милошћу Божијом она није прекидала свој рад, него је годину дана радила на Дивчибарима. Но, ево нас опет, мада под туђим кровом, сабрали смо се у име Господње, да прославимо ове три светочице муње, ова три Света Јерарха.

Саво Николић

ФОТО ПРИЧА

ИЗГРАДЊА КОНАКА КОД

Како постојећи конак (парохијски дом) није могао задовољити иренујне потребе браћства и разне активности у развоју, а које се све више омасовљавају, то се великим трудом и залагањем Митрополија добробосанског Господина Николаја у мјесецу септембру 1997. године, а уз помоћ Грчке цркве, Митрополије добробосанске, Владе Републике Српске, те помоћу вјерника наше епархије, отпочело са грађом новог манастирског конака.

У септембру 1997. године отпочели су радови на новом конаку манастира Добруна. Пројекат за нови конак урађен је у Епархијској Радионици у Београду а главни пројектанти је др Љубиша Фолић.

МАНАСТИРА У ДОБРУНУ

фото прича

Носиоц орґанизације радова је браћисџво манасџира Добруна а велики доџринос у свим досадашњим радовима дао је надзорни орґан Перо Поџовић из Вишеџрада. Главни мајсџтор је Радомир Уџић из Вишеџрада.

Са досадашњим радовима може се биџи задовољно са обзиром да се на објекџу ради око џри иџо мјесеца са џрекидима и за џај џериод изаишло се до друџе џлоче која је недавно изливена. За следеџи џериод џланирани су радови на високом џоџкровљу и џокривању објекџа.

КОЛО СРПСКИХ СЕСТАРА „СВЕТА ВЕЛИКОМУЧЕНИЦА ТЕКЛА“ ЕПАРХИЈЕ ДАБРОБОСАНСКЕ - ПАЛЕ

„А добро чинити и давати милостију не заборављајте; јер се таквим жртвама угађа Богу“
(Јевр. 13, 16)

У канцеларију Епархијског Управног Одбора Митрополије Дабробосанске, о Божићу, приспјела је не свакидашња честитка, дјелотворна и топла, као срца сестара КСС Св. Великомученица Текла из Пала. Предсједница КСС, сестра Љиљана Нешковић пише:

*
* * *

Осјећам потребу и обавезу да Вас упознам са активностима које смо провеле за Божићне празнике, као и остале активности које ћемо провести у току мјесеца јануара.

За нашу избјеглу браћу и сестре смјештене у прихватним центрима Јахорина и Шатор на Јахорини (358 + 122 лица), те Подграб (118 лица) припремиле смо колаче, набавиле 28 ком. прасића (476 кг меса). Направили смо пакетиће за дјецу, 160 пари гумених футрованих чизама, 348 ком. џемпера, прслука и блуза које смо саме исплеле, те капе, рукавице, приглавке и папе такође наш производ.

Посјетиле смо мајку Вукосаву Вукадин којој су два сина погинула у току рата. Ова мајка живи сама у Сјетлини. Испекле смо прасе, направили смо тарту, купиле вино па отишле честитати Празник како доликује. Са истим оваквим поклонима обишли смо брачни пар Влада и Босу Милошевић. Ови стари и изнемогли

људи су, ако смем да кажем, иначе наши штићеници.

За дјевојчице које пјевају у црквеном хору набавиле смо бијеле блузе и чоколаде, а за дјецу присутну на Литургији пакетиће. Ово смо све обезбедиле нашим радом, помоћи од привреде и СО-е Пале, као и помоћи Владе РС.

Планирамо одлазак у посјету рањеницима-инвалидима који нису завршили са лијечењем, а налазе се у болници „Рудо“ у Београду дана 17. 1. 98. Не желимо изневјерити ове наше момке, јер смо им обећале посјету док иједан тамо буде. То је наша обавеза. Припремиле смо им прикладне поклоне.

Ово Вам пишем зато што смо у тој талној информативној блокади, па да знате да се сестре нису умориле, да и даље раде колико могу и колико им материјална средства дозвољавају.

Уз сестиринске поздраве и честитице ХРИСТОС СЕ РОДИ.

*
* * *

Вриједне и узорне чланице КСС потрудиле су се да најприје угоде Богу, али да радост Божића уђе и у домове и душе потребитих. Молимо се Богомладенцу Христу да прими њихов дар као дар мудраца, мудрих дјевојака и жена мирносица.

Овај заиста трудољубиви примјер и жртва КСС са Пала заслужује похвалу.

Митрополија дабробосанска најтоплије благодари.

*Протојереј
Момир Васиљевић*

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 1997. ГОДИНУ

МАНАСТИР ДОБРУН

Детаљни испитивачки радови у 1996. години. У 1997. години приступило се конзерваторским радовима на целој површини живописа направљена је скела која је покривала све површине живописа.

Прво је детаљно снимљен живопис у фототехници. Онда се приступило детаљном сондирању живописа да би се све површине на којима ће се радити детаљно снимиле фото путем. После снимања све површине су очишћене од свих наслага прљавштине и запечених чађи.

У току радова уочена су оштећена на живопису како од времена које је протекло тако и од руке конзерватора приликом скидања шалитре механичким путем то се веома лепо види на ктиторској композицији као и на свим осталим композицијама. После тих конзерваторских радова који су по неким подацима рађени око 1970. године од стране сарајевског завода. Урађене су веома лоше и нестручне пломбе које су потом неке веома детаљно исликане а мање површине само сунђером бојене па и около пломбе по самом живопису та се боја веома тешко скида. Тако се може рећи да је живопис делимично реставриран па се може уочити на ктиторској композицији сликање целе руке као и делова портрета што је по мом мишљењу недопустиво да то и даље тако егзистира. Са овим радовима живопис је доведен у такво стање које не заслужује да буде што од своје старости то и од своје сликарске и историјске вредности што се јако добро зна па не бих о томе да судим.

Како пломбе тако и околина живописа пломбиран је веома лошим малтером тако да и то веома доприноси његовом изгледу и презентацији очуваних површина живописа. Многа оштећења нису пломбирана па и због тога је неопходно наставити радове да би се живопис детаљно конзервирао омалтерисати површине у околини живописа поскидати рету-

ше и живопис презентирати на оном нивоу који заслужује његова вредност и положај коју има у историји уметности.

Радови су трајали од 30. септембра до 26. новембра 1997. године.

Број чланова екипе: 5 чланова
Утрошена средства: 60.000,00 динара.

*Руководилац радова
мр. Слободан
Стијојловић
сликар конзерватор*

ПОМОЋ ЗА
ИЗГРАДЊУ ХРАМА У
ВУЧИЈОЈ ЛУЦИ

У Епархији дабробосанској, а на подручју парохије мокрањске гради се нова црква Св. Великомученка Пантелејмона у Вучијој Луци, општина Стари Град Сарајево - Црепољско.

Након Дејтонског мировног споразума народ овог краја остао је без храмова у Сарајеву и храма у Нишићима, који су припали ентитету Федерације БиХ.

Зато се дошло до идеје да се гради нови храм чији су темељи освешћени 9. августа 1997. године од стране Његовог Високопреосвешћенства Митрополита дабробосанског г. Николаја.

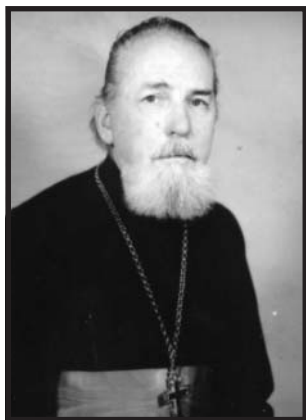
Отпочето је са зидањем, али да би се дошло до крова потребна су знатна материјална средства. Зато молимо за помоћ, односно прилоге који се могу слати на жиро-рачун број: 30200-763-0-15549 код Привредне Банке АД Сарајево-Пале или девизни број: 30273-620-1-16-7061-016-280 код исте банке.

Рачун гласи на СО Стари Град Црепољско - Изградња храма у Вучијој Луци. Помозите народу у Републици Српској да би видао своје физичке и духовне ране.

Топло захваљујемо на сваком прилогу, а сви ће бити уписани у нашу спомен књигу.

*Надлежни ђакох
јереј Нико
Мојсиловић*

СЈЕЋАЊЕ

*Десет година од ујокојења њроше
Слободана Радовића*

Сјећати се увијек треба, а посебно оних који су задужили своју цркву и народ. Заслужан сјећања је, засигурно, и протојереј ставрофор Слободан Радовић, старјешина Старе и Саборне цркве у Сарајеву.

Прото Слободан Радовић, рођен је 1915. године, у честитој српској породици. Вођен побожношћу својих родитеља, по завршеној основној школи уписује Богословију, коју са успјехом завршава. Жељан науке, уписује Богословски факултет, али долазе страхоте свјетског рата. Немаштина, бол и патња... Младог студента Слободана, као и многе његове другове, сустиже патња. Приморан је радити све послове, да би преживео, а најтежи, како је често причао, био је посао на броду. Рат се напoкон завршава. И студије Теологије су приведене крају. Слободан ступа у брак са својом изабраницом Вером, рукополаже се и одлази на парохију у Какањ. Ту се врло кратко задржао, да би по потреби службе прешао на парохију височку у Високом. Његов долазак био је врло примјетан. Ораторска способност, умилно појање као и организаторско умијеће плијенило је височке Србе. Височка парохија, у то врије-

ме, предњачи у Митрополији Дабробосанској. Знајући за све успјехе о. Слободана Радовића, блажене успомене Митрополит Владислав, 1963. г. премјешта га на парохију у Сарајево.

Велики град, велики изазов. Као прави пастир и ту жање успјехе узорног свештеника. Велики помагач у свему томе му је племенита попадаја Вера. Већ одавно и син Ђорђе је студент права. Али, у животу не бива све по нашим жељама. Протиница Вера, након краће болести, 1971. г. напушта овоземаљски живот. Велика утјеха, проти Слободану, стиже са двије прекрасне унуке Оливером и Бојаном.

Као старјешина сарајевске цркве исказује још већу ангажованост у свим пословима. Бакром се прекрива и ручно урађеном гвозденом оградом ограђује порта Саборне цркве, обнавља се капела Видовданских хероја на Старом сарајевском гробљу, генерално преуређује Стара црква и њен музеј. Као теолог и историчар умјетности врши поставку музеја Старе цркве гдје до изражаја долазе све његове способности. Самопрегорни рад награђен је тако, јер је музеј прије 1992. г. посјећивало 80.000 страних гостију.

Ради нарушеног здравља, протојереј ставрофор Слободан Радовић, одлази у пријевремену пензију. Научни рад о музеју Старе цркве и његовим експонатима остао је необјављен. Године 1988. прото С. Радовић предаје своју племениту душу свом и нашем Господу. На опијелу чинодејствује, сада већ, Његова Светост Патријарх Српски Г. Павле, Епископ Зворничко-тузлански Г. Василије уз саслужење свештенства епархије Дабробосанске.

И данас, многи радо, се сјећају дивног лика и истинског служитеља на њиви Господњој, сарајевског свештеника протојереја ставрофора Слободана Радовића. И писац ових редова имао је срећу, као сарајевски ђакон, бити у братству проте Слободана Радовића.

*Њрошојереј
Бођдан Сјанишић*

СЛАВА ФИНАНСИЈСКЕ ПОЛИЦИЈЕ

Спремио се газда Драго, да прослави своју крсну славу Светог Атанасија Великог, а богме и велики му гости требаше пристићи, и сви укућани с радосћу очекиваху госте. Велика је и чувена кућа газда Драге. Многе је прихватила и помогла, оденула, нахранила. Њена врата су широм била отворена за све и многи нађоше уточиште својих недаћа код газда Драге.

Ево првих гостију осмјеси и честитке. Трпеза велика полако се попуњавала, и сам Владика са својим клиром приспје, државни чиновници и дође време за обред. Владика преломи крсни колач газда Драги, пожели њему и његовим укућанима свако добро. Гости посједаше, заори се пјесма и сви гости запјеваше. Али газда Драго погледа по столу, ту не бијеше многих пријатеља који дојуче куцаху на врата његовог дома, тражаху милостињу и он им даваше. Они га данас заборавише на дан његове славе. Ипак, живну срце у газда Драге, јави се осмјех и наздрави гостима, не треба на славу бити тужан. Оно што је најљепше имао, подјели свим гостима. Домаћинску топлу српску љубав.

На дан славе Финансијске полиције испред овог колектива, како се то чинило свих година - тако и ове, на дан своје крсне славе додјељене су пригодне похвале.

Златна плакета додјељена је Српској Православној цркви, за њену помоћ и пожртвованост у свим тренуцима живота и страдања свог народа. Сребрна плакета мр Момчилу Крајишнику.

МИЛЕВА СТАНИЋ

(1963 - 1998)

Изненада, након краће болести, упокојила се у господу Милева (рођена Папоњак) Станић у својој тридесет и петој години живота.

Рођена у Сарајеву, васпитана у чести тој породици Папоњак од оца Чедомира и мајке Борике, преостали цвет њиховог живог врта након одласка Миломира и Витомира, њом су се радовали и њом су се тјешили. У младости дјете за примјер у побожности и послушности, чије очи сијаше племенитошћу и добротом. Нови период радости долази са њеном удајом за Мирка Станића и са чедима из тог брака Ане, Ирине и срећа би. Дође рат, страх, стресови, туга, растанци, а са њим и болест, њежна такорећи дјечија душа сестре Милеве није могла поднијети сав тај терет и полако поче венути и њен живот угаси се. А душа оде ка вољеном Господу, у загрљај својој браћи Миломиру и Витомиру. На дан сахране опјело је извршено у Рудом у цркви Светих Апостола Петра и Павла, а чинодејствовало је десет свештеника из разних крајева. Од покојнице се опростио о. Саво Брадоњић који је све присутне гануо до суза опрштајном бесједом, истакавши шта је пратило живот покојнице, као и њену чврсту вјеру, мајчинску и супружанску љубав и све оно чим је се одликовао кратак живот сестре Милеве. Сахањена је у породичном гробљу Станића у Станићима.

J.J.G.

СЈЕЋАЊЕ

ПЕРО (Милорада) САМАРЦИЋ

рођен 1968. Релјево
појинуо 18.03.1993. Сокоље

Приложници „Дабра“

- Виларет Милорад из Прибоја, за здравље синова Дејана, Александра и Горана прилаже 30 ДЕМ

- Чедомир Папоњак за покој душе кћерке Милеве 50 ДЕМ

- Мирко Станић за покој душе супруге Милеве 50 ДЕМ

- Александра Николић (рођ. Бонаћи) за покој душе супруга Милорада Бонаћија прилаже 50 ДЕМ

5. Свештеник Раско Николић из Дербија, Енглеска 100 ДЕМ

Нама је тешко да се одвојимо од ближњих са којима смо сједињени везом сродства или пријатељства. Ошуда смрти ближњих нама често причињава горку жалост, сјеже нам срце, тамни нам разум и само наше здравље подвргава растројству. Човеку, ожалошћеном смрћу ближњих, потребна су пошкрељења и утјеха. Шта може да улије утјеху у жалосну душу, туђну због тога, што се не може повратити? Најбоље средство је молиња Богу за душу умрлог. Свршавајући ипак молињу, они, који су туђни због смрти ближњег, често долазе у расположење, да и сузе лију из дубине срца. Ове сузе веома су благодатне. Оне преобраћају жалост у радост, олакшавају тежину срца и дају свјетлост уму. Многи су збуњени својих драгих сродника осећали на срцу тешку жалост, као да им се камен наваљао на срце, а после сјомњања умрлих њихова срца кривила се од суза и они су осећали поштењено умањивање жалости, док се најпосле нису умирيلي.

Молиње и помињање умрлих корисна су не само за Хришћане већ и за многобошце. То се види из следећих примјера. „Свешти Макарије Египћански пишујући по пустињи нађе човечију лобању. Свешти Макарије уиша лубању: „Ко си ти?“ „Ја сам био старшина идолских свештеника“ одговори лубања. „Како је вама, многобошцима, на ономе свешту?“ уиша св. Макарије. „Ми смо у огњу, одговори лубања са сјећањем. Пламен нас обухвати од ногу до главе, и ми не видимо један другога. Али, када се ти молиш за нас, ми стада у неколико видимо један другога и то нам чини велику радост.“

На насловној страни: Црква Свете Тројице у Рођањци

снимио: Љубе Јакшић, Фото 96

МАЈКА ХРИШЋАНКА

Већ данима болна лежи мајка хришћанка. Болест одмакла и крај се ближи. Ситна дечица крај њене постеље бдију и сузице лију. Тата их теши, грли и бодри. Очи упрте, молитве топле, светлост кандила, мирис тамјана. Све се стара да олакша задње моменте живота на земљи мајке хришћанке. Прота стари са даровима дође и сину душа мајке хришћанке јер Господ сад царује њоме. Чују се тихи шапати. То су мајчине молитве своме Господу за ситна чеда, да чува мале, тек процвале, дечије душе. Бака стара и деда тихи нови растанак чекају, а стари растанци још трну и боле. И читаво село умукло тужи. Свима груди уздишу болно, очи сузе а усне шапућу молитву топлу. И небо тмурно кишу лије, ал' сунце се пробија и село гледа. Ближи се одлазак и бол расте. Да л' наде има и камо се склонила? Ево га силази Анђео Божји, узне душу и узлете ка небу. Затрепере пламен. Прислужише свећу, деда и бака стара се прекрстише. И глас се зачу: „Бог да је прости“. Дуго већ жалосно звони црква, и све ово већ дуго, дуго траје. Чеда сузе, тата их теши и мајком се учи чедима бити. Бака и деда уморни седе, снага на измаку од многих испраћаја. Тек осмех се јави кад чеда гледе. Опет им живот сунцем сине и опет им срце Господа хвали. Још неког

има ту са њима да гради дане пуне наде и веру чисти и веру снажи и љубав множи и љубав гаји. Како

су ту сви благи, тихи, са пуно вере, наде и љубави. Горе имају срце, благодаре Господу. И сви их жале и сви их воле. Кућа хришћанска, Божија кућа, а у њој тугом за Небо живе. А мајка хришћанка тек сад живи и њен анђео чеда јој чува.

J.J.G.

**Овај број је изашао добротом и прилогом:
ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА БИЈЕЉИНЕ**

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ Г. НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
Јеромонах Калисџирај (Бобушић)

Технички уредник:
Јеромонах Јован (Гардовић)

Редакција:
*Њрошјер. Бољдан Сџанишић,
Њрошјер. Рајко Цвјејковић,
Њрошјер. Милосав Видаковић,
Њрошјер. Момир Васиљевић,
Миомир Боровић, Миљан Пойић,
Злашко Бољдановић,
Слободанка Арамбашић*

Фотографије
Саша Савовић, Љубе Јакшић

Сарадници:
*Жељко Радовић, Теодора Пајић,
Рајко Боловић, Дејан Пузовић,
Младен Видаковић, Ненад Свјетковић*

**Уредништво
и администрација:**
**МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ**
Добрун, Република Српска

Адреса редакције:
*Манасџир Добрун
31243 Мокра Гора*

Телефон:
(+381) 073/612-603

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 примерака

Штампа:
*„ОСЛОБОЂЕЊЕ“ штампарџија
„Мићо Соколовић“ Рођаџица*

Рачунарска припрема штампе:
*Издавачка кућа „ДАБАР“
(Мирослав Радуловић,
Виољета и Зоран Глушчевић)*

Решењем Министарства информација Републике Српске, број 01-280/96 од 12.07.1996. године, Билтен Манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну под називом „Дабар“ је уписан у Регистар јавних гласила под редним бројем 152.